

Universitetskanslersämbetets granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete

Självvärdering

Lärosäte: SLU (Sveriges lantbruksuniversitet):
Reg.nr:

Förkortningar som används i texten

EPU: Enheten för pedagogisk utveckling	SLUSS-DN: SLUSS doktorandnämnd
GU: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (grundutbildning)	Strå: Studiesociala rådet
FN: Fakultetsnämnd	Uadm: Universitetsadministrationen
Foma: Fortlöpande miljöanalys	UN: Utbildningsnämnden
FU: Utbildning på forskarnivå	UHB: Utbildningshandboken
FUN: Forskarutbildningsnämnd	<i>SLU:s fakulteter:</i>
FUR: Rådet för utbildning på forskarnivå	LTV: Landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
PN: Programnämnd	NJ: Naturresurser och jordbruksvetenskap
PSR: Programstudierektor	S: Skogsvetenskap
SLUSS: SLU:s samlade studentkårer	VH: Veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Del 1 i självvärderingen: lärosätets kvalitetssystem

Syftet med denna inledande del i självvärderingen är att möjliggöra för lärosätet att på en övergripande nivå beskriva hur kvalitetssystemet är uppbyggt och tänkt att fungera.

I den första delen av självvärderingen ska lärosätet på en övergripande nivå redogöra för lärosätets kvalitetssystem. Den inledande delen ska vara på 3-5 sidor, tolv punkters textstorlek. Följande ska ingå:

- en övergripande redogörelse för hur kvalitetssystemet är uppbyggt, inklusive en processbild som illustrerar samtliga nivåer av kvalitetssystemet
- hur länge det nuvarande systemet för att kvalitetssäkra och utveckla utbildningarna varit i bruk, hur det har utvecklats över tid och vilka principer det bygger på
- en redogörelse för den övergripande planen för kvalitetssäkring av utbildningarna och vilka metoder som används, exempelvis kollegial granskning.

Lärosätets redogörelse:

SLU:s kvalitetssystem

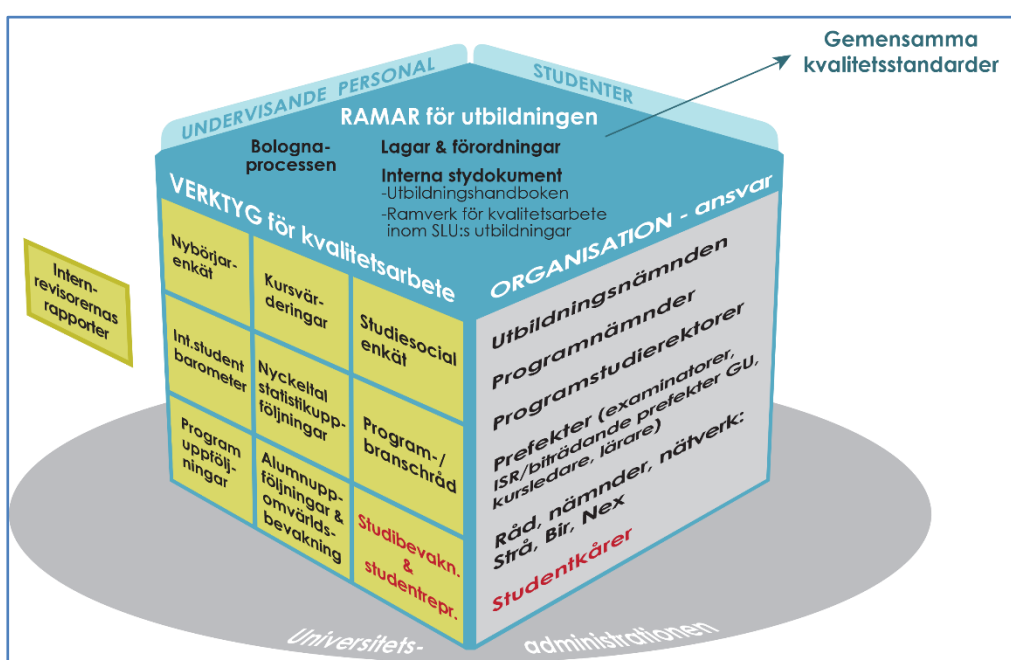
SLU:s kvalitetssystem bygger på ett förtroende för att organisationen, på alla nivåer och genom medarbetarnas kompetens, ansvarstagande och kollegiala processer, genomför och följer upp verksamheten i enlighet med gällande lagar, förordningar och andra externa och interna regelverk. Det grundläggande kvalitetsarbetet utförs av de lärare och forskare som undervisar, bedömer och examinerar studenters och doktoranders prestationer inom ramen för det dagliga

student- och doktorandnära arbetet. Den undervisande personalens kunskaper, vetenskapliga och pedagogiska kreativitet samt ansvarstagande, liksom studenternas och doktorandernas engagemang och aktiva återkoppling, är avgörande för att utbildningarna ska hålla god kvalitet på kort och lång sikt. Genom den överbyggnad som den formella utbildningsorganisationen utgör, tydliggörs ansvarsförhållanden, säkerställs att utbildningen genomförs i enlighet med de ramar som styrdokumentet anger, uppnås effektivitet i organisationen samt fastslås rutiner för och/eller görs kontinuerlig uppföljning genom kvalitativa och kvantitativa uppföljningsverktyg.

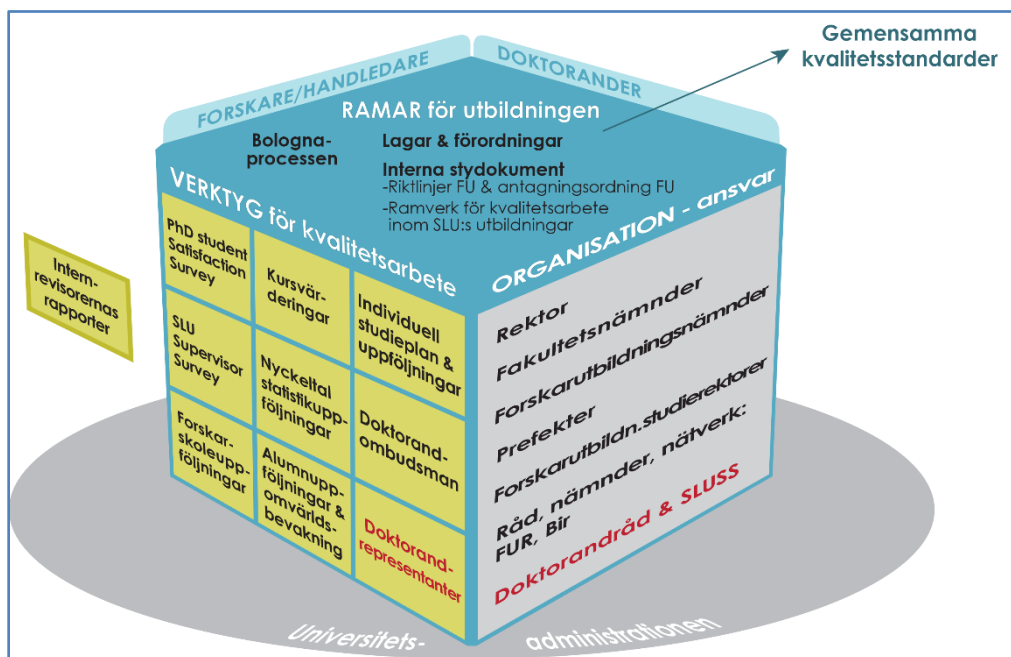
Principerna för SLU:s kvalitetsarbete beskrivs i av rektor fastställda [Ramverk för kvalitetsarbete inom SLU:s utbildningar](#) (bilaga 1a). Ramverket har utformats utifrån SLU:s förutsättningar som ett förhållandevis litet, homogent och centraliserat universitet. SLU:s kvalitetssäkringssystem har tagits fram centralt, är gemensamt för hela universitetet och omfattar alla tre utbildningsnivåerna. Det bygger på att fakultetsnämnderna och programnämnderna aktivt involverar lärare och studenter i ett analysarbete som utgör grunden för kvalitetssäkringen. Årligen granskas vissa utbildningar, och all utbildning granskas inom ramen för en sexårscykel. SLU:s organisation och storlek gör att det är möjligt för universitetsledningen att vara involverad i kvalitetssäkringen på programnivå.

Även om ramverket med kvalitetssäkringssystemet togs fram 2015–2016 har själva kvalitetssystemet utvecklats gradvis under SLU:s 40-åriga historia. Som ett forskningstungt universitet, med flera utbildningar av nationell betydelse, har SLU:s verksamhet under lång tid formats av kvalitetsdrivande rutiner och processer. För att visualisera vad kvalitetssystemet består av och hur det fungerar, och som stöd för att inom SLU skapa samförstånd kring de begrepp som UKÄ använder, har ”kvalitetskuben” i figurer 1a-b tagits fram. Som framgår av figuren utgörs SLU:s kvalitetssystem av samspelet mellan ramarna för utbildningen, lärar- och forskarkollegiet, studenter och doktorander, den formella utbildningsorganisationen och dess ansvarsfördelning, samt en uppsättning verktyg för det fortlöpande kvalitetsarbetet.

Interna och externa styrdokument och internationella överenskommelser utgör de ramar som utbildningen har att förhålla sig till. Genom kvalitetsarbetets verktyg följer utbildningsorganisationen upp att så sker, och inhämtar information om olika aspekter av utbildningens kvalitet. På så vis åstadkoms en kontinuerlig kontroll och ett fortlöpande förbättringsarbete inom ramen för utbildningsorganisationens olika ansvarsnivåer, och därmed strategisk utveckling och förbättring av utbildningarna.

Figur 1a: Illustration av SLU:s kvalitetssystem för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Figur 1b: Illustration av SLU:s kvalitetssystem för utbildning på forskarnivå.

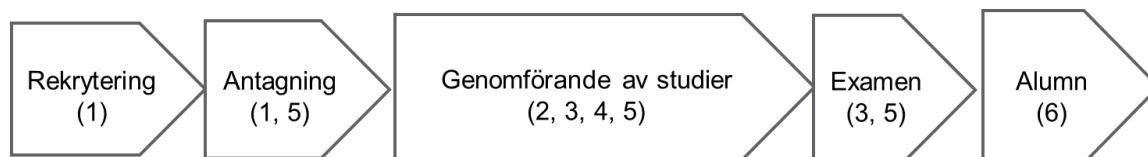
SLU:s system för att systematiskt kvalitetssäkra och utveckla utbildningarna

För att ge stöd för tillämpningen av ”Ramverk för kvalitetsarbete inom SLU:s utbildningar” har rektor beslutat om ”Anvisningar för systematisk kvalitetssäkring av utbildning vid SLU” (bilaga 1b). Dessa dokument och alla andra underlag som tas fram av SLU centralt inom ramen för det systematiska kvalitetssäkringsarbetet publiceras på och kommuniceras via SLU:s medarbetarwebb (<https://internt.slu.se/kvalitetssakring-utb>).

Kvalitetssäkringssystemet, som infördes 2017 och omfattar alla tre utbildningsnivåerna, är organiserat i sex kvalitetsområden som följer utbildningsprocessens olika faser, d.v.s. studentens väg genom utbildningen:

1. Rekrytering, urval (forskarnivå), antagning och introduktion till utbildning.
2. Studie- och lärmiljö (grundnivå och avancerad nivå)/forsknings- och arbetsmiljö (forskarnivå).
3. Utbildningens utformning, innehåll och resultat.
4. Undervisning och handledning.
5. Utbildningsadministration och studentstöd.
6. Övergång till arbetsliv och karriär.

Hur respektive kvalitetsområde relaterar till utbildningsprocessens olika faser framgår av siffrorna i följande figur:

SLU har för var och ett av de sex kvalitetsområdena definierat gemensamma standarder för vad som kännetecknar god kvalitet i utbildningen. Dessa kvalitetsstandarder anger vilka mål och åtaganden som ska uppnås respektive fullgöras genom utbildningsprocessen, för att SLU ska leva upp till det som utfästs i de interna och externa styrdokument¹, och används för den systematiska kvalitetssäkringen (se bedömningsgrund 1.2). Kvalitetsstandarderna är utgångspunkten för ett frågeformulär som är en central del av det systematiska kvalitetssäkringsarbetet.

¹Huvudsakligen Högskolelag (SFS 1992:1434); Högskoleförordning (SFS 1993:100); Förordning för Sveriges lantbruksuniversitet (SFS 1993:221); Förvaltningslag (2017:900); SLU:s strategi för 2017-2020; samt *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*.

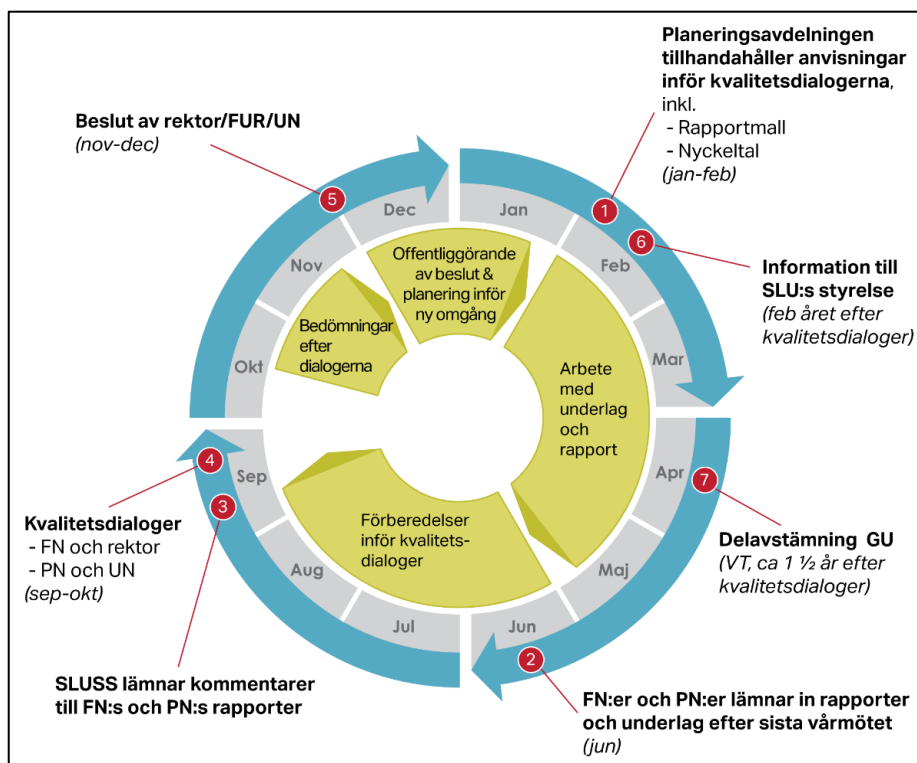
Konkret innebär SLU:s kvalitetssäkringssystem en systematisk genomlysning av SLU:s utbildningar med utgångspunkt i kvalitetsstandarderna och insamlad verksamhetsstatistik. Medan varje utbildning på grundnivå och avancerad nivå kvalitetssäkras vart sjätte år genomgår forskarutbildningen kvalitetssäkring varje år, men då med fokus på olika kvalitetsområden. Kvalitetssäkringsprocessen omfattar de sex momenten nedan och genomförs enligt årscykeln i figur 2. Figur 3 illustrerar hur SLU:s system för systematisk kvalitetssäkring är kopplat till kvalitetssystemet och det fortlöpande utbildningsnära kvalitetsarbetet.

- 1) Frågeformulär (bilagor 1c–d). Frågeformuläret utgår från SLU:s kvalitetsstandarder och är ett redskap för fakultetsnämnderna (FN), via forskarutbildningsnämnderna (FUN), och programnämnderna (PN) att strukturerat beakta olika aspekter av utbildningens innehåll och genomförande. Syftet är att ge stöd för en samlad nulägesanalys av varje utbildnings styrkor och svagheter, för att kunna identifiera eventuella utvecklingsbehov. Formuläret ska besvaras utifrån diskussioner, seminarier, workshops etc. mellan de utbildningsansvariga på olika nivåer (studierektorer, kursansvariga/examinatorer, lärare, handledare), där studenter och doktorander deltar.
- 2) Rapport. I en rapport enligt särskild mall presenterar ansvarig FN eller PN en helhetsbedömning av den granskade utbildningens kvalitet – det vill säga om standarderna uppfylls. Bedömningen ska göras utifrån en analys av svaren i frågeformuläret, verksamhetsstatistik och resultat från enkäter och andra uppföljningar. Utifrån analysen identifieras de viktigaste utvecklingsåtgärderna för att öka kvaliteten.
- 3) SLUSS (SLU:s samlade studentkårer) kommentarer till FN:s och PN:s rapporter. Studentkårer har möjlighet att lämna en samlad kommentar till varje rapport.
- 4) Kvalitetsdialoger. För varje granskad utbildning genomförs en kvalitetsdialog. Dialogen utgör en strukturerad diskussion mellan de utbildningsansvariga på olika nivåer. För forskarutbildningen sker årligen en dialog mellan varje FN och ordförande i det SLU-gemensamma rådet för utbildning på forskarnivå (FUR). För grundutbildningen genomförs för varje granskad utbildning en dialog mellan berörd PN, inklusive ansvarig programstudierektor (PSR), och den SLU-gemensamma utbildningsnämndens (UN) ordförande. I varje dialog deltar doktorand- respektive studentrepresentanter och en extern granskare. Dialogerna utgår från FN:s respektive PN:s rapporter och SLUSS kommentarer; andra underlag utgör bakgrundsmaterial (främst ifyllt frågeformulär, verksamhetsstatistik, studiesocial enkät respektive doktorand- och handledarenkäter).
- 5) Kvalitetsrapporter (beslut av rektor/FUR respektive UN). Resultatet av kvalitetsdialogerna sammanfattas i kvalitetsrapporter där FUR:s respektive UN:s bedömningar av utbildningarnas kvalitet samt prioriteringar av utvecklingsåtgärder fastställs. Efter beslut i UN respektive FUR genomförs åtgärderna inom ramen för ordinarie arbetsordning.
- 6) Uppföljning. För utbildningar på grundnivå och avancerad nivå gör UN i normalfallet en delavstämning efter 18 månader och sedan en fullständig uppföljning vid nästa ordinarie genomlysning. Däremellan har PN:s ordförande ansvar för att bevaka utvecklingen. Ifall resultatet av en kvalitetsdialog så motiverar gör UN tätare uppföljning eller tillsätter en extern granskning. För utbildningen på forskarnivå görs uppföljningen i samband med efterföljande års kvalitetsdialoger (se tabell 1). Åtgärder i form av förslag till rektor och som riktar sig till fakulteter och institutioner bevakas i särskild ordning.

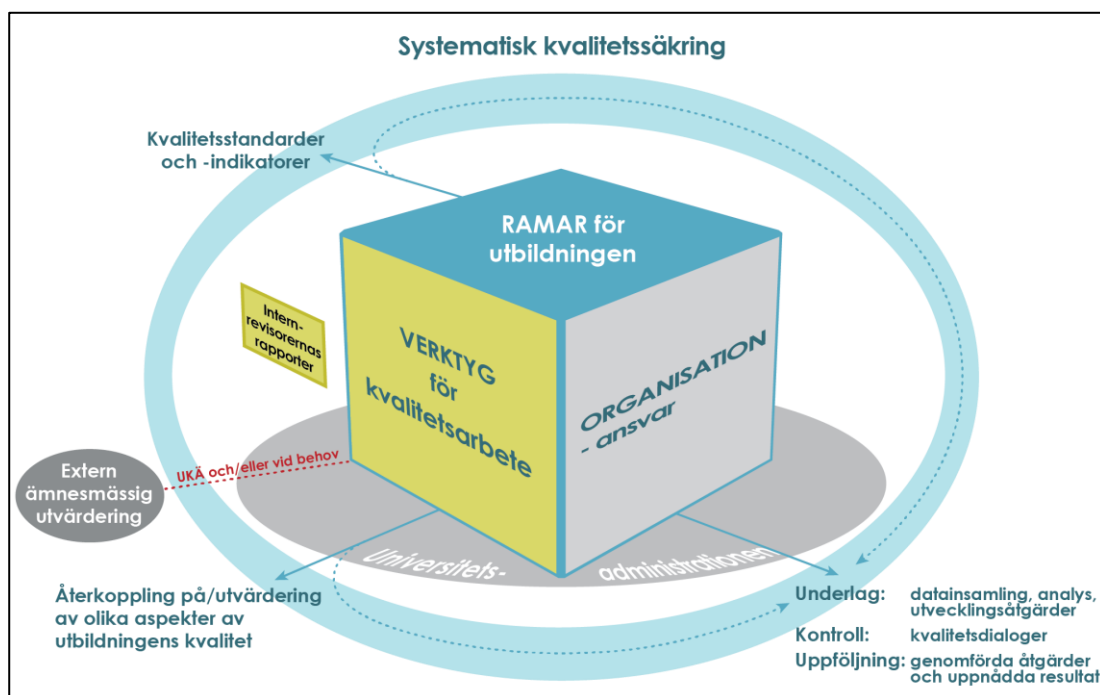
En extern granskare deltar i kvalitetsdialogerna och ger återkoppling utifrån ett externt perspektiv. Därutöver nyttjar SLU i normalfallet UKÄ:s utbildningsutvärderingar och andra externa ämnesspecifika granskningar, t.ex. ESEVT (*European System of Evaluation of Veterinary Training*). FUR och UN har dock beredskap för att vid behov, om resultaten av den ordinarie kvalitetssäkringen så motiverar, genomföra en oberoende ämnessässig granskning.

Resultaten från utbildningsgranskningarna föder direkt in i en årlig kvalitetssäkring av universitetsadministrationen (se bedömningsgrund 1.5).

I självvärderingens Del 2 anges för respektive bedömningsområde relevanta kvalitetsstandarder som används i SLU:s kvalitetssäkringsarbete. Där ges även exempel på åtgärder som har beslutats och genomförts som en konsekvens av kvalitetssäkringsprocessen. Då kvalitetsarbetet på fakultetsnivå ofta har olika utformning ges av utrymmesskäl belägg i form av belysande exempel (exemplrutur).

Figur 2. Årscykel för kvalitetssäkring av SLU:s utbildningar.

Figur 3. Illustration av hur SLU:s kvalitetssäkringsystem (blå cirkel med tillhörande text) förhåller sig till kvalitetssystemet (kuben i mitten). För varje granskad utbildning genomförs en kvalitetsdialog mellan ansvarig fakultetsnämnd (FN) och ordförande för FUR (utbildning på forskarnivå) eller mellan ansvarig programnämnd (PN) och ordförande för UN (grundutbildning). Kvalitetsdialogerna utgår från nulägesanalyser som FN och PN tar fram utifrån två slags underlag: 1) ett ifyllt frågeformulär som utgår från SLU:s kvalitetsstandarder och -indikatorer; 2) uppföljningsresultat från kvalitetssystemets verktyg. Som ett resultat av kvalitetsdialogerna beslutar FUR/UN om utvecklingsåtgärder som fastställs i kvalitetsrapporter. De beslutade åtgärderna följs upp av FN och UN.

Övergripande plan för kvalitetssäkring av SLU:s utbildningar

SLU började utveckla kvalitetssäkringssystemet 2015. Det togs i bruk 2017 i form av en pilotomgång och sattes i ordinarie drift 2018. I april 2019 gjordes de första delavstämningarna avseende de utvecklingsområden som identifierades inom pilotomgången. SLU:s sexårsplan för kvalitetssäkring av all utbildning framgår av tabell 1.

Tabell 1. Sexårsplan för kvalitetssäkring av SLU:s utbildningar.

	PILOT		ORDINARIE DRIFT				
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
SLU-granskning, programtyp grundnivå och avancerad nivå	Blandat.	Långa yrkesprog.	Korta yrkes- & kandidat-prog.	Master-prog.	Master-prog.	Master-prog.	Övrigt (frist. kurser, basår, uppdragsutb., gem. utb.), utvärdering
SLU-uppföljning, grundnivå & avancerad nivå			Prog. i piloten	2018 års prog.	2019 års prog.	2020 års prog.	2021 års prog.
SLU-granskning, forskarutbildning	Kval.omr 4	Kval.omr 1-2	Kval.omr 3-4	Kval.omr 5-6	Kval.omr 1-2	Kval.omr 3-4	Kval.omr 5-6
SLU-uppföljning, forskarutbildning		Föregående års	Föregående års dialoger.	Föregående års dialoger.	Föregående års dialoger.	Föregående års dialoger.	Föregående års dialoger.
UKÄ-granskningar		Juridisk lärosätets-tillsyn.	Granskning av SLU:s kvalitets-säkringsarbete. Tematisk utvärdering.	Forskarutb. kemi.	Tematisk utvärdering.		

Belägg för att det valda tillvägagångssättet säkerställer kvaliteten i utbildningarna och identifierar ytterligare förbättringar

Kvalitetssäkringssystemet är anpassat till SLU:s organisation, rutiner och arbetssätt, men kräver ändå nya arbetssätt och nya beteenden. Det första steget i processen att etablera kvalitetssäkringssystemet var fastställandet av styrdokumentet – ramverket 2016 följt av tillämpningsanvisningarna 2018, vilka togs fram utifrån erfarenheterna av pilotomgången 2017. Först i och med kvalitetssäkringsomgången 2018 etablerades systemet fullt ut. Erfarenheterna hittills är att tillvägagångssättet är ändamålsenligt, och att kvalitetssäkringsarbetet är kvalitetsdrivande då utvecklingsbehov identifieras och åtgärder beslutas och genomförs (se bedömningsgrunder 2.1, 2.3, 2.4, 3.3, 3.5, 4.1, 5.1 och 6.1). Ändå kommer med all säkerhet systemet och dess tillämpning att finjusteras under de närmaste åren, som en följd av de erfarenheter som görs tillsammans med diskussioner och reflektioner bland de som är verksamma inom utbildningsprocessen.

När SLU har genomfört en hel sexårscykel, vilket innebär en kvalitetssäkring av all utbildning på grundnivå och avancerad nivå och två fullständiga kvalitetssäkringar av forskarutbildningen, kommer kvalitetssäkringssystemet i sin helhet att utvärderas.

Del 2 i självvärderingen: bedömningsområdena

I den andra delen av självvärderingen ska lärosätet beskriva och analysera sitt kvalitetssystem och kvalitetsarbete utifrån de sex bedömningsområdena. Lärosätet ska analysera och visa hur kvalitetssystemet och kvalitetsarbetet uppfyller bedömningsgrunderna för respektive bedömningsområde. Lärosätet ska kunna belägga att det valda tillvägagångssättet säkerställer kvaliteten i utbildningarna och identifierar ytterligare förbättringsbehov. Lärosätet ska även förhålla sig till utfallet av tidigare granskningar, såväl egeninitierade som externa utvärderingar. Lärosätet ska också förhålla sig till resultatet av UKÄ:s lärosätets-tillsyn. Utöver bedömningsgrunderna kan det även finnas andra delar som är relevanta att beskriva inom ett bedömningsområde. Bedömningsgrunderna behöver inte redovisas i någon särskild ordning.

Varje bedömningsområde inleds med en beskrivande text av området följt av de bedömningsgrunder

som ingår i området. Därefter följer en vägledande text som syftar till att tydliggöra hur lärosätena ska visa att bedömningsområdet är uppfyllt.

Självvärderingen bör som mest omfatta 70 A4-sidor i 12 punkters textstorlek.²

Innehåll, del 2

1. Bedömningsområde: Styrning och organisation.....	7
1.1 Lärosätets kvalitetssystem är uppbyggt för att säkerställa kvaliteten ...	11
1.2 Lärosätet har en kvalitetssäkringspolicy.	11
1.3 Lärosätet har en ändamålsenlig och tydligt definierad ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet. ...	12
1.4 Lärosätet har systematiska processer	12
1.5 Lärosätet säkerställer att resultat och slutsatser systematiskt tas till vara.	13
1.6 Lärosätet säkerställer att den information som genereras publiceras och kommuniceras	13
2. Bedömningsområde: Förutsättningar	14
2.1 Lärosätet säkerställer den undervisande personalens kompetens.....	16
2.2 Lärosätet säkerställer en främjande miljö.....	21
2.3 Lärosätet säkerställer infrastruktur, studentstöd och läranderesurser.....	24
2.4 Lärosätet säkerställer att studenter och doktorander ges goda förutsättningar.	28
3. Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat	33
3.1 Lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning samt ändamålsenliga rutiner och processer.	35
3.2 Lärosätet säkerställer att studenterna uppmuntras ta en aktiv roll i lärandeprocesserna.	38
3.3 Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning	42
3.4 Lärosätet säkerställer en tydlig koppling mellan mål, lärandeaktiviteter och examinationer.....	43
3.5 Utifrån kontinuerliga uppföljningar och regelbundna granskningar vidtar lärosätet åtgärder.	46
3.6 Lärosätet säkerställer att granskningsresultat publiceras och att åtgärder kommuniceras.....	54
4. Bedömningsområde: Jämställdhet.....	55
4.1 Lärosätet säkerställer ett systematiskt arbete med att beakta jämställdhet	56
5. Bedömningsområde: Student- och doktorandperspektiv.....	61
5.1 Lärosätet säkerställer att studenter och doktorander kan utöva inflytande över utbildningen. .	62
6. Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan.....	66
6.1 Lärosätet säkerställer att utbildningarna utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.....	68

1. Bedömningsområde: Styrning och organisation

Lärosätets kvalitetssystem är uppbyggt med strukturer, rutiner och processer för att säkra hög kvalitet i utbildningarna. Kvalitetssystemet för utbildning relaterar till lärosätets övergripande mål och strategier.

Kvalitetssystemet inbegriper all utbildning på samtliga nivåer inom lärosätet och det finns en tydlig ansvarsfördelning. Regelverk, policyer och rutiner är väl dokumenterade och lättillgängliga för medarbetare, studenter, doktorander och avnämare. Kvalitetssystemet är utformat så att det främjar delaktighet, engagemang och ansvar hos såväl lärare och övrig personal som studenter och doktorander.

Kvalitetssystemet är effektivt, välfungerande och används konsekvent inom hela verksamheten. Lärosätet har en välfungerande förbättringscykel, vilket innebär att lärosätet på central nivå arbetar systematiskt med att följa upp, utvärdera och utveckla kvalitetssystemet och kvalitetsarbetet. Den information som tas fram inom kvalitetssystemet ger underlag till den strategiska styrningen av lärosätets utbildningsverksamhet. Med hjälp av kvalitetssystemet identifierar lärosätet utvecklingsbehov och utvecklar utbildningsverksamheten. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att informationen publiceras och kommuniceras till relevanta intressenter,

² Exklusive UKÄ:s text för respektive avsnitt.

såväl interna som externa, och att den får en god spridning inom organisationen.

Bedömningsgrunder:

1.1 Lärosätets kvalitetssystem är uppbyggt för att säkerställa kvaliteten i utbildningarna och det relaterar till övergripande mål och strategier som lärosätet fastställt för sin utbildningsverksamhet.

1.2 Lärosätets har en kvalitetssäkringspolicy, eller motsvarande, som är offentlig och en del av den strategiska styrningen.

1.3 Lärosätet har en ändamålsenlig och tydligt definierad ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet.

1.4 Lärosätet har systematiska processer som uppmuntrar till delaktighet, engagemang och ansvar hos lärare, övrig personal samt studenter och doktorander.

1.5 Lärosätet säkerställer att de resultat och slutsatser som genereras av kvalitetssystemet systematiskt tas tillvara i den strategiska styrningen, kvalitetsarbetet och i utvecklingen av kvalitetssystemet.

1.6 Lärosätet säkerställer att den information som genereras av kvalitetssystemet publiceras och kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter och får en spridning inom organisationen.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur kvalitetssystemet uppfyller bedömningsgrunderna för området, bland annat genom att beskriva vilka policyer, eller motsvarande, rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska visa hur kvalitetssystemet stöder lärosätets profil, genomförandet av lärosätets strategi och hur systemet hjälper lärosätet att uppnå målen för utbildningsverksamheten. Visa även hur lärosätets kvalitetssystem bidrar till att identifiera utvecklingsområden och vidta relevanta åtgärder.

Om lärosätet har flera olika kvalitetssäkringspolicyer, eller motsvarande, för olika delar av sin utbildningsverksamhet, ska i de fall det är relevant samtliga kvalitetssäkringspolicyer beskrivas. Det ska framgå om lärosätet har en centraliserad eller decentraliserad organisation för kvalitetsarbetet. En beskrivning av och motivering för den valda organisationen ska ges. Ge gärna exempel på en fråga som lärosätet har arbetat med och som åskådliggör hur kvalitetssystemet fungerar i sin helhet.

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för den systematiska utvecklingen av kvalitetssystemet vid lärosätet.

Ge belägg för att kvalitetssystemet är välfungerande, effektivt och att det utvecklas systematiskt utifrån den information som genereras inom kvalitetssystemet.

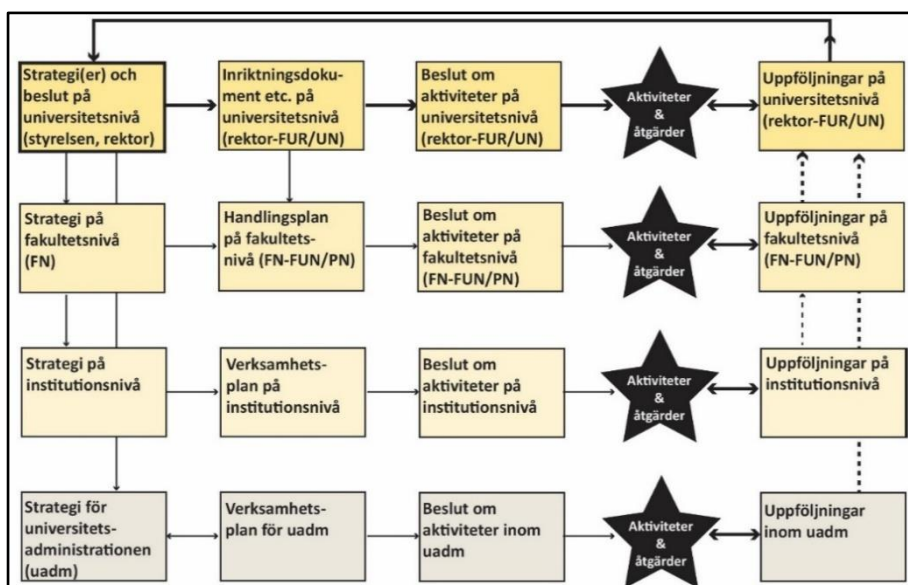
Lärosätets redogörelse:

INTRODUKTION TILL SLU I FÖRHÅLLANDE TILL BEDÖMNINGSOMRÅDE 1

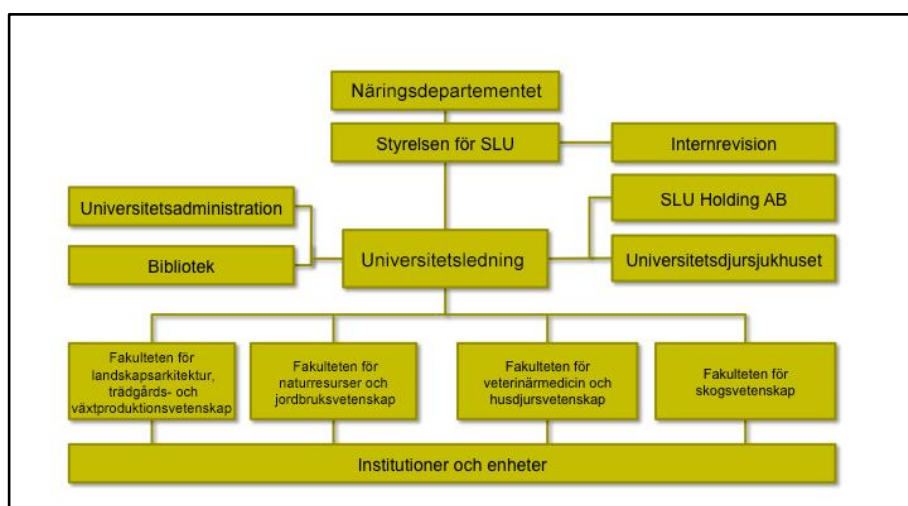
SLU:s generella styrning och organisation

SLU tillämpar en styrning som baseras på förtroende för att organisationen, genom medarbetarnas kompetens och ansvarstagande samt kollegiala processer, genomför och följer upp verksamheten enligt de målsättningar och beslut som fattas av universitetsledningen. Figur 4 åskådliggör SLU:s generella rutiner och processer för att åstadkomma implementering av strategier och övriga styrdokument.

Som framgår av SLU:s organisationsschema (Fig. 5) lyder SLU under Näringsdepartementet och styrs därmed inte bara av Högskolelagen och Högskoleförordningen utan också av [Förordning \(1993:221\) för Sveriges lantbruksuniversitet](#) (bilaga 2a). Regeringen utser åtta av styrelsens 15 ledamöter, i form av företrädare för industri, näringsliv och offentliga organisationer. Lärar-/forskarkollegiet utser tre representanter, och SLU:s samlade studentkårer (SLUSS) tre. Rektor är självskriven ledamot.

Figur 4. Illustration av SLU:s tillitsbaserade styrmodell avseende implementering av strategier och andra styrdokument. FUR= Rådet för utbildning på forskarnivå; UN= utbildningsnämnden; FN= fakultetsnämnd; FUN= nämnd för utbildning på forskarnivå; PN= programnämnd.

Figur 5. Organisationsschema för SLU.

Den dagliga interna styrningen utgår från *rektor* och övriga i *universitetsledningen* (i dagsläget prorektor, tre vicerektorer för fortlöpande miljöanalys, internationella relationer respektive samverkan, dekanerna, universitetsdirektören och biträdande universitetsdirektören), vilka ansvarar för universitetsövergripande strategiska frågor. De fyra *fakultetsnämnderna*, som leds av varsin dekan, ansvarar för kärnverksamheten och beslutar bl.a. om uppdrag och resursfördelning till universitetets 33 *institutioner* och andra enheter, som i sin tur leds av varsin prefekt (eller motsvarande). Kärnverksamheten, d.v.s. utbildning, forskning och fortlöpande miljöanalys (Foma), genomförs inom ramen för ett antal ämnesområden. *Universitetsadministrationen* leds av universitetsdirektören och omfattar 14 avdelningar. Till stöd för rektors och dekanernas beslutsfattande finns *rektors ledningsråd*. Det består av universitetsledningen, kommunikationschefen och SLUSS ordförande.

Styrning och organisation av SLU:s utbildning

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Nuvarande modell för styrning och organisation infördes 2014, efter beslut av styrelsen. Beslutet baserades på en extern utredning "[On the Education at SLU](#)" och innebar inrättandet av 1) en för universitetet gemensam utbildningsnämnd som övertog flera av fakultetsnämndernas tidigare befogenheter avseende utbildningen på grundnivå och avancerad nivå och 2) fyra

programnämnder som bemannas genom beslut av fakultetsnämnderna. Som en organisatorisk enhet under styrelsen har utbildningsnämnden en stark ställning.

Förenklat hanteras utbildningsfrågorna i en organisation där beslut huvudsakligen fattas av *styrelsen, utbildningsnämnden och programnämnderna* enligt gällande delegationsordningar (se bedömningsgrund 1.3 och bilagor 3a och 4a–g):

- *Styrelsen* beslutar om SLU:s utbud av utbildningsprogram och om vilka huvudområden för generella examina som ska finnas. Efter förslag från rektor fördelar styrelsen statsanslaget till fakulteterna. För grundutbildningen tilldelas varje fakultet ett anslag med tillhörande uppdrag i form av helårsstudenter.
- *Utbildningsnämnden* (UN)³ har till uppgift att behandla strategiska frågor som avser utbildningens kvalitet och att stödja, samordna, stimulera och utveckla all utbildning på grundnivå och avancerad nivå. UN har i uppdrag att besluta om bl.a. styrdokument för utbildningen, utbildningsplaner, tillämpbara ersättningsnivåer för kurser, samt terminstider. Till styrelsen ska UN årligen föreslå programutbud och i förekommande fall inrättande respektive nedläggning av utbildningsprogram. Till rektor ska UN årligen lämna förslag till utbildningsuppdrag och årlig fördelning av anslag till fakultetsnämnderna, förslag till antal nybörjarplatser per utbildningsprogram och till utbudet av fristående kurser.
- *De fyra programnämnderna* (PN) beslutar bl.a. om ramscheman, kurstillfällen, kursplaner och ersättningsnivåer för kurser. De ansvarar för att utbildningsprogram och fristående kurser håller hög kvalitet, för löpande utvärdering av utbildningen, samt för att tillsätta programstudierektorer.
- *Programstudierektorerna* (PSR) ansvarar för programmets progression och kvalitet, beredning av utbildningsplaner och ramscheman, uppföljning av studenternas resultat, samt att tillhandahålla utbildningsinformation och vägledning till studenterna.

Fakultetsnämnderna och institutionerna hanterar och ansvarar för de ekonomiska och personella resurserna, inklusive kompetensförsörjningen av lärare och annan undervisande personal och har både stor påverkan på och stort ansvar för utbildningens genomförande och kvalitet. Fakultetsnämnderna har, enligt styrelsens delegationsordning (bilaga 4a), ansvar för att avpassa verksamheten så att hög kvalitet nås i utbildningen, samt att genom planering av läraranställningar ge utbildningen förutsättningar för hög kvalitet. De ska även yttra sig över utbildningsutbudet och nya utbildningsplaner innan de fastställs. Prefekterna utser, enligt rektors delegationsordning (bilaga 4b), examinatorer samt ansvarar för att den utbildning som bedrivs inom institutionens område håller högsta kvalitet inom ramen för tilldelade resurser. Prefekterna ansvarar även för att fortlöpande utvärdera kurserna vid institutionen och att redovisa och göra utvärderingsresultatet tillgängligt för studenterna och PSR:erna samt att diskutera, följa upp och föreslå ändringar till respektive PN med anledning av resultaten i genomförda kursvärderingar.

Vid sidan av den formella organisationen krävs för utbildningens genomförande en samordning på institutions- och programnivå. Den sker ofta inom ramen för lärarlag och/eller programråd.

Utbildning på forskarnivå

SLU har *en* forskarutbildning som genomförs vid de fyra fakulteterna i enlighet med [Universitetsgemensamma riktlinjer 2019](#), med följande ansvarsfördelning (se även bilaga 3):

- *Styrelsen* fastställer [antagningsordning för utbildning på forskarnivå](#) (bilaga 2b) och fördelar anslaget för forskning och forskarutbildning till fakulteterna.
- *Rektor* fastställer [riktlinjer för utbildning på forskarnivå](#) (bilaga 2c), och beslutar bl.a. om uppdrag och anslag till fakulteternas [forskarskolor](#) och [Rådet för utbildning på forskarnivå](#) (FUR).

³ UN består av ordförande (utses av rektor), fem lärare/forskare med personliga suppleanter (utses av rektor efter förslag från valberedningen) och två studenter (utses av SLUSS). Rektor bör även utse en extern ledamot. PN:ernas ordförande och representanter för personalorganisationerna har närvaro- och yttranderätt.

- *Fakultetsnämndernas* (FN) ansvar omfattar utbildningens regelefterlevnad och kvalitet, fastställande av forskarutbildningsämnen och deras allmänna studieplaner, kursplaner för ämneskurser, utseende av handledare, doktorandadministration, samt det årliga kvalitetssäkringsarbetet inom ramen för SLU:s kvalitetssäkringssystem. Varje fakultet har en forskarutbildningsnämnd (FUN) som på delegation från FN ansvarar för forskarutbildningens genomförande. Ordförande ska vara ledamot av eller suppleant i FN, eller vara vicedekan. Fakulteterna har utvecklat egna rutiner och processer för beredning och granskning (se [Fakulteternas delegationsordningar](#); bilagor 4d–g). Vanligen utför fakultetsstudierektor(er), med stöd av handläggarna på kansliet, granskningar och bedömningar som utgör underlag för FUN:s beslut.
- *Prefekterna* ansvarar för rekryteringsprocessen, doktorandernas villkor, inklusive arbetsmiljö, utbildningsförutsättningarna på institutionerna, årlig uppföljning och godkännande av den individuella studieplanen (ISP) och utseende av examinatorer.
- *FUR* har ett samordnande, stödjande och utvecklande ansvar, samt ett mer operativt ansvar som omfattar att [generella baskurser](#) (se bedömningsgrund 2.4.b för definition) och handledarkurser genomförs, fördelning av resebidrag för doktorander och anslag för internationalisering av forskarutbildningen.
- *Huvudhandledarna* ansvarar för att utforma och leda utbildningen enligt ISP så att doktoranden får förutsättningar att slutföra utbildningen med examen inom avsedd tid.

Ytterligare aspekter av ansvarsfördelningen beskrivs under bedömningsgrunder 1.1 och 3.1.

BEDÖMNINGSGRUNDER

1.1 Lärosätets kvalitetssystem är uppbyggt för att säkerställa kvaliteten i utbildningarna och det relaterar till övergripande mål och strategier som lärosätet fastställt för sin utbildningsverksamhet

SLU:s kvalitetssystem bygger på den generella styrmodell som åskådliggörs i figur 4. Det innebär att ansvaret för att uppnå universitetets övergripande mål i enlighet med gällande strategier är delat inom universitetet. Som beskrivs i del 1 och illustreras i figurer 1a–b utgörs kvalitetssystemet inom utbildningsområdet av samspelet mellan:

- Ramarna för utbildningen, som utgörs av externa och interna styrdokument, internationella överenskommelser, m.m.
- Utbildningsorganisationen och dess ansvarsfördelning, som tydliggörs i fastställda delegationsordningar och andra interna styrdokument.
- En uppsättning verktyg för det fortlöpande kvalitetsarbetet, som ger återkoppling på eller utvärderar olika aspekter av utbildningens kvalitet.

Utbildningsansvariga på olika nivåer har uppdraget och förtroendet att i det dagliga student-/doktorandnära arbetet följa såväl övergripande mål och strategier som SLU-gemensamma riktlinjer, anvisningar och instruktioner. Den fortlöpande cykel för uppföljning-utvärdering-utveckling som ingår i detta arbete, och som använder olika slags verktyg (kurs- och programvärderingar, enkäter, verksamhetsstatistik, studiebevakning, medarbetarsamtal etc.; se Fig. 1a–b), är i centrum för kvalitetsarbetet. Därutöver följer SLU centralt upp och utvärderar resultatet av arbetet i enlighet med övergripande mål och strategier (se Fig. 4 och bedömningsgrund 3.5). Genom den systematiska kvalitetssäkringen, som beskrivs i del 1, görs en uppföljning av om utbildningsverksamheten motsvarar gemensamt uppsatta mål och åtaganden.

1.2 Lärosätet har en kvalitetssäkringspolicy, eller motsvarande, som är offentlig och en del av den strategiska styrningen.

SLU:s kvalitetssäkringspolicy är de av rektor fastställda ”Ramverk för kvalitetsarbete inom SLU:s utbildningar” och ”Anvisningar för systematisk kvalitetssäkring av utbildning vid SLU” med tillhörande stöddokument, som beskrivs i del 1. SLU:s medarbetare, studenter/doktorander och övriga intresserade bland [SLU:s målgrupper](#) har fri åtkomst till dessa på SLU:s webbplats,

t.ex. sidan ”[Kvalitetssäkring av utbildningen](#)”. Genom implementeringen av ramverket insamlas information som ger underlag till den strategiska styrningen (se Fig. 1, 3 och 4).

1.3 Lärosätet har en ändamålsenlig och tydligt definierad ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet.

Enligt ramverket, utformat utifrån SLU:s förutsättningar (se del 1 och introduktionerna till bedömningsområden 1 och 2), är ansvaret för kvalitetsarbetet delat mellan olika nivåer och delar inom universitetet. Den övergripande ansvarsfördelningen framgår av SLU:s delegationsordningar. I dessa beskrivs de beslut som har delegerats – från styrelsen till rektor eller fakultetsnämnderna, från rektor till universitetsdirektören och från universitetsdirektören till avdelningarna inom universitetsadministrationen. Utöver dessa har varje fakultet en egen delegationsordning. Alla delegationsordningar är tillgängliga [på webben](#), liksom [protokollen](#) från SLU:s gemensamma nämnder och råd och rektors beslutsmöten.

För utbildningsfrågor som inte omfattas av delegationsordningarna tydliggörs ansvarshållandet i riktlinjer, anvisningar och instruktioner som finns samlade på medarbetarwebben:

- Styrande dokument för [utbildning på grundnivå och avancerad nivå](#).
- Styrande dokument för [utbildning på forskarnivå](#).

I ”[Utbildningshandbok – Policy, regler och riktlinjer för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid SLU](#)” (framgent UHB; bilaga 2d) finns allt regelverk för grundutbildningen samlat. Genom UHB säkerställs att regelverk, policyer och rutiner är lättillgängliga och tydliggörs vilka rättigheter och skyldigheter som SLU:s studenter, lärare och annan personal har. I samma syfte publiceras beslut som rör grundutbildningen på en särskild sida ”[Beslut i utbildningsfrågor](#)”. För forskarutbildningen finns information motsvarande UHB [på medarbetarwebben](#). Samtliga här nämnda webbsidor är fritt tillgängliga för alla intresserade, inklusive SLU:s medarbetare, studenter, doktorander och andra prioriterade målgrupper enligt SLU:s [Kommunikationspolicy](#).

Avseende den systematiska kvalitetssäkringen tydliggörs ansvarsfördelningen i de av rektor fastställda ”[Anvisningar för systematisk kvalitetssäkring av utbildning vid SLU](#)”, i ett särskilt avsnitt ”Rollfördelning”. Som stöd för FN, PN och SLUSS tas årligen detaljerade instruktioner för arbetet fram. Dessa dokument finns på [SLU:s medarbetarwebb](#).

1.4 Lärosätet har systematiska processer som uppmuntrar till delaktighet, engagemang och ansvar hos lärare, övrig personal samt studenter och doktorander.

SLU:s modell för systematisk kvalitetssäkring inom utbildningsområdet syftar till att främja och säkerställa en kvalitetskultur där utbildningarna kontinuerligt genomgår strategisk utveckling. Detta förutsätter delaktighet, engagemang och ansvarstagande på alla nivåer inom utbildningsorganisationen. Genom processerna kring frågeformulär, nulägesanalys och kvalitetsdialoger framhålls vikten av och synliggörs det ”dagliga student-/doktorandnära arbetet”, inklusive den fortlöpande cykeln för uppföljning-utvärdering-utveckling. Anvisningarna för kvalitetssäkringsarbetet anger att FN och PN förväntas ”se till att de anställda som är verksamma i utbildningsprocessen ges möjlighet att bidra till arbetet med underlagen. Lärar-/handledarkollegiets erfarenheter och synpunkter bör fångas upp i ett lämpligt forum (t.ex. kvalitetsseminarier eller workshops med handledarkollegiet och studierektorer/PSR, kursansvariga och lärare).” Arbetet ska planeras så att även student- och doktorandrepresentanter ges möjlighet att medverka. I rapporten ska redovisas hur verksamheten har involverats i kvalitetssäkringen. Under kvalitetsdialogerna förs diskussioner mellan representanter för FN:er respektive PN:er, doktorander respektive studenter, universitetsledningen och en extern granskare. Tack vare att dialogerna fokuserar på specifika utbildningar och utgår från deltagarnas olika perspektiv (utbildningsnära respektive fakultets-/universitetsnivå) utgör de ett unikt tillfälle för att skapa förståelse och engagemang hos å ena sidan universitets- och fakultetsledningar för utbildningarnas förutsättningar och utmaningar, och å andra sidan hos PSR:er, lärarrepresentanter, studierektorer för forskarutbildning och handledarrepresentanter,

för universitetets övergripande mål, strategier och profil. Erfarenheten hittills är att kvalitetsdialogerna har uppfattats positivt av alla inblandade och att hela processen kring dem tycks ha den avsedda kvalitetsdrivande effekten.

1.5 Lärosätet säkerställer att de resultat och slutsatser som genereras av kvalitetssystemet systematiskt tas till vara i den strategiska styrningen, kvalitetsarbetet och i utvecklingen av kvalitetssystemet.

Som framgår av figur 4 innebär SLU:s generella styrmodell att strategier och beslut på SLU-nivå tas fram utifrån bl.a. resultat och slutsatser från uppföljningar som görs inom olika delar av organisationen. Inom utbildningsområdet ger det systematiska kvalitetssäkringsarbetet förutsättningar för en väl fungerande förbättringscykel för varje utbildning, så till vida att:

1. Resultat och slutsatser som genereras med hjälp av det löpande kvalitetsarbetets verktyg, d.v.s. kvalitetssystemet (se Fig. 1a–b, 3) utgör underlag för FN:s/PN:s nulägesanalys.
2. Genom nulägesanalysen identifierar FN/PN eventuella behov av utvecklingsåtgärder.
3. Nulägesanalysen och de identifierade utvecklingsåtgärderna presenteras av FN/PN i en rapport som utgör huvudsakligt underlag för kvalitetsdialogen.
4. Utifrån FN:s respektive PN:s rapport och diskussionerna under kvalitetsdialogen, som dokumenteras i form av minnesanteckningar, fastställer rektor/FUR respektive UN en kvalitetsrapport som innehåller en bedömning av utbildningens kvalitet och vid behov prioriterade utvecklingsåtgärder, och som publiceras på [SLU:s webbplats](#).
5. FN respektive PN ansvarar för att utvecklingsåtgärder genomförs i enlighet med resultaten av kvalitetssäkringsarbetet och utifrån ordinarie ansvarsfördelning.
6. FUR och UN följer systematiskt upp att beslutade åtgärder verkställs. Vid behov beslutas om ytterligare åtgärder för att öka utbildningarnas kvalitet, t.ex. extern ämnesgranskning. FUR och UN behandlar även utveckling och förbättring av kvalitetssäkringssystemet.

För att säkerställa att resultatet av kvalitetssäkringsarbetet systematiskt tas tillvara är det, enligt rektors delegationsordning, dekanernas och universitetsdirektörens ansvar att de beslutade utvecklingsåtgärderna som avser deras organisationsnivåer genomförs. I den årliga verksamhetsplanen för universitetsadministrationen (Uadm) tydliggörs berörda avdelningschefers ansvar att hantera resultat och slutsatser från kvalitetssäkringsarbetets alla komponenter.

Enligt SLU:s kvalitetssäkringssystem föder resultaten från utbildningsgranskningarna direkt in i [kvalitetssäkringen av Uadm](#). De kvalitetsdialoger som genomförs med särskilt berörda avdelningar inom Uadm tar sin utgångspunkt i de brister och utvecklingsbehov som identifierats inom ramen för kvalitetssäkringen av utbildningen.

1.6 Lärosätet säkerställer att den information som genereras av kvalitetssystemet publiceras och kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter och får en spridning inom organisationen.

SLU:s [Riktlinjer för hantering av styrande dokument](#) fastslår att ”En viktig förutsättning för att styrande dokument ska få avsedd effekt är att de är kända i organisationen. De ska därför expedieras, dvs. publiceras på internwebben och sändas till dem som i övrigt är uppsatta på dokumentets sändlista”. I linje med detta tydliggörs i ”Anvisningar för systematisk kvalitetssäkring av utbildning vid SLU” att den information som genereras av kvalitetssäkringsarbetet ska återges i en kvalitetsrapport som delges de utbildningsansvariga genom e-postutskick och publicering på [SLU:s webbplats](#). Därtill ska SLU:s styrelse informeras under sitt februarimöte.

Det är ordförande för FUR respektive UN som gör en första bedömning av utbildningarnas kvalitet och eventuella behov av utvecklingsåtgärder. Genom att de preliminära bedömningarna diskuteras i respektive organ inför fastställandet av kvalitetsrapporterna sprids informationen även via mötesprotokollen.

Information om kvalitetssäkringssystemet och studenters och doktoranders roll i processen presenteras under SLU:s och SLUSS årliga utbildningsdagar för nya student- och doktorand-

representanter (se bedömningsområde 5). För att tydliggöra att kvalitetssäkringen är en angelägen fråga för SLU uppmärksammas den av universitetsledningen genom [rektors blogg](#) och andra kommunikationskanaler.

Vad gäller det fortlöpande kvalitetsarbetet finns inarbetade rutiner för publicering och spridning av den information som genereras av uppföljningsverktygen (se 3.5 och 3.6).

Genom ovanstående rutiner och processer tillgängliggörs den information som tas fram inom kvalitetssystemet för alla interna och externa intressenter enligt [SLU:s kommunikationspolicy](#).

Sammanfattande analys i relation till bedömningsområde 1:

SLU:s modell för systematisk kvalitetssäkring av utbildningarna ger de utbildningsansvariga på olika nivåer redskap för att strukturerat analysera och reflektera över utbildningen i förhållande till de mål och åtaganden som enligt styrdokumentet ska uppnås/fullgöras genom utbildningsprocessen. Detta stödjer en kvalitetskultur och bygger på SLU gemensamma kvalitetsstandarder. Genom att utbildningarnas nulägesanalys och uppföljningsresultaten följs upp av högsta ansvarsnivån (FUR/UN) visar SLU att universitetet tillmäter uppföljningarna stort värde och ger därmed stöd för det löpande student-/doktorandnära kvalitetsarbetet. Resultaten och slutsatserna av den systematiska kvalitetssäkringen blir en naturlig del av den strategiska styrningen tack vare att FUR och UN är delaktiga i kvalitetsdialogerna och fastställer kvalitetsrapporter med utvecklingsåtgärder.

Erfarenheterna av de två granskningar som hittills genomförts är att systemet fångar upp såväl generella som programspecifika utvecklingsbehov. En viss kalibrering av modellen har gjorts, så till vida att lärdomar som har dragits från främst pilotomgången 2017, men även 2018 års arbete, har resulterat i justeringar avseende utformning och innehåll av stödjande dokument och kvalitetsrapporter, hanteringen av minnesanteckningar från kvalitetsdialogerna, förväntade deltagare i kvalitetsdialogerna och utformningen av de efterföljande kvalitetsdialogerna med avdelningar inom Uadm.

De flesta verktyg som används i det utbildningsnära kvalitetsarbetet har använts under lång tid. Nuvarande utformning och omfattning är resultatet av en stegvis utveckling och förbättring, som ännu pågår. I många fall fyller verktygen behoven, t.ex. den studiesociala enkäten, doktorand- och handledarenkäterna och kursvärderingens standardfrågor inom grundutbildningen (dock görs löpande ansträngningar för att öka svarsfrekvensen). Andra verktyg är under utveckling, t.ex. SLU:s ledningsinformationssystem Lins, där ett arbete med att skapa rapporter med verksamhetsstatistik som ytterligare underlättar verksamhetsuppföljningen har påbörjats. Särskilda arbeten pågår under 2018–2019 för att harmonisera och öka användningen av alumnundersökningar och programvärderingar.

2. Bedömningsområde: Förutsättningar

Lärosätet säkerställer genom sitt kvalitetsarbete att det finns förutsättningar för utbildningarnas genomförande och studenters och doktoranders lärande. Lärosätet följer upp, vidtar åtgärder och utvecklar systematiskt förutsättningarna.

Lärosätet säkerställer att det finns goda möjligheter för undervisande personal att vidareutvecklas såväl pedagogiskt som vetenskapligt/konstnärligt inom sitt ämnesområde. Vidare säkerställer lärosätet att den undervisande personalen har såväl vetenskaplig/konstnärlig som pedagogisk och professionsinriktad kompetens som motsvarar utbildningens behov. Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet behov av rekrytering och kompetensutveckling hos personalen. Lärosätet vidtar också åtgärder för att utveckla personalens kompetens.

Lärosätet säkerställer en ändamålsenlig miljö innefattande infrastruktur (till exempel undervisningslokaler, informationstekniska resurser, utrustning och lokaler för laborationer och verkstäder), studentstöd (till exempel studenthälsa och studie- och karriärvägledning) och läranderesurser (till exempel språkverkstad, och handledarresurser i verksamhetsförlagd utbildning). Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet utvecklingsbehov för att stöda studenter och doktorander i att uppnå förväntade studieresultat.

Lärosätet samlar systematiskt in information om studenters och doktoranders studiesituation, och använder informationen för att kontinuerligt utveckla miljön. Genom rutiner och processer säkerställer lärosätet att studenter och doktorander ges goda förutsättningar att genomföra sin utbildning inom planerad studietid.

Med hjälp av informationen identifierar lärosätet utvecklingsbehov, vidtar åtgärder och förbättrar kontinuerligt förutsättningarna för utbildningarna. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att åtgärder som planeras eller genomförs på ett ändamålsenligt sätt kommuniceras till relevanta intressenter, såväl interna som externa.

Bedömningsgrunder:

2.1 Lärosätet säkerställer att den undervisande personalens kompetens motsvarar utbildningsverksamhetens behov.

2.2 Lärosätet säkerställer att de tillhandahåller en främjande miljö som ger undervisande personal möjlighet att utveckla såväl sin pedagogiska kompetens som sin ämneskompetens, samt förutsättningar att bedriva sitt arbete på ett effektivt sätt.

2.3 Lärosätet säkerställer att infrastruktur, studentstöd och läranderesurser är ändamålsenliga för studenternas och doktorandernas lärande och att dessa används på ett effektivt sätt.

2.4 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att studenter och doktorander ges goda förutsättningar att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete uppfyller bedömningsgrunderna inom området, bland annat genom att beskriva rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska även innehålla mål och strategier som har ställts upp i förhållande till bedömningsområdet och bedömningsgrunderna. Av beskrivningen ska det framgå hur lärosätet säkerställer att dessa mål uppnås, hur det avgörs om målen har uppnåtts och vad lärosätet vidtar för åtgärder om målen inte har uppnåtts. Visa hur lärosätet förhåller sig till och hanterar eventuella avvikelser rörande exempelvis genomströmning. Visa även hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete identifierar utvecklingsområden och vidtar relevanta åtgärder.

Om det finns en skillnad i hur kvalitetsarbetet bedrivs vid olika delar av lärosätet eller vid olika typer av utbildningar ska dessa skillnader beskrivas. Vid behov, hänvisa till de policyer, rutiner och processer som beskrivs i samband med bedömningsområdet "styrning och organisation".

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för lärosätets systematiska kvalitetsarbete inom bedömningsområdet.

Ge belägg för att kvalitetsarbetet är välfungerande, effektivt och att det utvecklas systematiskt utifrån information som genereras inom kvalitetssystemet inom det här bedömningsområdet.

Lärosätets redogörelse:

INTRODUKTION TILL SLU I FÖRHÅLLANDE TILL BEDÖMNINGSOMRÅDE 2

SLU:s uppdrag

Som det enda lärosätet under Näringsdepartementet har SLU en särskild roll gentemot de gröna näringarna. SLU:s uppdrag omfattar forskning och forskarutbildning (69 % av omsättningen 2018), utbildning på grundnivå och avancerad nivå (18 % av omsättningen 2018) och fortlöpande miljöanalys (13 % av omsättningen 2018). Det senare är ett för SLU unikt uppdrag. Utbildningsutbudet är inriktat mot kunskap om de biologiska naturresurserna och människans förvaltning och hållbarande nyttjande av dem. Som en följd av departementstillhörigheten har SLU ett annorlunda ersättnings- och återrapporteringssystem än majoriteten av landets lärosäten. SLU är i sin nuvarande form ett ungt universitet, som bildades 1977 genom sammanslagning av bl.a. Lantbruks-, Skogs- och Veterinärhögskolorna. SLU har verksamhet på åtta campusorter och försöksverksamhet på [drygt 30 platser](#) i Sverige, vilket underlättar en omfattande regional samverkan med näringslivet.

Utbildningsorter (campusorter) och student- och doktorandpopulationer

SLU erbjuder utbildning på grundnivå och avancerad nivå, samt behörighetsgivande

förutbildning⁴, i *Ultuna* (ca 2 400 studenter), *Alnarp* (ca 900 studenter), *Umeå* (ca 380 studenter), *Skinnskatteberg* (ca 180 studenter), *Strömsholm* (ca 50 studenter), *Skara* (ca 40 studenter), *Flyinge* (ca 30 studenter) och *Wången* (ca 15 studenter). Med ca 3 700 helårsstudenter på grundnivå och avancerad nivå (2018) är SLU ett av de minsta lärosätena sett till antalet studenter. Utbildningsutbudet är till stor del programbaserat och omfattar 23 program som börjar på grundnivå och 21 på avancerad nivå. Alla utom ett av de senare ges på engelska.

SLU har *en* forskarutbildning med knappt 550 aktiva doktorander och ett 30-tal forskarutbildningsämnen. Årligen antas runt 100 nya doktorander och runt 100 examineras. Utbildningen genomförs inom de fyra fakulteterna som ansvarar för utbildningsförutsättningarna inom sina respektive forskarutbildningsämnen. Majoriteten av doktoranderna utför sin utbildning på en av SLU:s campusorter. Ett drygt 40-tal industridoktorander genomför sina avhandlingsarbeten på företag som SLU godkänt som partners.

Forskande och undervisande personal

Verksamhetsmässigt domineras SLU av forskningen. Av 2 980 årsarbetare 2018 var 1 554 forskande och undervisande personal⁵, av vilka 639 hade en läraranställning. Därmed har SLU en jämförelsevis liten andel läraranställningar i förhållande till andelen annan forskande och undervisande personal med eller utan doktorsexamen ([UKÄ rapport 2018:5](#)).

Strategiska fokusområden

I SLU:s strategi 2017–2020 (bilaga 5a) är förutsättningarna i fokus. I sitt förord framhåller rektor att ett universitet är beroende av sina medarbetare och studenter, och att deras ambitioner, talanger, kreativitet och samverkan betyder mer än allt annat. Därför är medarbetarna och deras möjligheter centrala i strategin som inriktas på fem fokusområden *Medarbetare, Studenter & utbildning, Forskningsinfrastruktur, Samverkan med det omgivande samhället* samt *Vårt gemensamma SLU*.

Vision om fördubblat antal studenter

I samband med att SLU 2017 firade 40 år som universitet lanserade UN:s ordförande en vision om att universitetet inom den närmaste tioårsperioden ska fördubbla antalet studenter på grundnivå och avancerad nivå. Visionen, som även omfattar målsättningen att attrahera flera kvalificerade sökande per utbildningsplats samt att studenterna ska spegla mångfalden i den unga befolkningen, presenterades vid en tidpunkt då universitetet sett en minskning av studentantalet. Samtidigt som en del av SLU:s utbildningsprogram har i ett nationellt perspektiv högt söktryck, t.ex. veterinär- och djursjukskötprogrammen, har antalet helårsstudenter successivt minskat under de senaste fem åren – med ca 3 % från 2014 till 2018. UN:s vision motiveras av att en ökad utbildningsvolym är angelägen både för det omgivande samhället och för SLU som universitet. SLU strävar efter en bättre balans mellan verksamhetsgrenarna forskning och utbildning, vilket skulle leda till ett bredare rekryteringsunderlag för forskarutbildningen inom SLU:s ämnen. Under 2018 startades ett så kallat "[fördubblingsprojekt](#)", för att öka utbildningsvolymen och söktrycket. Genom dialog med anställda och studenter inom hela SLU fångades förslag och synpunkter upp. I "[Färdplan för fördubblat antal studenter – remissunderlag](#)" föreslås åtgärder som kan bidra till att visionen uppfylls. Enligt [styrelsebeslut](#) i februari 2019 ska SLU arbeta vidare med de i färdplanen föreslagna insatserna. I det fortsatta förändringsarbetet är dialog med externa intressenter ett viktigt inslag.

BEDÖMNINGSGRUNDER

2.1 Lärosätet säkerställer att den undervisande personalens kompetens motsvarar utbildningsverksamhetens behov.

2.1.a Kompetensförsörjningsplanering

Som framgår av SLU:s strategi 2017–2020 finns en övertygelse om att medarbetarna är

⁴ Skogligt basår, naturvetenskapligt basår och en bastermin "Nyckel till natur och miljö".

⁵ Professorer, universitetslektorer, meriteringsanställda, adjunkter samt annan forskande och undervisande personal.

nyckeln till universitetets framgång. Långsiktig kompetensförsörjning är därför en strategisk nyckelfråga. Rekrytering av nya medarbetare baseras på kompetensförsörjningsplaner som SLU:s styrelse 2015 beslutade införa. Inför [styrelsebeslutet](#) utarbetades promemorian ”Gemensamma principer för kompetensförsörjningsplaner och finansiering av högre akademiska anställningar” (SLU.ua.2015.1.1.1-1812). Enligt styrelsebeslutet ska alla SLU:s institutioner och fakulteter utarbeta en kompetensförsörjningsplan, baserad på institutionernas ämnesområden. Vidare ska institutionernas verksamhetsplanering och resursfördelning kopplas till kompetensförsörjning på kort och lång sikt. Kompetensförsörjningsplanerna ska revideras årligen i dialog mellan institution och fakultet i samband med budget- och verksamhetsplaneringen, och blir på så vis ett viktigt underlag för fakulteter och rektor att bedöma framtida satsningar inom olika ämnesområden. Som stöd för arbetet lanserades i början av 2017 gemensamma mallar för långsiktiga verksamhets- och kompetensförsörjningsplaner.

Exempelruta: Strategisk kompetensförsörjningsplanering

Som en del i **NJ-fakultetens** kvalitetsarbete genomförde fakulteten under 2017 en lärarinventering, som ska upprepas vartannat till vart tredje år, och som bl.a. syftar till att ge underlag för en lärarpolicy inom utbildningen. Genom inventeringen 2017 kartlades lärarkårens sammansättning, undervisningens omfattning på institutionerna och vilka anställningsformer den undervisande personalen inom fakulteten har. Lärarinventeringen, institutionernas verksamhets- och kompetensförsörjningsplaner samt information om ämnesområdenas befintliga bemanning ligger till grund för dialogmöten mellan fakultetsnämnden och institutionerna om lärarbehov. Utifrån en sammanvägning av resultaten av dialogmötena och relevanta strategier och inriktningsdokument bedömer FN behovet av kompetensförstärkning samt prioriterar vilka rekryteringar som ska påbörjas. Som ett resultat av detta, och med startstöd från UN, rekryterar fakulteten två lärarbehovsmotiverade universitetslektorer under 2018–2019. Tidigare gjordes en [stor satsning på biträdande universitetslektorat](#).

LTV-fakultetens arbete med strategisk kompetensförsörjning utgår från institutionernas kompetensförsörjningsplaner och fakultetens rekryteringsplan. Den senare är en plan för vilka läraranställningar som ska utlysas under de närmaste fem åren. Institutionernas kompetensförsörjningsplaner ska bl.a. innehålla en rekryteringsplan på institutionsnivå samt kommentarer till denna utifrån 1) för forskarutbildningen de ämnesområden som institutionen ansvarar för och 2) för grundutbildningen de huvudområden som institutionen har examinationsrätt för. För att säkerställa att ett utbildningsstrategiskt perspektiv beaktas vid planeringen av kommande läraranställningar deltar berörda nämnder, d.v.s. PN-LT, PN-NJ och FUN-LT, i arbetet med att ta fram fakultetens rekryteringsplan. För att uppnå samsyn avseende vilken kompetens som behövs anordnas dialoger och gemensamma möten dels mellan FN och PN, dels mellan FN och prefekter. Fakulteten tar även fram nyckeltal varje år för att följa upp fördelningen mellan olika läraranställningar och hur många av dessa som konteras på både undervisning och forskning. Som ett stöd för att prioritera vilka anställningar som ska utlysas har fakulteten 2019 påbörjat ett arbete med att utarbeta övergripande mål för den strategiska kompetensförsörjningen.

2.1.b Krav vid anställning av lärare

I UHB (avsnitt 4.2) beskrivs SLU:s policy för pedagogisk utveckling. Med utgångspunkten att utbildningen ska uppfylla högt ställda vetenskapliga och pedagogiska kvalitetskrav lägger SLU stor vikt vid sådana kvalifikationer vid anställning och befordran. I SLU:s strategi 2017–2020 framhålls att en stark lärarroll förutsätter att pedagogisk skicklighet och specialistkunskap ges ökad vikt vid anställning och befordran. Styrelsen fastställde i början av 2018 en ny ”[Anställningsordning för lärare vid SLU](#)”, och som stöd för tillämpningen fastställde rektor ”[Allmänna bedömningsgrunder vid anställning av lärare](#)”. Det senare dokumentet specificerar

riktlinjerna för varje slags läraranställning avseende krav på vetenskaplig respektive pedagogisk skicklighet, samt ger exempel på kvalitativa indikatorer och kvantitativa mått som bör beaktas. Därtill fastslås att en framgångsrik sökande till SLU:s läraranställningar utöver adekvata vetenskapliga och pedagogiska meriter ska ha förmåga att samarbeta och i övrigt vara lämplig för att fullgöra sina arbetsuppgifter.

Ansvar för att anställningskraven uppfylls ligger hos den lärarförslagsnämnd som i enlighet med styrelsens delegationsordning finns vid varje fakultet. Riktlinjer för lärarförslagsnämndens sammansättning och arbete finns i [Anställningsordning för lärare vid SLU](#). Lärarförslagsnämnder vid alla fakulteter har utbildats i bedömning av pedagogisk meritering.

2.1.c Strategisk rekrytering

Ett ytterligare verktyg som SLU nyttjar för att säkerställa att den undervisande personalens kompetens motsvarar utbildningens behov är strategisk rekrytering till följande anställningar:

- **Adjungerade anställningar** möjliggör för ett sektorsanknutet universitet som SLU att komplettera med och/eller bygga upp speciell kompetens i den ordinarie verksamheten. Det kan handla om att tillföra perspektiv från delar av yrkeslivet som bedöms viktiga för utbildningens kvalitet. Antalet adjungerade lärare har under åren 2013–2017 ökat, och 2017 fanns sammanlagt 25 adjungerade professorer, lektorer och adjunkter vid SLU som deltog i verksamheten med i genomsnitt 17% av en heltidsanställning. Helt nyligen har SLU identifierat en förstärkning av adjungerade läraranställningar som en prioriterad åtgärd, och enligt plan ska upp till fem sådana anställningar finansieras med gemensamma medel (se bedömningsgrund 2.1.g).
- **Meriteringsanställningar** i form av biträdande universitetslektorat ger en ung forskare möjlighet att meritera sig vetenskapligt och pedagogiskt för att senare prövas, utifrån på förhand uppställda krav, för befordran till universitetslektor. För lärosätet innebär biträdande universitetslektorat en möjlighet att rekrytera duktiga forskare/lärare tidigt i karriären och därmed säkra den långsiktiga kompetensförsörjningen. Vid SLU har antalet ökat från 0 biträdande universitetslektorer 2014 till 43 stycken 2018.

2.1.d Krav för utnämning av docent

Granskningen av blivande docenter är ett viktigt led i universitetets kvalitetssäkringsarbete inom forskning och utbildning då huvudhandledare inom forskarutbildningen ska vara docent. Docenttiteln innebär att personen i fråga har utvecklat sin akademiska skicklighet efter doktors-examen och har uppnått den kompetensnivå som krävs för uppdrag som huvudhandledare inom det aktuella forskarutbildningsämnet. Med akademisk skicklighet avses såväl pedagogisk kompetens som vetenskaplig eller konstnärlig skicklighet. Vetenskapliga, pedagogiska och organisatoriska krav på huvudhandledare anges i SLU:s [Riktlinjer för utbildning på forskarnivå](#). Utnämning av docenter är också ett viktigt led i institutioners och fakulteters långsiktiga kompetensförsörjning. En anställd vid SLU som uppfyller behörighetskraven, enligt SLU:s [Riktlinjer för utnämning av docent](#), kan prövas för att bli docent. Fakulteterna bedömer om det behövs en eller flera docenter i det aktuella forskarutbildningsämnet innan den sökandes behörighet prövas vid en ansökan.

2.1.e Kompetenserkännande i form av ”excellent lärare”

Kompetensnivån och titeln ”excellent lärare” inrättades 2014 som en del i SLU:s kvalitetsarbete inom utbildning och pedagogisk utveckling. Utnämningen är ett kompetenserkännande som lärare kan få efter ansökning och prövning. Syftet är att synliggöra, och via lönepåslag belöna, pedagogisk kompetens och därtill att motivera till pedagogisk kompetensutveckling. Titeln ges till lärare som sakkunniga bedömer har visat skicklighet i förhållande till följande kriterier eller kunskapsområden: undervisningsskicklighet, vetenskapligt och utvecklande förhållningssätt, samverkan med kollegor och pedagogiskt ledarskap, helhetsperspektiv och samverkan inom universitet och samhälle samt kritisk förankring i ämnet. De som utnämns till excellent lärare förväntas delta aktivt i ämnesområdets och universitetets kvalitetsarbete avseende utbildning och lärande. Till exempel engageras de för lunchföreläsningar inom ramen

för ”lärarluncherna” (se nedan). [Nämnden för antagning av excellenta lärare](#) (Nex) ansvarar för att planera och genomföra utlysningar (minst vartannat år), handlägga inkomna ansökningar (med hjälp av sakkunniga och enligt särskilda anvisningar) och att lämna förslag till rektor på vilka anställda som ska ges titeln *excellent lärare*.

2.1.f Kompetensutveckling

Både i ”[Inriktningsdokument för utbildning på grund- och avancerad nivå 2017-2020](#)” (bilaga 2e) och SLU:s strategi 2017–2020 framhålls målsättningen i det lokala kollektivavtalet att tillsvidareanställda lärare eller forskare i ett flerårsperspektiv ska medges utrymme för forskning, utvecklingsarbete och egen kompetensutveckling motsvarande lägst 20 % av årsarbetstiden ([Arbetstid och arbetstidsberoende ersättningar för lärare m.fl.](#), §5). I SLU:s strategi 2017–2020 är arbetstid för undervisande personal för återkommande vidareutbildning och kompetensutveckling en prioriterad fråga.

Inför planering och bemanning ska prefekter, vid de årliga medarbetarsamtalen, diskutera lärarnas arbetssituation inklusive behov av undervisningsrelaterad kompetensutveckling. Personalavdelningen tillhandahåller riktlinjer och en särskild mall för [medarbetarsamtalen](#).

SLU tillhandahåller olika slags stöd för kompetensutveckling:

- **Kurser och konsultation** kring frågor som rör lärande och digitalisering samt akademiskt ledarskap, inkl. [ledarskap för samverkan](#) (se bedömningsgrund 2.2).
- **Stöd för internationell** mobilitet finns i form av [personal- och lärarutbyten](#).
- **Lärrar- och handledarluncher.** På såväl universitetsgemensam som på fakultetsnivå anordnas s.k. lärrar- och handledarluncher. Det är ett koncept där lärarna erbjuds att lyssna till presentationer och delta i kollegiala diskussioner inom olika ämnen som är relevanta för lärarutövandet samtidigt som de äter lunch.
- **Utbildningskonferenser.** Årligen arrangeras utbildningskonferenser på central nivå och i vissa fall även på fakultetsnivå. Den centrala konferensen riktar sig till alla SLU:s lärare, studenter, studierektorer, utbildningsledare, utbildningshandläggare och andra med intresse för utbildningsfrågor. Vartannat år har konferensen fokus på [utbildningsstrategiska frågor](#) och vartannat år på [pedagogiska frågor](#).
- **Sökbara pedagogiska utvecklingsmedel.** Som stimulansåtgärder för undervisande personal finns sökbara medel för pedagogiska utvecklingsprojekt på central nivå ([ca 2 mnkr 2018](#)) och i olika utsträckning på fakultetsnivå.

Exempelruta: Kompetensutvecklingsaktiviteter vid LTV-fakulteten

LTV-fakulteten har en rutin där utbildningsledaren årligen (minst) sammanställer information om vilken personal som har deltagit i kompetensutvecklingskurser och när. Listorna går igenom under möten med respektive institutions biträdande prefekt med ansvar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Fakulteten stödjer den undervisande personalens kompetensutveckling genom:

- Anordnande av en årlig utbildningskonferens i Alnarp. En gemensam del av konferensprogrammet planeras av fakultetens utbildningscentrum och för övrigt ansvar programstudierektorerna för att lyfta angelägna frågor programvis.
- Anordnande av lärarluncher.
- Sökbara medel för s.k. ”Best Practice-projekt” (1 mnkr 2018). Projekten ger lärarna möjlighet att utveckla sin undervisning genom ett specifikt utvecklingsprojekt.

2.1.g Mer attraktiva lärarkarriärer

Attraktivare lärarkarriärer är en av nio prioriterade åtgärder i ”fördubblingsprojektets” färdplan (se s. 16). Utbildningsnämnden (UN) har avsatt medel för två av de satsningar som i färdplanen framhålls som viktiga för att stärka lärrar- och forskarkarriären: startstöd för universitetslektorer inom prioriterade områden och finansiering av tvååriga adjungerade lärraranställningar för att

bredda kompetensen och/eller stärka samverkan. Övriga föreslagna satsningar uppmanar UN universitets- och fakultetsledningarna att omhänderta: tryggare anställningar med större del anslagsfinansiering, en förstärkning av forskningen inom områden där utbildningen förväntas expandera, samt en fortsatt utveckling av SLU:s kompetens att möta studenterna i komplexa frågor kring hållbarhet, etik och jämställdhetsintegrering.

2.1.h Pedagogiskt pris

För att uppmärksamma ”föredömliga insatser inom pedagogik och undervisning” delar SLU sedan 2016 årligen ut [två pris](#) på vardera SEK 25 000 i samband med SLU:s promotionshögtid i oktober. Ett av prisen är individuellt (lärare, studierektor eller motsvarande) och det andra är ett lagpris (lärarlag, institution eller motsvarande). Det förekommer även att studentkårerna delar ut pedagogiska pris.

2.1.i Forskningsutvärdering

SLU:s verksamhet domineras av forskningen och de allra flesta som undervisar är aktiva forskare. Forskningskompetensen vid SLU har under den senaste tioårsperioden granskats två gånger, 2009 respektive 2018, i form av utvärderingen ”[Kvalitet och Nytt](#)” (KoN). Inom ramen för KoN har internationella bedömargrupper utvärderat universitetets samtliga forskargrupper avseende forskningens kvalitet, dess internationella genomslag samt hur resultaten kommer till nytta och används i samhället. Även om utbildning på grundnivå och avancerad nivå inte är utvärderingsobjekt i KoN, är utvärderingen relevant även för utbildningen, såväl indirekt som mer direkt. Exempelvis framhöll 2018 års bedömargrupper, under en strategisk workshop på temat ”SLU:s utmaningar och möjligheter”, att forskarnas medverkan i undervisningen och påverkan på utbildningarna är en viktig strategisk fråga (se bedömningsgrund 3.3).

2.1.j Stödfunktioner

För att säkerställa att SLU:s lärare och annan undervisande personal upprätthåller/tillägnar sig de kunskaper och färdigheter som krävs för att leverera utbildning av hög kvalitet tillhandahåller Uadm stöd för den undervisande personalen. Detta beskrivs närmare under 2.2.

2.1.k Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder

Uppföljning av hur väl den undervisande personalens kompetens motsvarar utbildningsverksamhetens behov görs på olika nivåer och på flera sätt. Vid sidan av fakulteternas och institutionernas kompetensutvecklingsplaner används verktygen i det fortlöpande kvalitetsarbetet (se del 1, Fig. 1a–b): a) kurs- och programvärderingar och olika slags enkäter/undersökningar riktade till studenter/doktorander och alumner; b) uppföljning av statistik/nyckeltal; c) student-/doktorandrepresentation i beslutande och beredande organ; d) dialoger internt (strukturerade systematiska forum som medarbetarsamtal, verksamhetsplanerings- och budgetdialoger) och externt (branschråd, möten mellan SLU:s ledning och företrädare för andra myndigheter och sektorer), samt e) nationell och internationell omvärldsanalys [t.ex. inom ramen för SLU:s strategiska nätverk NOVA ([The Nordic Forestry, Veterinary and Agricultural University Network](#)), ELLS ([Euroleague for Life Sciences](#)), ICA ([Association for European Life Science Universities](#)) och EUA ([European University Association](#))].

Inom forskarutbildningen ansvarar FUR för uppföljning av de pedagogiska utbildningarna för handledare. Uppföljningarna görs via kursvärderingar och [enkäter till handledarna](#) (se 3.5.c).

2.1.l SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 2.1 följs upp genom följande kvalitetsstandarder:

- **GU 4.2: Utbildningarna är utformade så att effektiv inläring sker och forskningsanknytning finns./FU 4.2: Forskarutbildningskurserna är utformade så att effektiv inläring sker.**
- **GU 4.3: Lärare har förutsättningar att utveckla sin vetenskapliga, konstnärliga och pedagogiska kompetens./FU 4.3:Handledningen är anpassad till doktorandernas individuella förutsättningar.**

Inom ramen för SLU:s kvalitetssäkringssystem belyses årligen frågor som rör den undervisande personalens kompetens och förutsättningar för kompetensutveckling.

Inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå identifierades 2017 ett behov av att påminna prefekter om SLU:s målsättning att all undervisande personal ska ges möjlighet till kompetensutveckling, forskning eller utvecklingsarbete motsvarande minst 20 % av en heltid. Frågan har sedan dess lyfts flera gånger under rektors prefektmöten. 2017 identifierades även ett behov av att införa rutiner för regelbundna trepartsdialoger mellan programstudierektor (PSR), PN-ordförande och prefekt (eller den som annars genomför medarbetarsamtal).

Bland annat som ett resultat av kvalitetssäkringsarbetet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå har:

- UN inom ramen för sina strategiska medel för 2018 beviljat startbidrag (medfinansiering under två års tid) för fem undervisningsmotiverade universitetslektorat inom trädgårdsvetenskap, företagsekonomi, livsmedelssystem, bioekonomi samt djuromvårdnad.
- VH-fakulteten avsatt särskilda medel för att säkerställa den långsiktiga tillgången på undervisande personal i anesthesiologi, ett riskområde som identifierades inom ramen för den externa ESEVT-utvärderingen av veterinärprogrammet 2017–2018.

Inom forskarutbildningen identifierades 2017 behovet av utbildning för studierektorer i s.k. svåra samtal. Sådana utbildningar är nu tillgängliga och annonseras på [EPU:s webb](#), i SLU:s kalendarium och sändlistor.

2.2 Lärosätet säkerställer att det tillhandahåller en främjande miljö som ger undervisande personal möjlighet att utveckla såväl sin pedagogiska kompetens som sin ämneskompetens, samt förutsättningar att bedriva sitt arbete på ett effektivt sätt.

2.2.a Strategiskt fokusområde

”Medarbetare” är det första av fem fokusområden i SLU:s strategi 2017–2020. I strategin framhålls att ”medarbetarnas kompetens och kreativitet är en förutsättning för att verksamheten ska hålla hög kvalitet. SLU ska vara en attraktiv och stimulerande arbetsplats”.

2.2.b SLU:s värdegrund

I [Värdegrund för SLU](#), som fastställdes 2013 uttrycks universitetets egna⁶ gemensamma grundläggande värderingar: **vetenskaplighet, kreativitet, öppenhet och ansvarstagande**. Värdegrunden syftar till att ge vägledning i vardagen genom att beskriva själva utgångspunkten för verksamheten, för kontakten med omvärlden och för hur de anställda förväntas bete sig mot varandra och andra. En prioriterad åtgärd i SLU:s strategi för 2017–2020 är att med stöd av SLU:s värdegrund säkerställa ”en god och kreativ arbetsmiljö i konkreta handlingar och beteenden”. Motiveringen är att ”ett aktivt arbete med SLU:s värdegrund bidrar till en god arbetsmiljö och till att medarbetarna trivs, vilket är en förutsättning för att SLU ska nå sina mål.” Ett av strategins mål för 2020 är att ”samtliga institutioner/avdelningar bedriver ett aktivt värdegrunds- och arbetsmiljöarbete som utgår från resultaten i medarbetarundersökningar, SLU:s riktlinjer och aktuella föreskrifter”.

I och med att många studenter, doktorander och anställda har utländsk bakgrund och ett annat modersmål än svenska, ska SLU enligt ”[Språkpolicy för SLU](#)” vara ett parallellspråkigt universitet. Det innebär att svenska och engelska ska användas parallellt i verksamheten och att alla ska ha tillgång till den information de behöver för att kunna utföra sitt arbete.

2.2.c Fler och tryggare läraranställningar

Bland annat inom ”fördubblingsprojektet” görs ansträngningar för att stärka lärar- och

⁶ Vid sidan av de sex grundläggande principer som är ”Den gemensamma värdegrunden för de statsanställda” och som tydliggör den lagstadgade grunden för att utveckla en god förvaltningskultur och en modern statsförvaltning (Kompetensrådet för utveckling i staten, KRUS, 2012): Demokrati; Legalitet; Objektivitet, Saklighet och likabehandling; Fri åsiktsbildning; Respekt; Effektivitet och service.

forskarkarriären, exempelvis genom att arbeta för fler och tryggare läraranställningar (se bedömningsgrund 2.1.g).

2.2.d Plattformer, arenor och nätverk (för intern och extern samverkan)

Sverige och världen står inför stora samhällsutmaningar inom SLU:s verksamhetsområden. Vi behöver producera mat och andra förnödenheter till en globalt växande befolkning, utan att öka klimat- och miljöbelastningen på planeten. Forskning relaterad till dessa samhällsutmaningar leder till mångfacetterade och tvär-/mångvetenskapliga frågeställningar där kunskap och kompetens från flera ämnesområden kompletterar varandra. I syfte att tillhandahålla forum för utbyte av kunskap och erfarenheter, diskussion och samarbete driver SLU ett antal framtidsplattformer, arenor och nätverk, som bidrar till att höja kvaliteten på utbildning, forskning och fortlöpande miljöanalys liksom att skapa samhällsnytta. Ett urval av dessa beskrivs kort nedan.

Som en följd av rekommendationerna från SLU:s forskningsutvärdering ”Kvalitet och Nytt 2009” etablerade SLU fyra tvärvetenskapliga och fakultetsövergripande s.k. framtidsplattformer. Dessa utgör arenor för kvalificerade diskussioner mellan forskargrupper och med studenter och målgrupper i det omgivande samhället om de avvägningar mellan olika intressen och mål som krävs för att lösa aktuella samhällsutmaningar inom SLU:s verksamhetsområden. Framtidsplattformarna är idag avgränsade till: Framtidens skog (Future Forests); Framtidens mat (Future Food); Framtidens djur, natur och hälsa; och Framtidens städer (Urban Futures).

[Global Challenges University Alliance](#) och [SLU Global](#) är två satsningar genom vilka SLU:s lärare, forskare och studenter/doktorander ges möjlighet att samverka med kollegor vid partneruniversitet i andra delar av världen kring utbildnings- och forskningsfrågor med fokus på hållbar global utveckling.

Genom universitetets medlemskap i de internationella universitetsnätverken [NOVA](#), [ELLS](#), [ICA](#) och [EUA](#) har SLU:s lärare, doktorander och studenter möjlighet att anordna eller delta i gemensamma kurser, få finansiering för mobilitet, samt utbyta erfarenheter och möta nya kollegor i samband med konferenser och seminarier.

2.2.e Stödfunktioner

Vid Uadm och SLU-biblioteket finns stödfunktioner för SLU:s undervisande personal, doktorander och studenter. Uadm tillhandahåller stöd till undervisande personal inom främst pedagogik, ledarskap och allmän karriär- och kompetensutveckling.

De fyra **fakultetskansliernas** främsta uppgift är att bistå ledningen för respektive fakultet och dess institutioner med beslutsunderlag och administrativt stöd. Därtill har de i uppdrag att tillsammans med de administrativa avdelningarna koordinera serviceverksamheten så att den effektiviseras.

Avdelningen för lärande och digitalisering ansvarar för den pedagogiska utvecklingen inom universitetet och det digitala stödet till utbildningarna:

- [Enheten för pedagogisk utveckling](#) (EPU) är SLU:s strategiska expertfunktion inom pedagogik och IT-pedagogik, och arbetar tillsammans med fakulteter, institutioner och undervisande personal för att främja den högskolepedagogiska utvecklingen. EPU ansvarar för SLU:s behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildning och erbjuder grundkurser i högskolepedagogik och specialiserade påbyggnadskurser, seminarier och workshops på svenska och engelska. EPU erbjuder även konsulttjänster i form av rådgivning till lärare och institutioner samt pedagogiska bedömningar. Av EPU:s [årsrapport för 2018](#) framgår omfattningen av deras verksamhet. EPU och UN turas om att planera och genomföra SLU:s årliga utbildningskonferens.
- [Enheten för utbildningssystem och -media](#) ansvarar för SLU:s utbildningssystem och studentwebb samt producerar media som stöd till undervisningen vid universitetet.

Exempelruta: EPU:s stödjande aktiviteter

- Kurser:
 - Grundkurs i högskolepedagogik (3 v., på svenska och engelska)
 - Fortsättningskurs i högskolepedagogik (2 v., på svenska och engelska)
 - Att utbilda för kritiskt tänkande and kritikalitet (2 v., på svenska och engelska)
 - Betygskurs (3 dagar, på svenska och engelska)
 - Casemetodik (2 dagar, på svenska)
 - Examinationsformer (1 v., på svenska)
 - Forskningsanknuten undervisning – hur och varför? (1 v., på svenska)
 - Kurs i forskarhandledning (3 v., på svenska och engelska)
 - Jämställdhetsintegrering i administrativa processer (1 dag, på svenska)
 - Pedagogisk meritportfölj (1 v., på svenska)
 - Tillämpat aktivt e-lärande (2 v., på svenska)
 - How to present research (2 v., på engelska)
 - Project course, advanced course (4 v., på engelska)
- Seminarier och workshops:
 - Utbildning för hållbar utveckling (2 dagar, på svenska och engelska)
 - Doctoral student workshop: Creating posters (1 dag, på engelska)
- Pedagogiska luncher, t.ex. ”Så får du dina studenter att lyssna och bli intresserade av det du pratar om” och ”Encouraging creativity in doctoral education”.
- Konsultativa uppdrag, t.ex. workshop om fallbaserad undervisning.

Personalavdelningen erbjuder stöd avseende olika aspekter av [kompetens- och karriärutveckling](#). Ett exempel är gruppen för hållbart ledarskap i akademien som anordnar ledarskapskurser som riktar sig till bl.a. forskningsledare, prefekter, dekaner, programstudierektorer/-koordinatorer, samverkanslektorer och studierektorer med pedagogiskt ledaruppdrag.

SLU-biblioteket har i uppdrag att stärka kvaliteten i SLU:s verksamhet genom att säkerställa tillgången till vetenskaplig information för forskning och lärande; stödja studenterna i deras lärande gällande att söka, kritiskt granska och använda information; stödja doktorandernas utbildning genom online-kursen [Information Retrieval and Scientific Communication](#); utveckla infrastrukturen för att synliggöra SLU:s forskning och dess resultat; samt tillhandahålla analyser av forskningens genomslag. Biblioteket är också ett stöd för den undervisande personalen genom att tillhandahålla webbaserade moduler för lärare och studenter (se bedömningsgrund 2.3.f). I samarbete med EPU har biblioteket även tagit fram en webbsäts om hur och varför man kan [använda film i undervisningen](#).

2.2.f Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder

Uppföljning av hur den undervisande personalen upplever situationen avseende arbetsmiljön, möjligheterna till olika slags kompetensutveckling och förutsättningarna att bedriva sitt arbete på ett effektivt sätt görs genom en återkommande [medarbetarundersökning](#) som omfattar all personal inklusive alla doktorander, en [enkät om universitetsadministrationen](#) till alla prefekter, en enkät till handledarna ([SLU supervisor survey 2017](#)), och årliga [medarbetarsamtal](#) som utgår från en särskild mall.

Exempelruta: Medarbetarundersökningar

SLU genomförde en medarbetarundersökning 2016 och 2018, och målet är att den ska återkomma vart tredje år. Undersökningen är en del av det systematiska arbetsmiljö- och lika villkorsarbetet, och ska fungera som en temperaturmätare. Medarbetarundersökningen ska visa hur medarbetarna mår och vad de tycker om sin arbetsplats. Den ger ett underlag för fortsatt kontinuerligt arbete med att utveckla SLU som den goda arbetsplatsen.

[Medarbetarundersökningen 2018](#) omfattade frågor inom fyra huvudområden; arbetsklimat, ledarskap, organisation samt mål och strategi. Åtgärder och aktiviteter som har genomförts

utifrån 2016 års resultat omfattar ett stort antal öppna föreläsningar (bl.a. om bemötande, stress, prokrastinering, hur motion och träning stärker hjärnan), tematiska institutionsdagar, studiebesök, en fördjupad arbetsmiljökartläggning, Må-bra-kör, lunchyoga, värdegrundsarbete och särskilda insatser för att stärka chefer (t.ex. konflikthantering).

Exempelruta: Prefektundersökning

2017 genomfördes en undersökning av prefekternas uppfattning om det stöd Uadm tillhandahåller inom olika områden. Enkäten, som skickades till samtliga prefekter och besvarades av ca 61 % (23 st.), omfattade ett 50-tal frågor med fokus på forskningsfinansiering, forskningsinfrastruktur, studentadministration, forskarutbildningsadministration, undervisningslokaler och lokalplanering, verksamhetsplanering, rekrytering till högre anställningar, ekonomi, resor, fysisk och psykosocial arbetsmiljö inkl. ledarskap, diarieföring/registrering och arkivering, juridiska frågor inkl. arbetsrätt, servicetjänster, webbplats samt systemstöd.

På frågorna som rör stödet till institutionerna avseende utbildningen (alla tre nivåer) angav 15–17 prefekter, beroende på fråga, att stödet är bra eller mycket bra. Av fritextsvaren framkom önskemål om bättre stöd för den formella och byråkratiska processen vid antagning av doktorander. Sedan dess har SLU reviderat antagningsordningen samt infört ett webbaserat system för att annonsera lediga utbildningsplatser – ReachMee. Detta system innehåller även kvalificerat stöd för digital hantering av ansökningar.

2.2.g SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 2.2 följs upp genom SLU:s kvalitetsstandarder:

- **GU 4.3: Lärare har förutsättningar att utveckla sin vetenskapliga, konstnärliga och pedagogiska kompetens.**
- **GU & FU 5.1: Utbildningsadministrationen vid SLU är kompetent, effektiv och transparent.**

Inom ramen för kvalitetssäkringen belyses årligen frågor som rör arbetsmiljön och den undervisande personalens möjlighet till kompetensutveckling och förutsättningar för effektivt arbete.

Kvalitetssäkringen av utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2017 visade på ett behov av:

- Att utveckla och erbjuda pedagogiskt stöd till lärarna i hur man kan arbeta med frågor som rör jämställdhet och kulturella skillnader.
- Utveckling avseende prefekternas ansvar och involvering i grundutbildningsfrågor, inklusive programstudierektorernas, kursledarnas och lärarnas arbetsituation.
- Att säkerställa att alla som undervisar, oavsett anställningsform, får reglerad tid för egen kompetensutveckling.

2.3 Lärosätet säkerställer att infrastruktur, studentstöd och läranderesurser är ändamålsenliga för studenternas och doktorandernas lärande och att dessa används på ett effektivt sätt.

2.3.a Strategiska fokusområden

I SLU:s strategi för 2017–2020 framhålls att ”utbildningarna ska kännetecknas av pedagogisk kvalitet, utvecklande lärmiljöer, stark forskningsanknytning och koppling till samhällets behov”. I detta sammanhang omfattar begreppet ”utvecklande lärmiljöer” såväl infrastruktur som studentstöd, inklusive bibliotek.

2.3.b Infrastruktur

Med begreppet ”infrastruktur för studenternas och doktorandernas lärande” avses här vid sidan av forskningsinfrastruktur, som i varierande utsträckning används även inom utbildningen, olika slags fysiska och virtuella lärmiljöer (t.ex. laboratorier, undervisnings- och studielokaler, bibliotek, lärplattformar), tekniska resurser (t.ex. studieadministrativa system, studentwebb, etc.) samt publika utrymmen för studier eller rekreation.

För utbildning på grundnivå och avancerad nivå beskrivs SLU:s policy för utbildningens lärmiljöer i UHB (avsnitt 3.2). Lärmiljöerna ska vara tillgängliga och flexibla, erbjuda en god arbetsmiljö för studenter och lärare, främja studenters lärande i olika former och underlätta dialog mellan studenter och lärare. Som framgår av policyn är det viktigt att lärmiljöerna tillåter genomförande av pedagogiska visioner, planeras utifrån ett långsiktigt perspektiv, och hanteras likformigt oberoende av fakultet eller ort. Utvecklingen av lärmiljöerna sker genom samarbete mellan avdelningen för lärande och digitalisering, som har huvudansvar för SLU:s pedagogiska utveckling, fastighetsavdelningen, som ansvarar för lokalplanering och de fysiska lärmiljöerna och IT-avdelningen, som tillhandahåller teknisk infrastruktur. Även biblioteket är en viktig del av SLU:s lärmiljöer. Inom ramen för ”fördubblingsprojektet” har en fortsatt utveckling av lär- och campusmiljöerna på alla orter identifierats som en prioriterad fråga.

SLU har omfattande [forskningsinfrastruktur](#) som fältforskningsanläggningar, faciliteter för avancerad djur- och växtforskning, ett universitetsdjursjukhus samt ett forskningsfartyg. Tillgång till modern infrastruktur är en kvalitetsfråga för utbildningarna – inte minst forskarutbildningen.

2.3.c Studie- och karriärvägledning

SLU:s policy för studie- och karriärvägledning på grund- och avancerad nivå beskrivs i UHB, avsnitt 3.4. Studie- och karriärvägledning för studenter ges av [SLU karriär](#), den centrala studie- och karriärvägledningen vid utbildningsavdelningen, samt av programstudierektorerna. Väglädarnas verksamhet har fokus på frågor som studieplanering, studiesociala och övergripande frågor om utbildningen från befintliga och presumtiva studenter, medan programstudierektorernas fokus är på programmet och ämnet.

[SLU karriär](#) hjälper studenterna att under studietiden utveckla sina färdigheter i att planera, sätta mål och styra sin karriär dit de önskar. Verket [Karriärguiden](#) ger studenterna stöd i att reflektera över “vem är jag, vad vill jag och vad kan jag?”. Den service och stöd som SLU karriär erbjuder är huvudsakligen utvecklade för att möta behov hos studenter på grundnivå och avancerad nivå, men är även tillgängliga för doktorander.

Doktorander har rätt till medarbetarsamtal med närmaste chef. [Doktorandombudsmannen](#) (DO) stödjer och hjälper enskilda doktorander i ärenden som rör utbildningsförutsättningar och arbetsmiljö. FUR följer upp vilken typ av frågor och problem DO möter samt antal och typ av stödsökande. Uppföljningsunderlaget ingår som underlag i kvalitetssäkringsprocessen. Alla doktorander, även icke anställda, har tillgång till universitetets karriärutvecklingsstöd för anställda, som exempelvis [FOKUS-samtal](#).

2.3.d Lärplattformar och studentwebb

För att stödja en modern och studentaktiverande virtuell lärmiljö för alla utbildningsnivåer har SLU nyligen bytt lärplattform till Canvas. Canvas håller på att bli en *de facto*-standard inom högskolevärlden och i dagsläget har 22 lärosäten anslutit sig till detta system. Runt Canvas bygger SLU upp ett samlat stöd för universitetets lärare och studenter så att de enkelt kan jobba med studentaktiverande pedagogiska metoder som t.ex. ”flipped classroom”, gemensamma dokument och grupparbeten på distans.

[Studentwebben](#) är studenternas internwebb, där de hittar den information eller stöd som de behöver under sina studier. Studentwebben samlar information om [regler och rättigheter](#) och hur man [anmäler ett tillbud eller trakasserier](#). Motsvarande för doktorander är [forskarutbildningsportalen](#).

Studieadministrativa systemstöd är utvecklade för utbildningen på grundnivå och avancerad nivå. Vissa system är tillgängliga även för forskarutbildningen medan några behöver anpassas för att passa också den nivån. SLU har t.ex. en mall för den individuella studieplanen (ISP) och för att underlätta regelbunden uppföljning och revidering har SLU nyligen startat utvecklingen av ett webbaserat system för doktorandernas ISP.

2.3.e Student- och doktorandstöd inom universitetsadministrationen

SLU:s regelverk och policy för studentstöd riktat till studenter på grundnivå och avancerad nivå beskrivs i [UHB](#), kapitel 3. Utbildnings-, infrastruktur- och IT-avdelningarna och avdelningen för lärande och digitalisering samordnar frågor om lärmiljöer. Utbildningsavdelningen ansvarar för stöd avseende antagnings- och examensfrågor (inkl. expertgranskning av förkunskaper och språkkompetens inför antagning av doktorand), [studie- och karriärvägledning](#), stöd vid [utbytesstudier](#) och vid [funktionsnedsättning](#). SLU:s policy för det senare inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UBH, avsnitt 3.5) är att genom särskilt pedagogiskt stöd och anpassningar i studiesituationen försöka skapa lika möjligheter för alla att lyckas i studierna.

Doktorander som ska delta i kurser organiserade av SLU eller NOVA på annan ort erhåller [resebidrag](#) från SLU via ansökning till FUR. Doktorander som ska utföra delar av utbildningen vid ett utländskt universitet kan få [resebidrag](#) från SLU:s fonder för internationalisering.

Doktorandrepresentanter i råd och nämnder på fakultets- och universitetsnivå erhåller efter ansökan till fakulteten eller FUR prolongering för den tid de ägnat åt arbete i nämnder och råd på fakultets- och universitetsnivå (SLU.ua.11.5-3817/04).

2.3.f Biblioteket

I SLU-bibliotekets uppdrag (se bedömningsgrund 2.2.e) ingår att stärka kvaliteten i SLU:s utbildning genom att säkerställa tillgången till vetenskaplig information för forskning och lärande och att stödja studenterna i deras lärande avseende att söka, kritiskt granska och använda information. Biblioteket är också ett stöd för studenter och doktorander genom att erbjuda [språkverkstad](#), [webbaserade moduler som stöd för utvecklandet av generella kompetenser](#) (bl.a. vetenskapligt skrivande, källkritik, hantering av referenser, upphovsrätt, presentationsteknik) stöd avseende [studieteknik](#), [webbaserade doktorandkurser](#) och [dokumentmallar](#). Biblioteket ansvarar för [publiceringsprocessen för avhandlingen](#) och tidskriftserien *Acta Universitatis agriculturae Sueciae* där avhandlingarna publiceras. All information och service vid biblioteket tillhandahålls på både svenska och engelska.

2.3.g Studiesociala grupper

Lika villkorsarbetet vid SLU ska leda till lika möjligheter och rättigheter för anställda och doktorander/studenter i arbetet respektive studierna (UHB, avsnitt 3.3). Arbetet preciseras och dokumenteras i årliga handlingsplaner på SLU-gemensam och fakultetsnivå (se bedömningsområde 4). På var och en av SLU:s sju huvudsakliga studieorter för grundutbildningen finns en studiesocial grupp (för utbildning på grundnivå och avancerad nivå), som är kopplad till SLU:s organisation för *Lika villkor*. Grupperna arbetar med uppföljning av välkomstaktiviteter, den lokala studenthälsans besöksstatistik och vad fakulteterna vidtar för åtgärder utifrån resultaten av de studiesociala enkäterna. Ibland ser de också till att stresshanteringskurser för studenter och seminarier om t.ex. likabehandling anordnas. Grupperna organiserar även seminarier med doktorander som målgrupp. Grupperna rapporterar till det [studiesociala rådet](#) (Strå), som är ett SLU-gemensamt organ. Strå hanterar frågor som utformning och uppföljning av den studiesociala enkäten, förslag på åtgärder till SLU:s Lika villkorsplan, uppföljning av studentkårernas välkomstaktiviteter och krishantering ur ett studentperspektiv. I samarbete med SLUSS anordnar Strå utbildning för studentskyddsombud och välkomstutbildning.

2.3.h *Infrastruktur, studentstöd och läranderesurser för utbildning på forskarnivå*

Stora delar av infrastruktur, studentstöd och läranderesurser för doktorandernas lärande har redovisats i ovanstående stycken. Eftersom forskarutbildningen har en annan karaktär är även följande allmänna administrativa infrastrukturer väsentliga för doktorandernas lärande:

- [SLU Holding](#) ger kostnadsfri hjälp i frågor som rör samarbete med industrin, patent, avtal och affärsjuridik samt finansiering.
- [Centrum för statistik](#) tillhandahåller rådgivning i statistiska och matematiska frågor till SLU-anställda inklusive doktorander.
- [Språkkordinatorerna](#) bistår med skrivtips för webben, SLU:s språkpolicy och stilguide, webbaserad klarspråkskurs m.m. på språksidorna.
- [Externfinansiering/Grants Office](#) arbetar främst med att hjälpa forskare, inklusive doktorander, och administratörer att söka externa bidrag.
- Internationella doktorander informeras om vad det innebär att [leva och arbeta i Sverige](#).
- [SLU Global:s interna globala nätverk](#) samlar doktorander som deltar i eller är intresserade av samarbeten med låginkomstländer.

2.3.i *Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder*

Uppföljning av hur ändamålsenliga SLU:s infrastruktur och studentstöd är för studenternas och doktorandernas lärande görs med hjälp av flera verktyg:

- **Direkt kommunikation med studenter och doktorander.** Genom student-/doktorandrepresentation i beredande och beslutande organ finns en direkt kommunikation mellan studenterna/doktoranderna och universitetet. Inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå har UN etablerat rutiner för regelbundna avstämningsmöten med studentkårerna i anslutning till nämndens ordinarie möten [dokumenterat i mötesprotokoll/kallelser avseende möten 180212 (Ultuna studentkår och Veterinärmedicinska föreningen), 180411 (Alnarps lantmästarkår och Alnarps studentkår), 180516–17 (Hippologernas akademiska studentkår), 180913 (Skogshögskolans studentkår) och 181011 (Ultuna studentkår)]. Vidare har Strå (se 2.3.g) infört rutiner för diskussioner med studentkårerna kring hur SLU kan skapa attraktiva studiesociala miljöer för en bred studentpopulation. Inom forskarutbildningen erhålls motsvarande regelbundna avstämmning genom att FUR:s sekreterare är adjungerad till doktorandrådets koordinerande nämnd (SLUSS-DN; se ”Introduktion till SLU i förhållande till bedömningsområde 5”).
- **Kursvärderingar.** Den uppsättning standardfrågor som minst ska användas i alla kursvärderingar på grundnivå och avancerad nivå omfattar en fråga om den fysiska lärmiljön var tillfredsställande (fråga 7). För utbildning på forskarnivå finns en mall för kursvärdering (doktorandkurs) som kursledare rekommenderas att använda samt stöd att göra den webbaserad men inget SLU-system jämförbart med det som finns för grundutbildningen, vilket gör doktorandernas studiebevakning svårare. SLU:s generella baskurser följs kontinuerligt upp av FUR med hjälp av kursvärderingarna. När forskarskolorna följs upp är sammanställningar av kursvärderingarna ett av underlagen. FUN använder kursvärderingarna vid uppföljning av ämneskurserna.
- **Studiesociala enkäter.** Sedan 2006 har SLU, vartannat år och genom det studiesociala rådet (Strå), genomfört en kartläggning av den studiesociala miljön. Kartläggningen görs i form av en enkät som skickas till alla registrerade studenter på grundnivå och avancerad nivå, inkl. förberedande utbildning och tilläggsutbildning. Med ”studiesocial miljö” avses hur studenterna upplever arbetsbelastningen och det bemötande och stöd de får under utbildningen. Enkäten inkluderar även ett antal frågor om studentservice inom lokaler och IT (allmänna studieplatser, lunch- och pausutrymmen, bibliotek, studentwebben, IT-stöd) samt erbjuden stödverksamhet (utbildningsinformation, studie- och karriärvägledning, stöd vid funktionsnedsättning, studenthälsan och universitetskyrka/studentpräst). En sammanställning av resultatet på universitets- och programnämnds-/ortsnivå publiceras öppet på

[SLU:s webbplats](#). För att kunna identifiera eventuella behov av åtgärder på program-nämnds-nivå har varje PN i uppdrag från UN att återkomma med en analys och vid behov ett åtgärdsförslag. I samband med kvalitetssäkringsarbetet får PN:erna, som ett underlag till nulägesanalysen, en sammanställning av resultaten på programnivå för de program som ska granskas. Strå har rutiner för att följa upp och kommunicera såväl resultat från som vidtagna åtgärder till följd av den studiesociala undersökningen.

- **Doktorandenkäten** är ett verktyg som FUR använder vid sidan av andra undersökningar för att få kompletterande information om forskarutbildningens alla aspekter, inklusive infrastruktur och doktorandstöd.

2.3.j SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 2.3 följs genom följande kvalitetsstandarder:

- **GU 2.2: Den fysiska och den studiesociala miljön underlättar för studenter att tillgodogöra sig utbildningen./FU 2.2: Den studiesociala miljön ger förutsättningar för att doktoranderna framgångsrikt ska nå examensmålen.**
- **GU & FU 2.3: Forskarutbildningen bedrivs i en internationell studie- och arbetsmiljö.**
- **GU & FU 5.1: Utbildningsadministrationen vid SLU är kompetent, effektiv och transparent.**
- **GU & FU 5.2: SLU:s studenter/doktorander ges förutsättningar att fatta välgrundade beslut om studie- och yrkesval.**

Inom ramen för SLU:s kvalitetssäkringssystem belyses årligen frågor som rör infrastruktur, studentstöd och läranderesurser. Genom kvalitetsdialoger med fokus på enskilda utbildningar insamlas information om hur ändamålsenliga dessa resurser är. Under efterföljande kvalitetsdialoger med ansvariga chefer inom universitetsadministrationen diskuteras och fastställs vid behov lämpliga utvecklingsåtgärder.

Beslutade åtgärder inom ramen för granskningsomgången 2018, som är av relevans för bedömningsgrund 2.3, är UN:s uppmaning till universitetsdirektören att:

- Utredda studenternas behov av studie- och karriärvägledning och huruvida det finns anledning att organisera det stödet annorlunda än idag.
- Skyndsamt förbättra lokalsituationen i Alnarp och Umeå.

På kort sikt har detta resulterat i regelbundna möten mellan studie- och karriärvägledarna och SLU:s studieråd med flera studentgrupperingar för att diskutera vägledning, samt till starkare samarbete mellan PSR och vägledare, för att tydliggöra ansvars- och kompetensområden. De verksamhetsansvariga vittnar om att det är en styrka att snabbt kunna åtgärda vissa punkter som identifieras via kvalitetssäkringsarbetet.

2018 års kvalitetssäkring av forskarutbildningen resulterade i ett beslut om åtgärder för att förtydliga och förbättra information på webben som är relevant för forskarutbildningen, samt att anordna campusbaserade kurser i svenska.

2.4 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att studenter och doktorander ges goda förutsättningar att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

2.4.a Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

En grundförutsättning för att studenterna ska kunna genomföra utbildningen inom planerad tid är att de har rätt förkunskaper. Bestämmelser för tillträde till utbildning på grundnivå och avancerad nivå regleras av SLU:s [Antagningsordning för tillträde till utbildning på grundnivå och avancerad nivå](#).

Vid sidan av utbildningens utformning och genomförande (för vilka rutiner och processer beskrivs under olika delar av bedömningsområde 3) är tidig och tydlig information, den fysiska och studiesociala miljön (som beskrivs under bedömningsgrunder 2.3 och 5.1) samt den undervisande personalens stöd och tillgänglighet faktorer som påverkar studenterna möjligheter

att genomföra utbildningen med ett bra resultat.

Alla antagna studenter får ett välkomstbrev med blandad information inför studiestarten, inklusive hänvisningar till såväl kårverksamheten som SLU:s [checklista för nya studenter](#) och [välkomstwebben](#). För program på grundnivå anlitas befintliga studenter som ”välkomstringare”, som ringer upp nyantagna studenter för ett samtal om hur det är att vara student vid programmet och SLU. Stöd för välkomstringarna finns på [SLU:s webbplats](#). Inför terminsstarten anordnas ”Orientation Days” för nya internationella studenter.

Tack vare det omfattande arbetet 2018 med att samla alla styrdokument i ”[Utbildningshandboken](#)” (UHB) tillhandahålls informationen i ett samlat format. Därigenom ges studenterna och andra aktörer de bästa förutsättningar att hitta information om vad som gäller under utbildningsprocessens olika delar.

Utöver UHB tillhandahåller SLU också checklistor till stöd för kursledare, examinatorer och kursadministratörer (se introduktionen till bedömningsområde 3).

För att ytterligare säkerställa att regelverket efterlevs skickas påminnelser till alla kursledare, genom kursadministrationsverktyget Slunik, om att de ska lägga ut kurslitteraturlistor (9 v. och 8 v. före kursstart) och scheman (5 och 4 v. före kursstart) (se bedömningsgrund 2.4).

På [studentwebben](#) samlar SLU all information som studenterna behöver under sina studier.

2.4.b Forskarutbildning

Indikatorer visar att doktoranderna avslutar utbildningen med examen inom planerad tid. Den genomsnittliga utbildningstiden har under många år varit mellan 4 och knappt 5 år och examensfrekvensen har varierat mellan 70 och 80 % enligt UKÄ. Inom de ämnesområden där SLU kan jämföras med riket är skillnaderna i medianstudietid försumbara och examensfrekvensen vanligen något högre. SLU:s uppföljningar visar att andelen av de antagna som slutför utbildningen med examen har ökat under senare år och nu ligger runt 80–85 %. Den högre examinationsfrekvensen som SLU kommit fram till förklaras av att den inkluderar doktorander som avslutat utbildningen med licentiatexamen samt att den baseras på examinerade under perioden 2003–2012 medan UKÄ rapporterar för åren 1999–2009.

Rekryterings- och antagningsprocessen:

- i. Doktorander rekryteras via [standardiserade annonser](#) med information om forskarutbildningsämne, avhandlingsarbetets ramar och övergripande frågeställningar samt allmänna utbildningsförutsättningar.
- ii. Beslut om antagning grundas på en preliminär utbildningsplan och beskrivning av avhandlingsarbetets ramar och övergripande frågeställningar, samt intyg av prefekt om att utbildningsförutsättningarna uppfyller kraven ([rekommendation om antagning av ny doktorand](#)). FN granskar underlagen utifrån de formella kraven och beslutar om antagning.
- iii. När doktoranden är antagen och registrerad i Ladok får hen ett standardiserat välkomstmål från fakulteten med information om kontakt- och stödpersoner (handläggare, studierektorer, doktorandombudsman) och en hänvisning till [utbildningsinformation på webben](#).
- iv. Alla doktorander ansluts till en fakultetssändlista som används för information om utbildningsaktiviteter etc. på fakultets- och universitetsnivå. Alla nyantagna doktorander inbjuds till en allmän utbildningsintroduktion på fakultetsnivå som omfattar generell information om utbildningen, t.ex. rättigheter och skyldigheter, kontakt med studierektorer etc., samt doktorandombudsmannen (se bedömningsgrund 2.3.c). För de som väljer att inte delta i introduktionen finns samma information på webben. LTV-fakulteten erbjuder en 1,5 hp introduktionskurs som inkluderar den allmänna utbildningsintroduktionen.
- v. Prefekt/institutionsstudierektor introducerar nyantagen doktorand till institutionen och till forskarutbildningsämnet samt registrerar doktoranden i universitetets identitetskatalog (IDIS). Därmed får doktoranden tillgång till samma information om övriga anställda. Till stöd för introduktionen finns [en universitetsgemensam vägledning](#). Fakultetsstudierektorn

på LTV har ett introduktionsmöte med den nyblivna doktoranden och huvudhandledaren för att informera om utbildningens utformning, rättigheter och skyldigheter.

vi. Doktorander bjuds in till [introduktion för nyanställda](#).

Processen ovan är utformad så att sökande och därefter nyantagen doktorand får tillgång till information om utbildningens syfte och förutsättningar samt om det administrativa stödet. Processens funktion och doktorandernas bedömning av den följs upp med hjälp av den regelbundet återkommande [doktorandenkäten](#). Dessutom granskas processen i kvalitets-säkringssystemet (SLU:s kvalitetsområden 1 och 5). Identifierade förbättringsåtgärder beslutas i FUR, åtgärdas via ordinarie organisation och informeras om via ordinarie rutiner.

Utbildningsprocessen:

- i. Alla huvudhandledare har utbildning motsvarande tio veckors högskolepedagogik, inklusive tre veckors [handledningspedagogik](#) där pedagogik, etik och juridiska frågor relateras till handledarens roll och funktion. Alla handledare har tillgång till ett brett utbud av vidareutbildning i för forskarutbildningen relevanta områden.
- ii. SLU organiserar årligen ett tjugotal universitetsgemensamma så kallade [generella baskurser](#) för doktorander i bl.a. ledarskap, statistik, informationssökning, vetenskapligt skrivande, presentationsteknik, pedagogik, vetenskapsfilosofi och forskningsetik. Förutom utökade kunskaper och färdigheter inom respektive ämnen, leder dessa kurser även till att doktorander från olika vetenskapsområden och traditioner träffas och diskuterar ämnen som det kanske inte alltid finns utrymme för i det dagliga arbetet. Kurserna är tillgängliga för doktorander på alla campus med hjälp av resebidrag och/eller distansdeltagande. Nya kurstillfällen annonseras via fakulteternas sändlistor samt via medarbetarwebbens ”Interna nyheter”. Poänggivande utbildning i vetenskapsfilosofi och forskningsetik ska ingå i en examen på forskarnivå vid SLU.
- iii. SLU:s alla kurser är registrerade i den sökbara webbaserade doktorandkursdatabasen [SLUkurs](#). Vid sidan av SLU:s egna kurser har doktoranderna tillgång till kurser inom SLU:s ämnesområden som organiseras av det nordiska NOVA-nätverket.
- iv. Ett uttalat strategiskt mål är att [forskarskolor](#) ska skapa förutsättningar för att utbildningen även bedrivs i samverkan med näringsliv, offentlig sektor och internationella partners. Forskarskolor skapar tvärinstitutionella utbildningssammanhang med ett stort och varierat utbud av utbildningsaktiviteter. Forskarskolorna är ofta formade kring tvärvetenskapliga ämnesteman, och utbudet av aktiviteter skapas i samverkan med doktorander och handledare. De idag 15 forskarskolorna är öppna för alla SLU:s doktorander, och det krävs inget formellt medlemskap eller liknande.
- v. Planering och uppföljning av utbildningen (via [Individuella studieplanen](#)) görs mot de i Högskoleförordningen fastställda examensmålen. Vid halvtiduppföljningen bedömer prefekt och representant för FN om handledningen och de allmänna förutsättningarna för utbildningens och avhandlingsarbetets genomförande på institutionen respektive inom forskningsprojektet är tillräckligt goda. I riktlinjerna för utbildning på forskarnivå beskrivs ansvar och rutiner som ska vidtas av utbildningsansvarig om utbildningen inte fungerar.
- vi. Alla doktorander ska oavsett försörjningsform erbjudas villkor och möjligheter som i möjligaste mån liknar dem som gäller för universitetets anställda (Rektors delegationsordning). Doktoranderna omfattas därmed av SLU:s personalpolicy och ska erbjudas medarbetarsamtal med närmaste chef om sitt uppdrag och förutsättningarna för att lyckas i det.
- vii. Avhandlingsarbetet som ingår i SLU-doktorandernas utbildning är i stor utsträckning grundat i forskningsprojekt som erhållit extern finansiering i konkurrensutsatta utlysningar. Genom att avhandlingsarbetet är en del i ett bredare projekt, ofta med externa och ibland internationella samarbetspartners, ges doktoranderna förutsättningar för lärande och förståelse av ämnet och dess metoder både på djupet och i en bredare kontext. Enligt SLU:s riktlinjer krävs att delarbetena som ingår i doktorandernas avhandlingar utan större

omarbetning kan publiceras i internationella vetenskapliga tidskrifter med *peer review* eller på motsvarande sätt är av inom disciplinen erkänt god kvalitet.

Utbildningsprocessen är utformad så att doktorandernas lärande via avhandlingsarbetet kompletteras med andra utbildningsaktiviteter. Aktiviteterna är tillgängliga för alla doktorander när det passar i deras individuellt utformade utbildningar. Uppföljning av processens funktion och doktorandernas bedömning av den görs genom den regelbundet återkommande [doktorand-enkäten](#) (se 3.5.c). Vidare utvärderas forskarskolornas kvalitet, omfattning och relevans genom uppföljning vart fjärde år. Dessutom granskas processen i kvalitetssäkringssystemet (kvalitetsområden 3 och 4). Identifierade förbättringsåtgärder beslutas i FUR, åtgärdas via ordinarie organisation och informeras om via ordinarie rutiner.

2.4.c Stödfunktioner

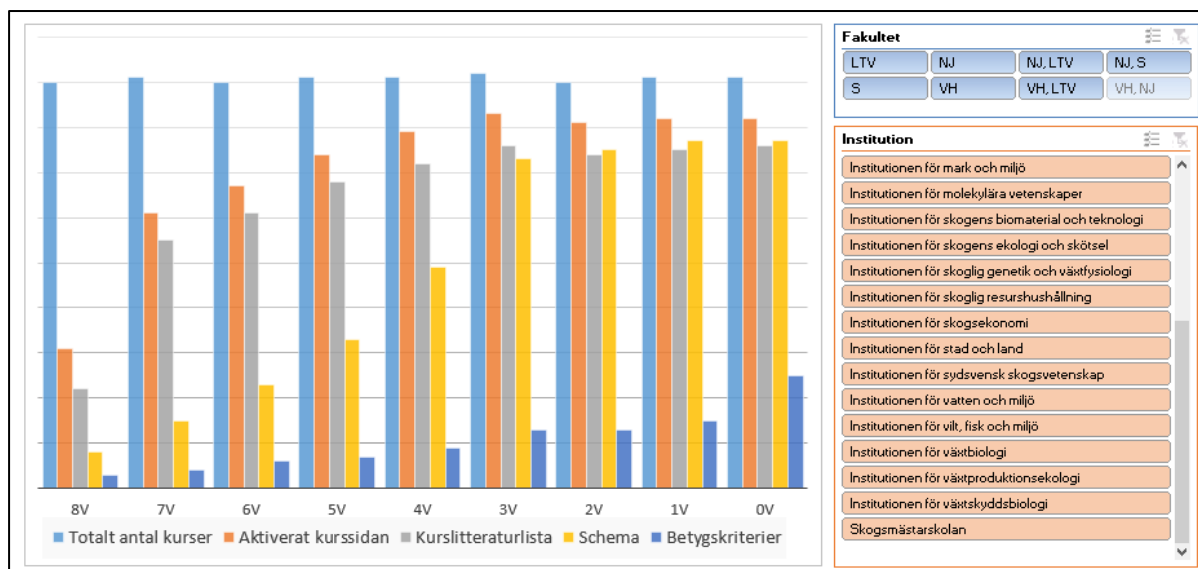
För att ge SLU:s studenter och doktorander goda förutsättningar att genomföra utbildningen inom planerad studietid tillhandahåller SLU stödfunktioner av olika slag:

- [Språkverkstaden](#), som finns vid SLU-biblioteket, hjälper till med texter och förberedelser inför muntliga presentationer på svenska och engelska. Verksamheten anordnas i form av drop-in och bokningsbar individuell handledning.
- [SLU-biblioteket](#) har i samarbete med EPU tagit fram sex webbaserade moduler som stöd för studenternas uppsatsskrivande (se bedömningsgrund 2.3). Modulerna ger vägledning inom följande områden: introduktion till att skriva uppsats; litteratursökning; käll(ut)värdering; hantering av referenser och undvikande av plagiat; hur man får använda bilder, kartor m.m.; presentationsteknik.
- SLU-biblioteket erbjuder en webbaserad doktorandkurs i ”Information retrieval and methods for scientific communication” (3 hp).
- Den centrala studie- och karriärvägledningen och programstudierektorerna tillhandahåller stöd till SLU-studenterna vad gäller kursvalsinformation, studieplanering och vägledning respektive programnära utbildningsfrågor (se bedömningsgrund 2.3.c).
- Studenter med funktionsnedsättning kan få särskilt pedagogiskt stöd. På [studentwebben](#) finns information som vem som kan få stöd, vilket stöd som finns och hur man ansöker.
- Genom samarbete med externa aktörer tillser SLU att alla studenter vid alla orter har tillgång till någon form av studenthälsomottagning. Information och kontaktuppgifter finns på [SLU:s webbplats](#) och [studentwebben](#).

2.4.d Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder

På en övergripande nivå erhåller SLU genom en återkommande uppföljning av genomströmningen (se bedömningsgrunder 3.5.b1 och 3.5.c) en indikation på om förutsättningarna för studenternas och doktorandernas lärande är ändamålsenliga och/eller tillräckliga. Ett annat uppföljningsverktyg är SLU-kursvärderingens standardfrågor 3: ”Mina förkunskaper var tillräckliga för att tillgodogöra mig kursen” och 4: ”Jag anser att kursinformationen var lättillgänglig”. För att följa upp regelefterlevnaden tillser SLU:s studiesociala råd Strå sedan en tid tillbaka att det inför en ny utbildningsperiod⁷, regelbundet och för universitetets alla kurser, görs en statistisk uppföljning av vilken information som finns tillgänglig via kurs(webb)sidan. Uppföljningen startar åtta veckor före kursstart och görs därefter en gång i veckan (se Fig. 6). Veckovis skickas en rapport till utbildningsledarna tillsammans med en uppmaning att påminna kursledarna/de kursansvariga institutionerna att de ska tillgängliggöra informationen enligt reglerna. Ambitionen är att resultatet ska presenteras en gång per termin under rektors prefektmöte med en uppmaning till institutionerna om deras ansvar att följa reglerna.

⁷ Vid SLU delas läsåret in i fyra perioder om 15 hp; två perioder under höstterminen och två under vårterminen. Sedan 2016 ska kurs vid SLU i normalfallet omfatta 15 hp och ges på heltid i en period.

Enligt [Studentspegeln 2016](#) uppfattar SLU-studenterna i högre grad än studenter vid andra lärosäten att lärarpersonalen är tillmötesgående och stödjande, att den administrativa personalen är serviceinriktad samt att den lärarledda undervisningstiden är tillräcklig.

2.4.e SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 2.4 följs upp genom SLU:s kvalitetsstandarder:

- **GU 1.3:** De studenter som antas har rätt förkunskaper./**FU 1.3:** SLU antar de studenter som har bäst förutsättningar att framgångsrikt uppnå examensmålen i tid.
- **GU 1.4:** & **FU 1.4:** Nya studenter/doktorander ges en ändamålsenlig introduktion till utbildningen, studieorten och SLU.
- **GU 2.2:** Den fysiska och den studiesociala miljön underlättar för studenter att tillgodogöra sig utbildningen./**FU 2.2:** Den studiesociala miljön ger förutsättningar för att doktoranderna framgångsrikt ska nå examensmålen.
- **GU & FU 2.3:** Forskarutbildningen bedrivs i en internationell studie- och arbetsmiljö.
- **GU 3.3:** Varje utbildning är utformad så att studenterna ges förutsättningar att nå examensmålen./**FU 3.3:** Forskarutbildningen är utformad så att alla doktorander har likvärdiga förutsättningar att nå examensmålen inom avsatt tid.
- **GU & FU 4.1:** SLU:s utbildningar har ett studentcentrerat lärande.
- **GU 4.2:** Varje utbildning är utformad så effektiv inläring sker och forskningsanknytning finns./**FU 4.2:** Forskarutbildningskurserna är utformade så att effektiv inläring sker.
- **FU 4.3:**Handledningen är anpassad till doktorandernas individuella förutsättningar.
- **GU & FU 5.1:** Utbildningsadministrationen vid SLU är kompetent, effektiv och transparent.

Inom ramen för SLU:s kvalitetssäkringssystem belyses årligen frågor som rör rutiner och processer som säkerställer/stödjer att studenter och doktorander ges goda förutsättningar att genomföra utbildningen inom planerad studietid. Genom den verksamhetsstatistik som tas fram särskilt för kvalitetssäkringen följs genomströmningen och kvarvaron upp (se 3.5).

Inom ramen för de två granskningsomgångar som hittills har slutförts framkom det 2018 att studenter inom Agronomprogrammet – livsmedel och Agronomprogrammet – mark/växt upplever vissa tidiga kurser i framförallt kemi, men även matematik, som svåra. Enligt de av UN fastställda kvalitetsrapporterna ska ansvarig programnämnd vidta åtgärder för att stödja studenternas kunskapsinhämtning i kemi och därmed förbättra studieresultaten samt minska risken för avhopp. En första uppföljning avseende detta görs enligt plan i april 2020.

Sammanfattande analys i relation till bedömningsområde 2:

Införandet av kompetensförsörjningsplaner, revideringen av SLU:s anställningsordning för att öka betydelsen av god pedagogisk kompetens vid rekrytering av lärare, samt universitetsledningens uppföljning av den undervisande personalens möjligheter till kompetensutveckling är exempel på åtgärder och aktiviteter som har följt av SLU:s strategi. Konsekvenserna av åtgärderna för utbildningarnas kvalitet följs upp i den systematiska kvalitetssäkringen.

Genom det fortlöpande kvalitetsarbetets uppföljningsverktyg inhämtas studenternas och doktorandernas synpunkter på och erfarenheter av förutsättningarna för deras lärande. Resultaten från enkäter, kursvärderingar och andra undersökningar ger inte en fullständig bild och kompletteras därför med information från andra verktyg, som exempelvis verksamhetsstatistik och student- och doktorandrepresentanternas studiebevakande arbete. De positiva resultaten i Studentspeglen 2016 ger stöd för att kvalitetsarbetet är väl fungerande.

Det systematiska kvalitetssäkringsarbetet har identifierat ett par generella svagheter som rör prefekternas engagemang för utbildningsfrågor, programstudierektorernas svåra situation, den undervisande personalens, främst forskaranställdas, arbetssituation och möjligheter till kompetensutveckling, samt några utvecklingsbehov inom stödverksamheten (enligt lärare och studenter). De uppföljningar som hittills har gjorts visar att identifierade förbättringsåtgärder i flera fall har genomförts eller påbörjats.

3. Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Lärosätet säkerställer genom sitt kvalitetsarbete hög kvalitet i det samlade utbildningsutbudet. Lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning och genomför kontinuerligt uppföljningar och periodiska granskningar av sina utbildningar för att säkerställa att de är aktuella och anknyter till relevant forskning. Lärosätet följer systematiskt upp hur väl de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade. Såväl personal, studenter och doktorander som externa intressenter deltar på ett ändamålsenligt sätt i utvärdering och utveckling av utbildningarna.

Lärosätet har en välfungerande förbättringscykel vilket innebär att lärosätet på utbildningsnivå arbetar systematiskt med att följa upp, utvärdera och utveckla utbildningarna. Lärosätet samlar systematiskt in information om utbildningarna. Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet utvecklingsbehov och förbättrar utbildningarna. Lärosätet vidtar åtgärder och utvecklar systematiskt utbildningarna. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att åtgärder som planeras eller genomförs på ett ändamålsenligt sätt publiceras och kommuniceras till relevanta intressenter, såväl interna som externa.

Bedömningsgrunder:

3.1 Lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning samt ändamålsenliga rutiner och processer för utformning, utveckling, inrättande samt nedläggning av utbildningar.

3.2 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs på ett sätt som uppmuntrar studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna, vilket också återspeglas i examinationen.

3.3 Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten.

3.4 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer.

3.5 Utifrån kontinuerliga uppföljningar och periodiska granskningar vidtar lärosätet de åtgärder som krävs för att förbättra och utveckla utbildningarna.

3.6 Lärosätet säkerställer att granskningsresultat publiceras och att åtgärder som planeras eller genomförs för att förbättra och utveckla utbildningarna kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter.

För enskilda utbildningsanordnare gäller även:⁸

3.7 Lärosätet har och tillämpar goda rutiner för antagning av studenter och doktorander,

⁸ Bedömningsgrunden avser endast enskilda utbildningsanordnare eftersom dessa inte omfattas av UKÄ:s lärosätetstillsyn.

tillgodoräknanden samt för utfärdande av examina. Lärosätet har även en fastställd rutin för omprövning av beslut gällande studenter och doktorander.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete uppfyller bedömningsområdet, bland annat genom att beskriva rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska visa hur lärosätet arbetar löpande för att systematiskt kvalitetssäkra och utveckla sina utbildningar. Beskrivningen ska även innehålla mål och strategier som har ställts upp i förhållande till bedömningsområdet och bedömningsgrunderna. Av beskrivningen ska det framgå hur lärosätet säkerställer att dessa mål uppnås, hur det avgörs om målen har uppnåtts och vad lärosätet vidtar för åtgärder om målen inte har uppnåtts. Visa även hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete identifierar utvecklingsområden.

Om det finns en skillnad i hur kvalitetsarbetet vid olika delar av lärosätet eller vid olika typer av utbildningar utförs ska dessa skillnader beskrivas. Vid behov, hänvisa till de policyer, rutiner och processer som beskrivs i samband med bedömningsområdet "styrning och organisation".

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för lärosätets systematiska kvalitetsarbete inom bedömningsområdet.

Ge belägg för att kvalitetsarbetet är välfungerande och effektivt, och att det systematiskt säkerställer hög kvalitet i utbildningarna, utifrån information som genereras inom kvalitetssystemet.

Lärosätets redogörelse:

INTRODUKTION TILL SLU I FÖRHÅLLANDE TILL BEDÖMNINGSSOMRÅDE 3

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

I UHB tydliggörs vilka rättigheter och skyldigheter som studenter, lärare och annan personal har inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid SLU. Genom att samla informationen på ett ställe hålls SLU:s policy och regelverk inom området uppdaterade, samstämmiga och överblickbara. På så vis får SLU:s undervisande personal de bästa förutsättningar att utforma, genomföra och utvärdera utbildningarna i enlighet med gällande regler och förväntningar

För att säkerställa att "det ska vara lätt att göra rätt" tillhandahåller SLU på medarbetarwebben [checklistor](#) till stöd för planeringen och genomförandet av kurser på grundnivå och avancerad nivå. Det finns tre checklistor som riktar sig till kursledare, examinatorer respektive kursadministratörer. I checklisten som är riktad till [kursledare](#) sammanfattas tidsramarna för vad som ska göras när avseende såväl planering av kursernas innehåll (ämnesmässigt innehåll och upplägg i förhållande till lärandemål och betygskriterier, generella kompetenser, progression, examinationer/inlämningsuppgifter/övningar, etc.) och genomförande (kursupplägg/ översiktschema, pedagogiska metoder, lokaler och andra resurser, kursutvärdering, resultatrapportering, ekonomihantering, etc.), som information till studenterna (kurswebbsidor, litteraturlistor, e-postutskick, etc.). Checklisten som är riktad till [examinatorer](#) omfattar information om vad som ska göras före, under respektive efter en kursperiod avseende betygskriterier, utformandet av examination, betygsbeslut och examinationsgenomgång. Även checklisten som är riktad till [kursadministratörer](#) innehåller information om vad som ska göras före, under respektive efter en kursperiod, och avser göromål som rör kurswebbsidor, lokaler och utrustning, kursdeltagare, resultatrapportering, arkivering och återlämning av tentamensuppgifter/prov.

Utbildning på forskarnivå

SLU har en forskarutbildning vars utformning och genomförande regleras av [universitetsgemensamma riktlinjer](#) som beslutas av rektor och [Antagningsordning för utbildning på forskarnivå](#) som beslutas av styrelsen. Riktlinjerna kompletteras av [vägledningar och checklistor](#) som utbildningsansvariga beslutar om via FUR.

BEDÖMNINGSGRUNDER

3.1 Lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning samt ändamålsenliga rutiner och processer för utformning, utveckling, inrättande samt nedläggning av utbildningar.

3.1.a Rutiner och processer inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsnämnden (UN) fastställer utbildningsplaner medan berörd programnämnd (PN) fastställer ramscheman och kursplaner. Respektive PN ansvarar, vid behov, för smärre revideringar av de fastställda utbildningsplanerna när nya kurser beslutas. Revidering av befintliga kursplaner görs vid behov av programstudierektor (PSR), t.ex. som en åtgärd i det ordinarie kvalitetsarbetet.

SLU tillämpar gemensamma tidsramar för planering av och beslut om utbildningsutbudet (UHB, Bilaga 2: [Årscykel för utbildningsplanering](#)). För utbildning på grundnivå och avancerad nivå beskrivs SLU:s mål och krav avseende programutbudet, inklusive ansvarsfördelning samt rutiner och processer för utformning, utveckling, inrättande och nedläggande av utbildningar, i UHB, kapitel 11. I årscykeln förtydligas tidsramarna för, samt ansvarsfördelning och samverkan mellan, olika aktiviteter och aktörer. I detta ingår beredning och beslut om utbildningsutbudet, om utbildnings- och kursplaner, dimensionering (antal nybörjarplatser på program) och resursfördelning samt kvalitetssäkring av utbildning. Nedan ges korta sammanfattningar av processerna för beslut om programutbud, nya utbildningsprogram och kurser.

Programutbudet bestäms genom en årlig process där PN (i december) och UN (i februari efterföljande år) beslutar om förslag till ändringar för nästkommande läsår. FN och PN har möjlighet att yttra sig om UN:s förslag (i april) inför UN:s beslut i maj om förslag till styrelsen om samlat programutbud för nästkommande läsår.

För att inrätta ett helt nytt utbildningsprogram krävs lång framförhållning:

- I samband med UN:s beslut i maj varje år om det samlade programutbudet för nästkommande läsår behandlas förslag på nya program. I de fall då förslagen tas emot positivt kan UN uppdra till PN eller lämplig funktion inom utbildningsorganisationen att vidareutveckla förslagen i enlighet med SLU:s principer och kriterier för prioritering av utbildningsutbud (se UBH, avsnitt 11.3).
- Under nästkommande års februarimöte behandlar UN ett genomarbetat programförslag där underlaget för beslut om eventuellt inrättande utgörs dels av ett preliminärt förslag på utbildningsplan, dels en beskrivning, analys och bedömning av följande aspekter: 1) programmets profil och plats i utbildningsutbudet; 2) studenternas efterfrågan; 3) arbetsmarknadens efterfrågan; 4) resursmässiga förutsättningar; 5) utbildningens innehåll och utformning; och 5) en sammanfattning av konsekvenser (i UBH, avsnitt 11.3 anges detaljerade krav på innehåll).
- Förslag som UN tar emot positivt under februarimötet skickas till samtliga PN och FN för yttranden i april (annars återremitteras förslaget för vidare behandling eller avslås).
- Under UN:s majmöte diskuteras inkomna synpunkter på programförslagen och beslutas om förslag till samlat programutbud för nästkommande läsår där nya program kan ingå.
- Styrelsen beslutar om programutbudet i juni.

Exempelruta: Beslut om inrättande av ett program (då årscykeln för inrättande av program helt nyligen har justerats överensstämmer detta exempel inte helt med beskrivningen ovan kalendermässigt)

PN-S: Beslut om att till UN föreslå inrättandet av ett nytt masterprogram ”*Forest Ecology and Sustainable Management*” med start HT 2019. [180216, § 9/18 (PN-S-protokoll)]

UN: Beslut om att ”tillstyrka fortsatt arbete enligt förslag och förd diskussion med avsikt att det nya programmet ska starta HT 2019”. Beslutsunderlaget var utformat utifrån UN:s principer och kriterier för inrättande av nya program vid SLU och inkluderade ett förslag till utbildningsplan. [180411, § 18b/18 (UN-protokoll)]

UN: Informationsärende om preliminärt förslag till styrelsen avseende programutbud för läsåret 2018/2019, inklusive det nya masterprogrammet. [180516--17, § 37b/18 (UN-protokoll)]
Styrelsen: Information om preliminärt förslag till programutbud 2019/2020. [180614--15 (§ 46/18) (styrelseprotokoll)]
UN: Efter beaktande av inkomna yttranden från fakultets- och programnämnder fattades beslut om att föreslå styrelsen att fastställa föreslaget programutbud, inklusive det nya masterprogrammet. [180913, § 43/18 (UN-protokoll)]
Styrelsen: Beslut om programutbud läsåret 2019/2020, inklusive det nya masterprogrammet. [180927, § 67/18 (styrelseprotokoll)]
UN: Beslut (delegerat till UN:s ordförande) att fastställa det nya programmens utbildningsplan. [181009 (SLU.ua.2018.3.1.1-3666)]

För samarbeten med andra lärosäten om program som ska leda till en gemensam eller dubbel examen finns [särskilda riktlinjer](#) (bilaga 2f) samt övergripande [vägledning](#) på SLU:s webb.

Ansvar för utveckling av utbildningsprogrammets progression och kvalitet ligger hos programstudierektorerna, vars uppdrag definieras i rektors delegationsordning. Genom det fortlöpande kvalitetsarbetets verktyg (t.ex. kurs- och programvärderingar; se Fig. 1a), samt SLU:s systematiska kvalitetssäkring och de ingående analys- och bedömningsunderlagen (se del 1) identifieras såväl utvecklingsbehov som prioriterade utvecklingsåtgärder.

SLU:s policy och regler vid nedläggning av utbildningsprogram beskrivs i UHB, avsnitt 11.4. Där framgår att rutiner och processer samt ansvarsfördelningen är desamma som vid inrättande av ett program (se ovan), med tillägget att det fakultetskansli som ger stöd till ansvarig PN ansvarar för att berörda studenter informeras. Giltiga skäl för att avveckla en utbildning är att det inte längre fyller behov på arbetsmarknaden, inte attraherar tillräckligt många studenter eller inte uppfyller kvalitetskraven. För studenternas rättssäkerhet ska ansvarig PN inför styrelsens (på förslag av UN) beslut om avveckling/nedläggning redovisa dels vilka åtgärder som ska vidtas för att redan antagna studenter ska ha möjlighet att slutföra sin utbildning, dels en plan för hur förändringarna ska kommuniceras till berörda studenter.

Under våren 2019 arbetar SLU med att komplettera avsnitt 11.4 enligt rekommendationerna i UKÄ:s vägledning ”Studenternas rättssäkerhet vid nedläggning av utbildningsprogram” från december 2018. Genom ett antal förtydliganden avser SLU att, i den uppdaterade versionen av UHB som förväntas fastställas i juni 2019, utveckla beskrivningen av SLU:s policy och regler så att universitetets krav avseende övergångsregler och avvecklingsperiod blir tydligare. Dessutom kommer det att specificeras ytterligare vilken slags information som ansvarig PN ska redovisa i beslutsunderlaget till UN respektive till berörda studenter. Genom tilläggen uppmärksammas vikten av att tydliggöra och kommunicera kring bl.a. följande frågor: när utbildningsplanen i fråga upphör att gälla, när sista kurstillfällen kommer att erbjudas inom befintlig utbildningsplan, ev. möjlighet för befintliga studenter att överföras till ny utbildningsplan, samt tidsramar och processer för icke aktiva studenter att återuppta studierna/examineras. Vid SLU är det ovanligt att utbildningsprogram formellt avvecklas/läggs ned. Istället fattas i regel beslut om att inte längre anta till programmet i fråga.

Exemplruta: beslut om att inte längre anta till ett program

UN: Beslut om att i det preliminära förslaget till programutbud för läsåret 2018/2019 föreslå styrelsen att från och med ht 2018 inte längre anta till det femåriga hortonomprogrammet, som leder till en yrkesexamen i form av en hortonomexamen. Programmet har under mycket lång tid kämpat med lågt söktryck och få registrerade studenter, trots flera riktade insatser att bryta den negativa trenden. Det preliminära förslaget till styrelsen omfattade en Bologna-anpassning av hortonomprogrammet till en 3+2 struktur (inrättande

av ett kandidat- respektive masterprogram) med bibehållen möjlighet att ta ut en hortonomexamen. [170516--17, § 33/17 (UN-protokoll)]
Styrelsen: Information om UN:s preliminära förslag till utbildningsutbud läsåret 2018/2019, inför styrelsens kommande beslut i september 2017. Innebörden av UN:s förslag var a) att från och med ht 2018 inte anta till hortonomprogrammet, b) att utveckla det befintliga kandidatprogrammet ”trädgårdsingenjör – odling” till en tydligare rekryteringsbas för den avancerade nivån inom trädgårdsvetenskap och c) att inrätta ett nytt masterprogram <i>Horticultural Science</i> . De två senare punkterna är grundläggande för att SLU även framgent ska kunna erbjuda utbildning som leder till en hortonomexamen. [170616, § 49/17 (styrelseprotokoll); SLU.ua.2017.1.1.1-2132]
UN: Efter beaktande av inkomna synpunkter från samtliga FN:er, beslutade UN att föreslå styrelsen (inom ramen för förslag på programutbud inför läsåret 2018/2019) att SLU fr.o.m. ht 2018 inte ska anta till hortonomprogrammet. [170906, § 44c/17 (UN-protokoll)]
Styrelsen: Beslut om att fastställa UN:s förslag på programutbud 2018/2019. [170926, § 71/17 (styrelseprotokoll)]
UN: Beslut om utbildningsplan för det nya masterprogrammet i trädgårdsvetenskap (som efter hortonomprogrammets ”antagningsstopp” utgör utbildning på avancerad nivå för att nå kraven för en hortonomexamen). [171011, § 62b/17 (UN-protokoll)]
UN: Beslut om att bevilja bidrag om 200 000 kr för en utredning om implementeringen av den beslutade omstruktureringen av trädgårdsutbildningarna. En skrivelse från Alnarps studentkår avseende beslutet att inte längre anta till hortonomprogrammet ⁹ behandlades. [171213, § 72/17 samt § 80/17 (UN-protokoll)]
UN: Presentation av delrapport från utredningen om trädgårdsutbildningarnas omstrukturering. I anslutning till UN:s möte bjöds berörda studenter in till ett diskussionsmöte angående den nya alternativa studiegången för att uppnå en hortonomexamen. [180411, § 20/18 samt § 24/18 (UN-protokoll)]
UN: Presentation av slutrapporten för utredningen om trädgårdsutbildningarnas omstrukturering. Inför detta möte inkom ett yttrande (daterat 2018-08-28) från två prefekter som framförde synpunkter på såväl hantering som konsekvenserna av omläggningen av utbildningen som leder till hortonomexamen. [180913, § 45/18 (UN-protokoll); SLU.ltv.2018.1.1.2-645]

Den årliga processen för arbetet med kursutbud, ramscheman (kurstillfällen) och kursplaner utgör en del av årscykeln för utbildningsplanering och beskrivs i UHB:s bilaga 2. För de kurser som ingår i SLU:s utbildningsprogram:

- Bereder ansvarig PSR programmets ramscheman och därmed kursutbudet.
- Bereder ansvariga institutioner (tillsammans med PSR) kursplanerna och ansvarar för kursernas genomförande.
- Beslutar ansvarig PN om ramschema och kursplaner.

I UHB, avsnitt 8.5, beskrivs SLU:s policy vid nedläggning av kurser: i samband med beslut om nedläggning ska övergångsregler fastställas för hur kursens obligatoriska moment kan slutföras av studenter som inte uppnått godkänt resultat på kursen. Studenter som berörs av en nedlagd kurs ska erbjudas minst en förnyad möjlighet att uppfylla obligatoriekraven inom två år efter det sista kurstillfället. När en kurs läggs ned ska beslut om övergångsregler fattas av PN/PSR, d.v.s. samma instans som beslutar om kursplan eller revidering av kursplan. Den kursansvariga institutionen ansvarar för att berörda studenter informeras om vilka möjligheter som finns att

⁹ Trots att SLU i enlighet med styrdokumentet har vidtagit åtgärder för att säkerställa att redan antagna studenter på hortonomprogrammet ska kunna slutföra sina studier enligt plan, och har kommunicerat detta till studentgrupperna, har förändringen skapat oro bland de befintliga studenterna på hortonom- och trädgårdsingenjörprogrammen.

slutföra obligatoriska moment när en kurs läggs ned.

3.1.b Rutiner och processer inom forskarutbildningen

[SLU:s riktlinjer för utbildning på forskarnivå](#) revideras när större förändringar inom universitetet eller i omvärlden kräver det. För doktorander som antagits innan den reviderade versionen av riktlinjerna börjar gälla, gäller den tidigare versionen. En doktorand kan begära att få gå över till de nya riktlinjerna.

Fakultetsnämnden (FN) beslutar om [forskarutbildningsämnen](#). När FN bedömer att det finns underlag och förutsättningar (se kriterier i riktlinjernas avsnitt 5.2) för att skapa ett nytt forskarutbildningsämne eller avsevärt förändra ett ämnes innehåll ska förslaget behandlas i rådet för utbildning på forskarnivå (FUR). FUR bedömer om det föreslagna ämnet behöver samordnas med ämnen vid de andra fakulteterna och lämnar ett yttrande till rektor. Yttrandet behandlas av rektor i ledningsrådet. Prefekt ansvarar för att doktorander, antagna till ett ämne vars antagning avslutas, kan slutföra sin utbildning enligt de ramar och mål som anges i den allmänna studieplanen.

Kursplaner för SLU:s ämneskurser i forskarutbildningen ska godkännas av FN och kursplaner för SLU:s baskurser (se bedömningsgrund 2.4.b) av FUR. Prefekt utser kursledare (examinator) varpå kursplanen registreras i den webbaserade, sökbara databasen [SLU-kurs forskarutbildning](#). Registreringen av kurstillfälle bör göras senast sex månader före kursstart.

3.1.c SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 3.1. följs upp genom följande kvalitetsstandard:

- **GU 3.3: Varje utbildning är utformad så att studenterna ges förutsättningar att nå examensmålen./FU 3.3: Forskarutbildningen är utformad så att alla doktorander har likvärdiga förutsättningar att nå examensmålen inom avsatt tid.**

Inom ramen för SLU:s systematiska kvalitetssäkring belyses årligen frågor som rör bedömningsgrund 3.1. I de granskningsomgångar som hittills har slutförts har det inte framkommit behov av förbättringar relaterade till bedömningsgrunden.

3.2 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs på ett sätt som uppmuntrar studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna, vilket också återspeglas i examinationen.

3.2.a Rutiner och processer inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Enligt styrdokumentet (t.ex. [Inriktningsdokument för utbildning på grund- och avancerad nivå 2017–2020](#) och UBH avsnitt 11.1.5) ska ett studentcentrerat lärande vara genomgående i all utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid SLU. Utgångspunkten är ett fokus på studentens lärande istället för på lärarens undervisning. Alla kursplaner innehåller lärandemål och utbildningarna ska utformas med lärandemålen i centrum samt genomföras utifrån pedagogik och didaktik som är studentaktiverande. SLU:s [mall för kursplaner](#) ska användas.

Lärandemål, ofta benämnt kurs- eller examensmål, utgörs av formuleringar som tillsammans uttrycker vad en student förväntas kunna, förstå, förhålla sig till och/eller vara kapabel att utföra vid slutet av en viss utbildning eller kurs. I bilaga till Förordning för SLU anges examensmålen för respektive examen. Lärandemål, läraaktiviteter och examination ska hänga ihop på ett strukturerat sätt, i enlighet med John Biggs teori om ”Constructive Alignment”. Lärarens roll är att skapa en lärandemiljö med lämpliga och stödjande lärandeaktiviteter som bidrar till att studenterna kan uppnå lärandemålen. En förutsättning för det senare är att den undervisande personalen, förutom hög ämneskompetens, har en trygg pedagogisk grund och tillgång till en verktygslåda med såväl olika undervisnings- och examinationssätt som adekvata lokaler och övrig infrastruktur.

Enligt UBH, avsnitt 11.3.5 ska berörd PN, i samband med att ett nytt utbildningsprogram föreslås, i ett beslutsunderlag till UN, bl.a. beskriva ”hur undervisningens utformning och examination bidrar till att stödja studenters lärande”. Utifrån bl.a. detta underlag fattar UN beslut om inrättande av programmet.

Inför fastställandet av en ny kurs gör ansvarig PN en kvalificerad bedömning och ett ställningstagande med utgångspunkt i vilken typ av undervisning som enligt kursplanernas lärandemål ska ingå. För detta ändamål har SLU fastställt sex olika kurskategorier (se UHB, avsnitt 2.2) som påverkar den ekonomiska medelstilldelningen till kurserna: 1) självstudiekurser, 2) seminariekurser, 3) kurser med föreläsningar och medelmängd lärarledd övningstid, 4) laboratoriekurser, 5) intensiva kurser med mycket omfattande lärarledd övningstid, 6) intensiva kurser med maximal omfattning av lärarledd övningstid.

SLU säkerställer ett studentcentrerat/aktivt lärande inom utbildningarna genom att:

- Erbjud den undervisande personalen ett brett spektrum av pedagogiska kurser och seminarier (se 3.2.c).
- Tillämpa kompetenskrav för läraranställningar. För anställning som universitetslektor och professor, liksom för utnämning till docent, krävs genomgången dokumenterad högskolepedagogisk utbildning (10 veckor heltid), varav minst 3 veckors utbildning i forskarhandledning (se [Anställningsordning för lärare vid SLU](#) respektive [Riktlinjer för utnämning av docenter vid SLU](#)).
- Tillämpa kompetenskrav för examinatorer. Enligt SLU:s regler (se UBH, avsnitt 4.6) kan endast anställda som har genomgått kurs i examination och betygssättning utses till examinator. SLU införde, som första svenska lärosäte, detta obligatorium 2008. Det är kursansvarig institutions prefekt som utser examinatorer och därmed är ansvarig för att kravet uppfylls. Då betygskriterierna, som kopplar betygsgraderna till nivåer av uppfyllelse av kursens lärandemål, fastställs av examinatorn är hans pedagogiska kompetens kritisk för hur examinationen utformas.
- Ha som målsättning att minst 80 % av alla kursledare senast vid utgången av 2020 har deltagit i en dags fortbildning i utbildning för hållbar utveckling (UHU) (enligt SLU:s av rektor fastställda [miljömål](#)). UHU är en undervisningsmetod som har fokus på miljöfrågor och de tre perspektiven på hållbar utveckling. Metoden syftar till att främja undervisning med aktivitet och problemlösning. Förutom att lära sig fakta får studenterna träna att aktivt och kritiskt förhålla sig till olika alternativ och göra egna ställningstaganden.

Vad gäller det faktiska genomförandet justeras undervisningsmetoderna kontinuerligt utifrån den återkoppling som inhämtas genom kursvärderingar (se bedömningsgrund 3.5.b2). Rutiner för hur studenter kan framföra kritik eller lämna synpunkter beskrivs i UHB, avsnitt 3.15.

Exempelruta: Samverkansinläring vid LTV-fakulteten

Vid LTV-fakulteten görs satsningar på så kallad samverkansinläring (SI). Det är en pedagogisk modell som tillämpas på utvalda kurser, gärna inledande och svåra sådana, och som innebär att en student som läst kursen tidigare fungerar som mentor och utövar ”hjälp till självhjälp”. Under regelbundna träffar med studiegrupper om 5–15 studenter agerar den ”äldre” studenten övningsledare och diskussionsmoderator. Hen guidar de ”yngre” studenterna att först identifiera och tydliggöra de moment i kursen som upplevs som svåra, och sedan att i grupp behandla och lösa dem. Vid SLU har SI-modellen tillämpats bl.a. inom lantmästar- och landskapsarkitekturprogrammen. Inför läsåret 2019/2020 har LTV-fakulteten avsatt medel för att starta upp SI-verksamhet inom flera av fakultetens yrkesprogram. SLU är representerat i styrgruppen till den regionala SI-plattformen, som har sin upprinnelse i universitetsnätverket Lärosäten Syd och Region Skåne. Plattformen drivs från Lunds universitet, och vid sidan av SLU är även Malmö universitet, Högskolan i Halmstad och Blekinge tekniska högskola aktiva. Nätverket driver en [Facebook-sida](#).

3.2.b Rutiner och processer inom forskarutbildningen

Även för utbildning på forskarnivå är det studentcentrerade lärandet en styrande princip. Eftersom en majoritet av doktoranderna deltar i SLU:s pedagogiska utbildningar för lärare har doktorander kunskap om lärandemålets syfte och deras betydelse för sin egen utbildning. Doktorandernas aktiva roll i lärandeprocesserna uppmuntras genom att det i SLU:s mall för kursvärderingar efterfrågas om doktoranden anser sig ha uppnått kursens lärandemål, och om inte förklara varför. I november 2017 bjöd SLU in alla handledare och doktorander till en [workshop](#) där handledare och doktorander diskuterade examensmålets konsekvenser för hur utbildningen utformas och genomförs.

Planering och uppföljning av utbildningen sker i samråd med doktoranden och dokumenteras i den individuella studieplanen (ISP). I SLU:s riktlinjer för utbildning på forskarnivå uppmanas handledare och doktorand att forma en gemensam förståelse av vad examensmålen innebär för just dem, dvs. formulera individuella lärandemål för utbildningen (se Fig. 1 i riktlinjerna). FUR har utformat en [Vägledning för formulering av individuella lärandemål för att nå examensmål](#). Varje planering och uppföljning ska innehålla en diskussion om doktorandens nuvarande kunskaper och färdigheter i relation till lärandemålen (se kapitel 6 i riktlinjerna). Processerna är utformade så att doktorandens aktiva deltagande stöds och uppmuntras. Till exempel undertecknar doktoranden sin ISP och den blankett som används vid halvtidsuppföljningen.

Avhandlingsarbetet är den dominerande lärandeprocessen i forskarutbildningen. Avhandlingsarbetet kräver aktivt och självständigt lärande – bl.a. för att doktoranden ska uppfylla riktlinjernas krav på att vara förstaförfattare på minst två av delarbetena i avhandlingen. Slutligen ska enligt riktlinjerna disputationen organiseras så att det finns tid för respondenten att presentera sin avhandling.

Enligt resultaten från SLU:s regelbundet återkommande doktorandenkät (se bedömningsgrund 3.5.c), anser ca 90 % av de svarande att de har stort eller mycket stort inflytande på planeringen av sin utbildning.

3.2.c Stödfunktioner, infrastruktur och plattformar

Enheten för pedagogisk utveckling (EPU) är SLU:s strategiska expertfunktion inom pedagogik och IT-pedagogik. EPU ansvarar för SLU:s behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildning och erbjuder grundkurser i högskolepedagogik och specialiserade påbyggnadskurser, seminarier och workshops, samt konsultativt stöd och rådgivning (se bedömningsgrund 2.2.e). En grundbult i hela den pedagogiska verksamheten är det studentcentrerade aktiva lärandet. Det manifesteras genom kursutbudet, genom EPU:s nätverk och genom samarbetet med andra avdelningar kring lärmiljöfrågor:

- SLU:s högskolepedagogiska kursutbud har det studentcentrerade lärandet i fokus. I kursen "Tillämpat aktivt e-lärande" får deltagarna lära sig om hur film kan användas i undervisningen t.ex. i form av "flipped classroom" och "active learning classroom", och kursen "Casemetodik" fokuserar på fallbaserad undervisning. Grundkursen i högskolepedagogik omfattar moment som studentaktiverande metoder, generella kompetenser (t.ex. kritiskt tänkande), genusfrågor, jämställdhet och likavillkorsfrågor, och sedan 2011 även utbildning för hållbar utveckling. För att vara goda förebilder genomförs EPU:s egna kurser med "blended learning" och deltagarcentrerade läraaktiviteter.
- SLU var genom EPU med och startade det nationella nätverket "Rum för lärande" och har varit drivande i frågor om aktivt lärande nationellt.
- För att hålla samtalet om aktivt lärande levande med lärare, bibliotekspersonal, pedagoger samt lokalstrateger har EPU initierat ett internt nätverk kring aktivt lärande vid SLU. Som ett resultat diskuteras frågorna kring det studentcentrerade lärandet kontinuerligt och har vuxit sig allt starkare under de senaste åren.

Studentaktiverande pedagogiska och didaktiska grepp som ”flipped classroom” underlättas av ett antal nya verktyg som SLU:s lärplattform Canvas och Kaltura, ett verktyg för att filma, dokumentera och redigera.

För att stödja det studentcentrerade lärandet och distansundervisning har SLU investerat i lärosalar för aktivt lärande. Dessa har en flexibel möblering och avancerad teknik som möjliggör virtuellt grupparbete. Undervisande personal erbjuds pedagogiskt och tekniskt stöd från EPU respektive IT-avdelningen. Sedan färdigställandet av salarna inför HT 2018 har de första campusövergripande masterprogrammen genomfört undervisning i denna studentaktiva lärmiljö med distanspedagogik.

Som en del av SLU:s engagemang för studenternas aktiva roll inom utbildningen ansvarar SLU tillsammans med Uppsala universitet för det studentinitierade och studentdrivna ”Centrum för miljö- och utvecklingsstudier”, [CEMUS](#). Sedan starten i början av 1990-talet har CEMUS erbjudit tvärvetenskaplig utbildning och en kreativ mötesplats för studenter, doktorander, forskare och lärare vid både SLU och Uppsala universitet, med syfte att stödja studentdriven och transdisciplinär utbildning i nära samarbete med olika forskningsaktiviteter inom miljö- och hållbarhetsområdet.

3.2.d. Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder

Som redan nämnts ovan används kursvärderingarnas standardfrågor för systematisk uppföljning av hur (studenterna upplever att) utbildningarna i praktiken genomförs. För utbildning på grundnivå och avancerad nivå är tre av SLU-kursvärderingens standardfrågor mest relevanta för bedömningsgrund 3.2. Det är nr. 2. ”Jag anser att kursens innehåll hade en tydlig koppling till kursens lärandemål”; nr. 5. ”Kursens lärandemoment (föreläsningar, litteratur, övningar med mera) har stöttat mitt lärande” och nr. 8. ”Examinationen/-erna gav mig möjlighet att visa vad jag lärt mig under kursen, se lärandemål.” Forskarutbildningens kursvärderingsmall har motsvarande standardfrågor.

3.2.e SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 3.2 följs upp genom följande kvalitetsstandarder:

- **GU & FU 2.1: SLU ger studenter/doktorander möjlighet att ta aktiv del i utbildningens utveckling.**
- **GU 2.2: Den fysiska och den studiesociala miljön underlättar för studenter att tillgodogöra sig utbildningen./FU 2.2: Den studiesociala miljön ger förutsättningar för att doktoranderna framgångsrikt ska nå examensmålen.**
- **GU 3.3: Varje utbildning är utformad så att studenterna ges förutsättningar att nå examensmålen./FU 3.3: Forskarutbildningen är utformad så att alla doktorander har likvärdiga förutsättningar att nå examensmålen inom avsatt tid.**
- **GU & FU 4.1: SLU:s utbildning har ett studentcentrerat lärande.**

Inom ramen för SLU:s kvalitetssäkringssystem belyses årligen frågor som rör rutiner och processer som säkerställer/stödjer ett studentcentrerat lärande. I de två granskningsomgångar av utbildning på grund- och avancerad nivå som hittills har slutförts inom ramen för SLU:s systematiska kvalitetssäkring har det inte framkommit behov av förbättringar relaterade till bedömningsgrund 3.2.

3.3 Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten.

Eftersom SLU är ett forskningstungt universitet är majoriteten av lärarna aktiva forskare. I kombination med täta student-lärarkontakter ger det goda förutsättningar för utbildningens forskningsanknytning. Enligt [Studentspegeln 2016](#) tycks SLU-studenterna i högre grad än studenter vid andra lärosäten vara nöjda med både omfattningen av den lärarledda undervisningstiden och i vilken grad kurserna har gett en aktuell bild av forskningen inom ämnet.

Som redan nämnts framhåller flera styrdokument det lokala kollektivavtalets målsättning att tillsvidareanställda lärare eller forskare ska medges utrymme för forskning, utvecklingsarbete och egen kompetensutveckling motsvarande lägst 20 % av årsarbetstiden (se bedömningsgrund 2.1.f). Vidare är, enligt [Allmänna bedömningsgrunder vid anställning av lärare](#), såväl vetenskaplig skicklighet som pedagogisk skicklighet grundläggande kriterier vid nyrekrytering av professorer och universitetslektorer.

3.3.a Forskningsanknytning inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Inför inrättande av ett nytt utbildningsprogram ska ett antal aspekter beskrivas, analyseras och bedömas enligt UHB (kapitel 11). Dessa aspekter omfattar bl.a. en beskrivning av hur utbildningen uppnår en god forskningsanknytning samt en redogörelse för hur studenterna kommer att delta i aktiviteter med forskningsanknytning som möjliggör ett vetenskapligt förhållningssätt (UHB, avsnitt 11.3.5).

En del av SLU:s utbildningar är praktiskt orienterade och har sin grund i tillämpningar. Som stöd för forskningsanknytningen inom dessa utbildningar finns rapporten "Forskningsanknuten undervisning vid SLU"¹⁰. Rapporten ger konkreta förslag på hur man medvetet kan skapa kopplingar mellan grundutbildning och forskning.

3.3.b Forskningsanknytning inom forskarutbildningen

En utbildningsplats i forskarutbildningen initieras när en forskare som uppfyller kraven för att bli huvudhandledare skapar ett forskningsprojekt som erbjuder förutsättningar för ett avhandlingsarbete (beviljas forskningsbidrag efter av prefekten godkänd ansökan till externa forskningsfinansiärer). Efter prefektens godkännande annonseras den lediga utbildningsplatsen. Efter bedömning av behörighet, lämplighet och potential föreslår prefekten att FN antar en kandidat. Processen garanterar ett nära samband mellan utbildningen och forskning av hög kvalitet i ett verksamhetssammanhang.

3.3.c Stödfunktioner, framtidsplattformar och centrumbildningar

Till stöd för den undervisande personalen erbjuder EPU en kurs i "Forskningsanknuten undervisning" (en arbetsvecka) samt programnära konsultation. En 2-dagars workshop "Introduktion till forskningsanknuten undervisning" planeras för att ges årligen med start 2020. Syftet med de framtidsplattformar som beskrivs i 2.2.d är att stödja verksamhet som utifrån ett tvär- och mångvetenskapligt arbetssätt och med ett framtidsperspektiv tar sig an angelägna frågor inom SLU:s ämnesområden. Eftersom de bedrivs fakultetsövergripande och i samverkan med relevanta samhällsaktörer, och regelbundet anordnar öppna lunchseminarier och andra aktiviteter, utgör framtidsplattformarna en värdefull resurs för SLU:s personal och studenter, och de kan även nyttjas inom undervisningen.

SLU stödjer ett stort antal [program och centrumbildningar](#) som anordnar workshops och seminarier som är öppna för SLU:s personal och studenter. Exempel på sådana är [Centrum för Miljö- och Naturresekonomi i Umeå \(CERE\)](#) och [SCAW Nationellt centrum för djurvälstånd](#).

Exemplruta: Aktiviteter för ökad forskningsanknytning

På begäran av de programansvariga genomförde EPU 2018 en kurs om forskningsanknuten undervisning för hippologutbildningen. Den gavs på alla tre orter med hippologutbildning.

¹⁰ E. Ögren, E. Hellmén, G. Hartman, L-H. Zhu och M. Andersson 2011 (SLU:s strategiska utvecklingsmedel för GU 2011).

Genom föredragsserien ”[Värt att veta](#)” har SLU-biblioteket sedan 2016 spridit kunskap om SLU:s forskning inom och utanför universitetet. Föredragsserien, som är ett samarrangemang mellan fakulteterna och SLU-biblioteket, genomförs i Umeå, Ultuna och Alnarp i form av öppna videosända lunchföredrag. Åren 2010–2012 anordnade SLU-biblioteket och Kommunikationsavdelningen en motsvarande föreläsningsserie ”Fem i tolv” i Uppsala.

3.3.d Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder

Uppföljning av utbildningens forskningsanknytning sker genom det fortlöpande kvalitetsarbetets uppföljningsverktyg (se Fig. 1a–b).

3.3.e SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 3.3 följs upp genom följande kvalitetsstandard:

- **GU 4.2: Utbildningarna är utformade så att effektiv inläring sker och forskningsanknytning finns.**

Inom ramen för SLU:s kvalitetssäkringssystem belyses årligen frågor som rör utbildningens forskningsanknytning. Under 2018 års granskningar av utbildning på grundnivå och avancerad nivå identifierades ett visst behov av ökad forskningsanknytning inom landskapsarkitektprogrammen. Enligt de av UN fastställda kvalitetsrapporterna ska ansvarig PN säkerställa att åtgärder vidtas för att öka studenternas kunskap om och träning i vetenskapliga metoder. En generell utvecklingsåtgärd som under samma granskningsomgång identifierades och prioriterades för alla SLU:s utbildningar är upprättandet av ett samarbete mellan PN:erna och framtidsplattformarna om forskningsseminarier kring ämnen som studenterna identifierar som angelägna.

3.4 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer.

3.4.a SLU-övergripande målsättningar

Enligt styrdokumenterna ska all utbildning vid SLU, ämnes- och värdegrundsmässigt, utgå från universitetets verksamhetsidé, vision och värdegrund, där kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans förvaltning och hållbara nyttjande av dessa är central. Utbildningarna ska genomsyras av den högre utbildningens värdegrund, vars grundstenar är demokrati, hållbarhet, jämställdhet och jämlikhet, liksom av SLU:s egen värdegrund som sätter vetenskaplighet, kreativitet, öppenhet och ansvarstagande i centrum. Högskolelagen (1992:1434, 1 kap 5§) lyfter fram främjandet av en hållbar utveckling, främjandet av jämställdhet mellan kvinnor och män samt förståelse för andra länder och internationella förhållanden. Vidare är kunskap om hur FN:s globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030) ska uppnås ett centralt mål för SLU:s utbildningar. [Inriktningsdokument för internationalisering av SLU:s utbildning på grundnivå och avancerad nivå](#) (bilaga 2g) förtydligar internationaliseringens betydelse, fastställer mål och förslag på internationaliseringsåtgärder, samt klargör ansvarsfördelning och roller inom SLU:s utbildningsorganisation.

I ett pedagogiskt perspektiv utformas och genomförs SLU:s utbildningar konceptuellt utifrån teorin om ”Constructive Alignment” där lärandemål, lärandeaktiviteter och examination ska hänga ihop på ett strukturerat sätt (se bedömningsgrund 3.2).

3.4.b Rutiner och processer inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

SLU:s regleringsbrev innehåller ett treårigt utbildningsuppdrag och anger att utbildningsutbudet ska svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. På en övergripande nivå ligger regleringsbrevet till grund för utbildningsutbudet och dimensioneringen, och sätter tillsammans med de nationella målen i Förordning för SLU ramarna för de lokala målen och lärandeaktiviteterna.

På programnivå är utseendet av PSR, som ansvarar för programmets akademiska progression

och kvalitet och som bereder utbildningsplanen, en kritisk faktor för säkerställandet av att utbildningarna utformas och genomförs med en tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer. PSR-uppdragen, som enligt rektors delegationsordning är tidsbegränsade till maximalt sex år, tillsätts av PN och vanligtvis genom öppna interna utlysningar. Till stöd för sitt arbete har PSR oftast ett lärarlag och/eller programråd som hanterar frågor kring utbildningens innehåll och genomförande. Inom ramen för utbildningsplaneringen analyseras hur progression avseende såväl ämneskunskaper som yrkeskompetenser genomförs och säkras genom kursplanering.

Formellt regleras utbildningarnas innehåll (ämnesmässigt och aktiviteter/moment) på program- och kursnivå genom fastställandet av utbildningsplaner, ramscheman och kursplaner. UN fastställer utbildningsplanen medan berörd PN fastställer ramscheman och kursplaner.

Utbildningsplanen anger vilka kurser som ingår i programmet, och säkerställer därmed att målen för den examen som utbildningen syftar till kan uppnås. Utbildnings- och kursplaner fastställs vid inrättande av ett nytt program eller en ny kurs. Sedan ansvarar respektive PN vid behov för revidering av de beslutade utbildningsplanerna liksom av ramschemat när nya kurser beslutas. PSR beslutar om revidering av befintliga kursplaner, vilket vanligen görs vid behov. I samband med att utbildnings- och kursplaner tas fram eller revideras ses lärandemålen över. SLU:s regler/policyer kring utbildnings- respektive kursplanernas innehåll finns i UHB, avsnitt 11.3 respektive 6.2.

I UHB, avsnitt 11.3.5, anges vad som ska beskrivas i ett förslag på nytt utbildningsprogram, avseende utbildningens innehåll och utformning (se bedömningsgrund 3.1.a). Inför inrättande av ett nytt utbildningsprogram ska förslagsställarens (PN) beslutsunderlag till UN inkludera en matris som visar hur examensmålen är tänkta att uppfyllas genom de kurser som ingår i programmet. Modellen syftar till att synliggöra ett programs uppbyggnad och progression på ett översiktligt plan och ska beakta såväl ämnesspecifika som generella kompetenser.

På kursnivå har institutionerna i uppdrag att genomföra utbildningen utifrån fastställda kursplaner och i enlighet med regler och policyer. Till stöd tillhandahåller SLU [checklistor](#) som ger praktisk vägledning kring bl.a. kursinnehåll, lärandemål och betygskriterier. Examinatorn, som utses av kursansvarig institutions prefekt och som bl.a. ska ha gått utbildning i examination och betygssättning, ansvarar för att kursens innehåll och nivå följer fastställd kursplan (se UHB avsnitt 4.6, och bedömningsgrund 3.1.a). Uppföljning av att institutionerna gör ”det de ska” är PN:ernas ansvar och sker framförallt genom kursvärderingar.

Exemplruta: Harmoniserade kursplaner för självständigt arbete

UN:s arbete med att införa harmoniserade kursplaner för självständigt arbete utgör ett konkret exempel på hur SLU säkerställer att utbildning utformas och genomförs med tydlig koppling mellan mål, lärandeaktiviteter och examination. Arbetet, som initierades till följd av ett rektorsbeslut från 2013¹¹, gjordes med målet att skapa likartade förutsättningar för studenterna och med utgångspunkten att lärandemålen ska ha en tydlig koppling till examensmålen.

UN: Tillsatte en arbetsgrupp med uppdrag att ta fram gemensamma kursplaner för självständiga arbeten inom befintliga huvudområden. [141126, § 93/14 (UN-protokoll)]

UN: Arbetsgruppen presenterade rapport ”Självständiga arbeten vid SLU”. [151014, § 70/15 (UN-protokoll)]

¹¹ Rektorsbeslutet från 2013 fastslog bl.a. att ”kursplaner för självständiga arbeten (examensarbeten) ska vara SLU-gemensamma för respektive huvudområde, både på grund- och avancerad nivå” (punkt 24 i ”Övergripande riktlinjer för utbildning på grund- och avancerad nivå vid SLU”, SLU.ua.2013.1.1.1-4639; upphävdes 2018 i och med fastställandet av utbildningshandboken).

UN: Beslut om att "SLU ska ha gemensamma kursplaner för självständiga arbeten (examensarbeten) inom respektive huvudområde på kandidatnivå (G2E, 15 hp) och på masternivå (A2E, 30 hp)". [151204, § 86/15 (UN-protokoll)]
UN: Fortsatt diskussion om kursplanernas utformning. [160517--18, § 50/16; 161012, § 80/16 (UN-protokoll)]
UN: Beslut om "Gemensamma kursplaner för självständigt arbete", ett antal principer för gemensamma kursplaner för självständigt arbete för tillämpning fr.o.m. ht 2018 samt beslut om att kursplanerna ska utvärderas inför hösten 2020. [170516--17, § 35/17 (UN-protokoll) SLU.ua.2017.3.1.1-2294]
UN: Beslut om SLU-gemensamma riktlinjer för självständiga arbeten (UHB, kapitel 9). Som framgår av dessa har kursmålen för självständiga arbeten utformats i linje med kraven för respektive examen. [180516--17, § 35/18 (UN-protokoll)]

Exempelruta: Lärarlags arbete med att säkerställa progression inom program

Ett exempel på hur man på institutionsnivå arbetar i lärarlag för att säkerställa utbildningens progression och en koppling till SLU:s strategiska mål är *Marketing and Organisation theory Teachers Track* (MOTT), vid institutionen för ekonomi. MOTT samlar fyra lärare som tillsammans ansvarar för 15 kurser som utgör stora delar av ett kandidatprogram (Ekonomi - hållbar utveckling), ett yrkesprogram (Agronomprogrammet - ekonomi), samt två masterprogram (Miljöekonomi och företagsledning och Agrar ekonomi och företagsledning). Inom ramen för MOTT, som även inkluderar två studentrepresentanter, har de 15 kurserna inventerats och diskuterats utifrån ett antal aspekter:

1. Progression inom generiska kunskaper: kritisk reflektion, skriftlig presentation, muntlig presentation, opponentskap (diskussioner), projekt, litteratursök, referenshantering, vetenskaplig teori/filosofi och hållbarhet.
2. Progression avseende den pedagogik som används i kurserna: t.ex. när studenter från andra kulturer kommer till oss med förväntningar om att vi ska presentera sanningen och de ska lära sig den utantill, när det istället är så att vi låter studenterna diskutera för att kunna genomskåda olika perspektivs potential.
3. Teoretisk progression för att undvika överlapp respektive glapp.
4. Hur väl kurserna faktiskt leder fram till "det hållbara nyttjandet av naturresurser" (från SLUs strategi).

Genom studenternas medverkan i MOTT kan lärarna också följa upp vad studenterna tycker om kursernas genomförande, t.ex. bästa sättet att bilda studentgrupper på olika nivåer i utbildningen.

3.4.c Rutiner och processer inom forskarutbildningen

Före beslut om antagning bedömer FN om institutionen kan ge doktoranden de förutsättningar som krävs för att genomföra utbildningen och nå examensmålen inom planerad tid.

I forskarutbildningsämnenas allmänna studieplaner anges examensmålen tillsammans med en ämnesspecifik beskrivning av innehåll i och omfattning av utbildningen.

Varje doktorands utbildning planeras och följs upp via den individuella studieplanen gentemot examensmål fastställda i Högskoleförordningen.

Den obligatoriska [handledarutbildningen](#) ger huvudhandledare förutsättningar att utveckla förståelse av och förmåga att leda utbildningen så att doktoranden når examensmålen. En [handledarvägledning](#) beslutad av FUR, samt seminarier, workshops etc. organiserade av EPU, bidrar till att säkerställa att doktoranderna utbildas och examineras mot examensmålen. Inför ansökan om disputation ansvarar huvudhandledare för att bedöma om doktoranden har nått examensmålen.

En doktorexamen från SLU innehåller generella baskurser och ämneskurser omfattande minst 30 hp. SLU:s forskarskolor organiserar kurser, seminarier, workshops, studiebesök m.m. som stödjer doktoranderna i deras lärande. SLU:s generella baskurser stödjer doktorandernas utbildning i generella färdigheter. Utbildning i forskningsetik och vetenskapsteori är obligatoriska delar av en examen på forskarnivå vid SLU. Examinator ska vara anställd vid kursansvarig institution och uppfylla kriterier, fastställda i riktlinjerna, som säkerställer kompetensen att examinera doktorandernas kursprestationer.

Inför disputationen informeras betygsnämndsledamöterna om examensmålen och hur disputationsakten kommer att genomföras.

3.4.d Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder

Uppföljning av kopplingen mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer sker genom det fortlöpande kvalitetsarbetets uppföljningsverktyg (se Fig. 1a–b).

3.4.e SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsområde 3.4 följs upp genom följande kvalitetsstandarder:

- **GU 3.1: SLU:s utbildningar har god anknytning till forskning och samhälle./FU 3.1: SLU:s forskarutbildning speglar det globala samhällets behov av forskningskompetens.**
- **GU 3.2: SLU:s verksamhetsidé är tydlig i alla utbildningar./FU 3.2: SLU:s forskarutbildningsämnen är tydligt knutna till SLU:s verksamhetsidé.**
- **GU 3.3: Varje utbildning är utformad så att studenterna ges förutsättningar att nå examensmålen./FU 3.3: Forskarutbildningen är utformad så att alla doktorander har likvärdiga förutsättningar att nå examensmålen inom avsatt tid.**

Inom ramen för SLU:s kvalitetssäkringssystem belyses årligen frågor som rör bedömningsgrund 3.4, det vill säga att utbildningarna utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer. I de två granskningsomgångar som hittills har slutförts inom ramen för SLU:s systematiska kvalitetssäkring har det inte framkommit brister avseende detta. I de ifyllda frågeformulären finns däremot belägg för att frågan om utbildningarnas utformning, innehåll och genomförande är levande inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå.

3.5 Utifrån kontinuerliga uppföljningar och regelbundna granskningar vidtar lärosätet de åtgärder som krävs för att förbättra och utveckla utbildningarna.

3.5.a SLU-övergripande uppföljningar och granskningar

3.5.a1 Samverkan för extern återkoppling

Universitetets goda samarbete och regelbundna dialoger med SLUSS och de enskilda studentkårerna kring studiebevakning, utvecklingsarbete och mycket annat ger kontinuerlig och direkt återkoppling på hur utbildningarna kan utvecklas och förbättras. SLU erhåller också kontinuerlig återkoppling på hur universitetets externa intressenter uppfattar SLU:s utbildningar och examinerade studenter genom samverkan och dialog med det omgivande samhället. Universitetsledningen har regelbundna dialoger med en rad företrädare för ”sektorn” och SLU:s styrelse, som till stor del består av externa ledamöter, är mycket engagerad och involverad i utbildningsfrågor. För att diskutera [yrkesutbildningarnas utveckling](#) bjöd SLU t.ex. in företrädare för näringslivet, myndigheter och andra externa intressenter till ett rundabords-samtal i april 2019. Ett 40-tal externa intressenter deltog. Se även bedömningsgrund 6.1.

3.5.a2 Verktyg för intern strukturerad uppföljning

Kontinuerlig uppföljning sker med hjälp av en rad verktyg. I detta avsnitt beskrivs ett urval verktyg som används för den generella verksamhetsuppföljningen.

SLU:s ledningsinformationssystem (Lins) är ett verktyg som hämtar data ur flera olika administrativa system och som tillhandahåller både färdiga rapporter och en funktion för att

göra egna utökningar. Tack vare Lins kan SLU göra systematiska uppföljningar av verksamheten på ett likartat sätt, oavsett fakultet och utbildning.

Lins-data utgör, tillsammans med information från UKÄ:s statistikdatabas, Universitets- och högskolerådet (NyA) och Statistiska centralbyrån (Bakgrund-Framgrund), innehållet i den [statistiksammanställning](#) som årligen tas fram för kvalitetssäkringsarbetet. Det är denna information som tillsammans med det ifyllda frågeformuläret främst ligger till grund för FN:s respektive PN:s nulägesanalys av den granskade utbildningen (se del 1).

Information som erhålls via Lins eller samlas in på annat sätt används bl.a. i fakulteternas arbete med att ta fram rekryteringsplaner inom ramen för deras arbete med strategisk kompetensförsörjning (se bedömningsgrund 2.1).

SLU gör årligen dels en omvärldsanalys för att få en översiktlig bild av SLU:s ställning i högskolesektorn relativt ett urval av andra universitet, dels en strategisk riskanalys i enlighet med regelverket för intern styrning och kontroll. För omvärldsanalysen sammanställs en indikatorrapport utifrån information i UKÄ:s statistikdatabas och universitetens årsredovisningar. Rapporten riktar sig främst till SLU:s styrelse men behandlas även av universitetsledningen och i rektors ledningsråd. Även på fakultetsnivå tas indikatorrapporter fram, vilket berörs under bedömningsgrund 2.1. Riskanalyserna/-bedömningarna görs av universitetsledningen, fakultetsnämnderna och universitetsadministrationen. För ändamålet finns en särskild årscykel, som omfattar en fördjupad riskanalys vart tredje år och däremellan görs en avstämning utifrån tidigare riskanalyser och under året nytillkomna händelser (Dnr SLU.ua.2014.1.1.1-2245).

Exemplruta: Styrelsens omvärlds- och strategiska riskanalyser

Bland annat som ett resultat av styrelsens omvärldsanalyser och strategiska riskanalyser har ett antal åtgärder identifierats för att öka rekryteringen av välmeriterade studenter, vilket är nödvändigt för att säkerställa bibehållen kompetens inom SLU och samhället: att öka och bredda studentrekryteringen samt att fortsätta arbeta med dels utbildningens innehåll och struktur, dels utbildningsutbudet. Konkreta åtgärder som har vidtagits till följd av dessa analyser är styrelse- och UN-beslut om en resursförstärkning till SLU:s arbete med studentrekrytering samt satsningen på ”fördubblingsprojektet” (se s. 16).

Internrevisionen (IR) är styrelsens organ som oberoende och självständigt granskar all verksamhet SLU bedriver och har ansvar för. Styrelsen beslutar årligen om IR:s revisionsplan, samt fastställer rapporter och SLU:s åtgärdsplaner som innehåller aktiviteter, ansvar och en tidsplan. Granskningsresultaten rapporteras löpande till berörda personer, chefer, ledningen samt styrelsen. Ett urval av IR:s rapporter publiceras på [webben](#) tillsammans med SLU:s åtgärdsplaner.

Exemplruta: För utbildningen relevanta internrevisionsrapporter och åtgärdsplaner

[Jämställdhet och lika villkor](#) (2019). Rapporten ger rekommendationer vad gäller organisering av jämställdhets- och lika villkorsarbetet, kartläggning av utbildningsinsatser, översyn av styrande dokument och rekryteringsprocesser, att genomföra riskanalyser och lönekartläggning, och uppföljning av lika villkorsplaner.

[Grundutbildningen – granskning av grundutbildningens kvalitet och effektivitet](#) (2017). Rapporten ger rekommendationer avseende stödet till kursledare i arbetet med kursvärderingar, ansvar för programvärderingar och frågor som rör undervisningslokaler (ansvar, styrning, finansiering).

[Processer för att säkerställa att verksamheten följer gällande lagar och förordningar](#) (2017). Rapporten ger rekommendationer avseende förbättrad regel efterlevnad.

Forskarutbildningen – bedömning om forskarutbildningen bedrivs ändamålsenligt och säkert (2016). Rapporten ger ett antal förslag till förbättringar som bland annat syftar till förbättrad styrning, ökad harmonisering och ökad följsamhet mot gällande regler.

Förebygga och hantera fusk inom utbildning (2015). Rapporten ger rekommendationer avseende skrivsalar, skrivvakter samt regler och instruktioner.

En god arbetsplats är en förutsättning för att medarbetarna ska utföra ett engagerat och högkvalitativt arbete som bl.a. inkluderar att utveckla utbildningarna. För att följa upp olika aspekter av verksamheten genomförs vid behov enkätundersökningar till särskilda funktioner eller samtliga medarbetare (se bedömningsgrund 2.2.f).

3.5.b Uppföljningar och granskningar inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå
Ansvaret för att kontinuerlig uppföljning sker och för att resultaten används i utvecklingsarbetet ligger hos PN:erna, men det är PSR som ansvarar för att verkställa uppföljningar och eventuella åtgärder. Det sker i samspel med övriga inom fakulteten, t.ex. de institutioner som är involverade i programmets kurser, och med stöd av t.ex. utbildningsledare. Mindre justeringar kan genomföras inom befintliga kursplaner, medan större ändringar kräver reviderade kursplaner, vilket medför en viss tid innan genomslag. Nedan beskrivs de vanligaste uppföljningsverktygen.

3.5.b1 Genomströmning (studieresultat)

Genom uppföljning av kvarvaron och genomströmningen i form av prestationsgraden inom de olika programmen erhåller SLU ett (av flera) mått på dels utbildningarnas kvalitet, dels hur de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade.

Vad gäller examensfrekvensen finns för SLU:s yrkesexamina inga jämförelsetal för riket i UKÄ:s statistik eftersom utbildningarna bara finns vid SLU. För de examina som omfattar 120 hp år (hippolog, lantmästare och trädgårdsingenjör) har SLU valt att förlänga utbildningarna till treåriga kandidatprogram, med möjlighet att även ta ut en yrkesexamen. För agronomexamen, som omfattar 270 hp, har SLU förlängt utbildningen till fem år, med möjlighet att ta ut en agronomexamen efter 4,5 år. SLU:s egen uppföljning med hjälp av Ladok-data från senare år (registrerade 2016–2018) visar att prestationsgraden (hpr/hst) på dessa och andra yrkesprogram är hög (se tabell 2 nedan).

UKÄ:s statistik visar att SLU:s generella program, precis som generella program vid övriga av landets lärosäten, överlag har en lägre genomsnittlig examensfrekvens än yrkesprogrammen. SLU:s kandidatprogram har dock i genomsnitt cirka tio procentenheters högre examensfrekvens än övriga kandidatprogram i riket. SLU:s masterprogram har en lägre examensfrekvens än genomsnittet i riket, men frekvenserna varierar mycket mellan olika nybörjarkullar. SLU:s egen uppföljning med hjälp av Ladok-data visar att prestationsgraden för masterprogrammen varierar, mellan 61 och 100 % (registrerade 2016–2018).

Sammanfattningsvis visar SLU:s egen statistik över prestationsgraden att genomströmningen inom SLU:s utbildningar generellt sett är god eller mycket god på kursnivå.

Examensfrekvensen, som utgår från programnivån är lägre. Skillnaden mellan UKÄ:s statistik över examensfrekvensen och SLU:s över prestationsgraden förklaras troligen delvis av att studenter vid olika program är olika angelägna om att ta ut sin examen. Kvarvaron läsar två år vid SLU relativt hög (enligt [UKÄ:s statistikdatabas](#)), men en del studenter lämnar utbildningen under senare skeden och andra slutför i stort sett hela utbildningen utan att avlägga examen.

Tabell 2. Genomströmning mätt som examensfrekvens (UKÄ-data) och prestationsgrad (SLU-data). *UKÄ:s data avser gamla 2-åriga yrkesexamensprogram som gjorts om till 3-åriga kandidatprogram (SLU:s data).

Program	Genomströmning		
	UKÄ examensfrekvens, (medelvärde av de senast redovisade 3 åren)		SLU – prestationsgrad, % [Ladok, (hpr/hst;) 2016–2018]
	<i>Yrkesexamen</i>	<i>Annan examen</i>	
Agronom	49 % (2008–10)	25 % (2008–10)	93
Djursjukskötare*	94 % (2006–08)	0 % (2006–08)	99
Hippolog*	74 % (2007–09)	3 % (2007–09)	93
Hortonom	35 % (2008–10)	24 % (2008–10)	86
Jägmästare	72 % (2008–10)	10 % (2008–10)	91
Landskapsarkitekt	62 % (2008–10)	21 % (2008–10)	95
Landskapsingenjör	60 % (2010–12)	8 % (2010–12)	93
Lantmästare	66 % (2011–13)	5 % (2011–13)	90
Skogsmästare	48 % (2010–12)	0 % (2010–12)	92
Trädgårdsingenjör – design*	39 % (2006–08)	6 % (2006–08)	97
Trädgårdsingenjör – odling*			85
Veterinär	79 % (2007–09)	13 % (2007–09)	102

3.5.b2 Kursvärderingar

Vid sidan av genomströmningen är det mest frekvent använda uppföljningsverktyget inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå kursvärderingarna, vars syfte är att säkerställa och utveckla kursernas kvalitet. För att fungera som ett bra verktyg behöver kursvärderingarna användas aktivt av lärarna samt ha en hög svarsfrekvens och innehålla konstruktiv kritik och förslag från studenterna. SLU:s policy för kursvärderingar beskrivs i UBH, avsnitt 5.2.

Lins-data visar att den genomsnittliga svarsfrekvensen för samtliga kursvärderingar som besvarats läsåren 2013/14 till 2017/18 har spänt mellan 51 och 56 %. (Kursvärderingar som ej genomförts/besvarats rör främst projekt-, praktik- och examensarbetskurser och kurser med mycket få studenter.) Det förs kontinuerligt diskussioner om hur man kan öka studenternas motivation för att svara. En konkret åtgärd för att göra frågorna mer relevanta vidtogs 2017, då UN på SLUSS initiativ, uppdrog till kåren att med stöd av EPU ta fram ett förslag till revidering av de obligatoriska standardfrågorna. Samtliga studentkårer bidrog aktivt under beredningen av förslaget som senare fastställdes av UN. För kurser för självständiga arbeten finns [särskilda standardfrågor](#). En detaljerad beskrivning av hela processen kring kursvärderingarna, med verkliga exempel, finns i den inlägga som SLU lämnade inom ramen för UKÄ:s juridiska lärosätetillsyn 2018. Därför återges nedan endast en sammanfattning av de delar av processen som är relevanta för sammanhanget.

Kursvärderingarna vid SLU:

- Hanteras genom ett gemensamt elektroniskt system (Evald).
- Ska minst omfatta en uppsättning obligatoriska standardfrågor som är gemensamma för hela SLU. Därutöver kan lärare lägga till egna frågor innan värderingen öppnar för studenterna. Svaren ges på en skala 1–5 samt som fritextkommentarer.
- Finns tillgänglig för studenterna under tre veckor fr.o.m. en vecka innan kursen slutar. Studenter som inte har svarat får upp till två automatiska påminnelser.
- Efter att kursvärderingen avslutats medverkar en studentrepresentant, som utsetts av kursdeltagarna vid kursstart, i sammanställningen av resultatet. Efter en egen genom-

läsning av kursvärderingssvaren samt en diskussion med medstudenterna om kurskvaliteten och utvärderingsresultatet sammanfattar studentrepresentanten studenternas kommentarer. Studentrepresentanten bör också delge kursledaren och/eller institutionsstudierektorn sina kommentarer och tankar avseende möjliga förbättringar av kursen.

- Siffersvaren och kommentarerna redovisas i Evald, där det också i förekommande fall bör framgå om justeringar i kursen planeras, alternativt skäl till varför ett kritiserat innehåll och upplägg kommer att bibehållas.
- En länk till en sammanställning av kursvärderingsresultaten (i Evald) tillhandahålls på de allmänt tillgängliga kursinformationssidorna (i Slunik) som är öppna för både befintliga och presumtiva studenter (liksom en intresserad allmänhet). De studenter som gått kursen får ett e-postmeddelande med länken. I samband med nästa kursstart ska tidigare kursvärderingsresultat och eventuella åtgärder redovisas för de nya studenterna.
- Kursvärderingsresultaten finns även tillgängliga via Lins, vilket möjliggör uppföljning och jämförelse av såväl svarsfrekvens som resultat över tid.
- Kursvärderingsresultaten följs upp minst årligen på fakultetsnivå och inom ramen för den systematiska kvalitetssäkringen.

På fakultetsnivå har man egna rutiner för regelbunden uppföljning av kursvärderingarna.

Exempelruta: Rutiner på fakultetsnivå för uppföljning av kursvärderingar
Vid LTV-fakulteten sammanställer utbildningscentrum, som är en del av fakultetskansliet, årligen kursvärderingsresultaten per program. Sammanställningen diskuteras inom PN-LT och delges biträdande prefekter med ansvar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.
Vid NJ-fakulteten följer PN-NJ upp resultatet av kursvärderingarna terminsvis, så att åtgärder vid behov kan sättas in på ett tidigt stadium. För samtliga kurser ombeds de ansvariga institutionerna presentera åtgärder för att få upp svarsfrekvensen, betyget för helhetsintrycket och andelen lärare som har lämnat kommentarer. Kurser vars medelbetyg för helhetsintryck är 3 eller lägre (av 5) följs upp genom att studierektorerna vid de ansvariga institutionerna i ett särskilt formulär ska redovisa vilka åtgärder som har genomförts respektive planeras för, samt kursvärderingsutfallet ett år senare.
S-fakulteten har helt nyligen tagit fram och börjat implementera en ny modell för uppföljning av kursernas kvalitet. Genom att använda studenternas återkoppling i kursvärderingarna upprättas en "rödlista" över kurser med påtalade brister. En gång per läsår (april) förs en dialog mellan PSR och de kursansvariga institutionerna, och som ett resultat ska gemensamt beslutade åtgärder vidtas under följande termin i samband med revision av kursplanerna.
Vid VH-fakulteten gör fakultetskansliet en årlig sammanställning som behandlas av program- och fakultetsnämnden. I syfte att identifiera och uppmärksamma kurser som är i behov av en särskild uppföljning rödmarkeras i sammanställningen kurser där: <ul style="list-style-type: none"> – Svarsfrekvensen är lägre än 50 %. – Lärarkommentarer eller studentkommentarer saknas. – Omdömet avseende helhetsintryck eller måluppfyllelse är 3 eller lägre (av 5). – Kursvärdering inte har genomförts. Det är sedan berörd programstudierektors och kursledares ansvar att se över orsakerna till rödmarkeringarna och att vidta förbättringsåtgärder.

Exempelruta: Beslutscykel för kursvärderingar vid NJ-fakulteten
PN beslutade om att ta fram en lathund för arbetet med kursvärderingar, med syftet att ta tillvara på goda erfarenheter och tillhandahålla stöd för kursledare och institutionsstudierektorer. [161117, § 106/16 (protokoll PN-NJ)]
PN fastställde "Lathund för kursvärderingar – ansvar och rekommendationer för genomförande och uppföljning". [170425; SLU.ua.2017.1.1.1-1741]

PN-uppföljning av kursvärderingar läsåret 2016/2017 samt PN-beslut om att framgent göra uppföljningarna terminsvis. [170913, § 78/17 (protokoll PN-NJ)]
PN-uppföljning av kursvärderingar HT 2017. [180425, § 49/18 (protokoll PN-NJ)]
Åtgärdsredovisning till PN från berörda institutioner avseende kurser VT 2017 och PN-uppföljning av kursvärderingar VT 2018. [181017, § 106/18 (protokoll PN-NJ)]
Åtgärdsredovisning till PN från berörda institutioner avseende kurser HT 2017 och PN-uppföljning av kursvärderingar HT 2018. [190409, § 40/19 (protokoll PN-NJ)]

3.5.b3 Andra återkommande uppföljningar

SLU:s verktyg för återkommande uppföljning av olika aspekter av utbildningen på grundnivå och avancerad nivå omfattar även följande undersökningar:

- **Uppföljning av ansöknings- och antagningsstatistik** görs fortlöpande och ingår i den statistiksammanställning som utgör ett underlag för PN:s och FN:s nulägesanalyser inom ramen för den systematiska kvalitetssäkringen (se del 1).
- **Nybörjarenkäter.** Den centrala studentrekryteringen vid kommunikationsavdelningen skickar sedan 2015 en elektronisk nybörjarenkät till nya studenter. Enkäten omfattar standardfrågor som är gemensamma för alla studenter och fakultetsspecifika frågor som studenterna får utifrån programtillhörighet. Fakultetskommunikatörerna bistår i arbetet med att formulera fakultetsspecifika frågor samt att schemalägga för att optimera svarsfrekvensen. Den centrala studentrekryteringen sammanställer svaren och redovisar för PN-ordföranden. Resultatet delas även med PSR och diskuteras i PN och programråd.
- **Studiesociala enkäter** (se bedömningsgrund 2.3.i).
- **Regelbundna uppföljningar av regelefterlevnaden** avseende kursinformation i Slunik (se bedömningsgrund 2.4.a och 2.4.d).
- **Programvärderingar.** Enligt SLU:s policy ska den student som deltar i eller har avslutat ett utbildningsprogram ges möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på utbildningsprogrammet genom en programvärdering (UHB, avsnitt 5.3). I nuläget ska programvärderingar hanteras på fakultetsnivå, men ett arbete med att harmonisera hanteringen pågår under 2018 och 2019, vilket är ett resultat av såväl internrevisionens rapport 2017 som kvalitetssäkringsarbetet 2017.
- **Externa undersökningar.** Genom externa undersökningar som ”[International Student Barometer](#)” och [Studentspegeln](#) får SLU återkoppling på studenternas erfarenhet och synpunkter på olika aspekter av utbildningarna. Vissa utbildningar genomgår regelbundet externa ämnesmässiga granskningar, exempelvis veterinärprogrammet som deltar i [ESEVT](#) (*European System of Evaluation of Veterinary Training*).
- **Alumnundersökningar.** Alumnundersökningar används för närvarande i viss utsträckning och vid behov på program- och fakultetsnivå (se exempel under bedömningsgrund 6.1). På SLU-gemensam nivå pågår ett pilotprojekt som syftar till att ta fram en gemensam modell för regelbundna alumnundersökningar (se 6.1).

3.5.c Uppföljningar och granskningar inom forskarutbildningen

FUR använder bland annat sammanställningar av kursvärderingsresultat när de följer upp de generella baskurserna och forskarskolornas utbildningsaktiviteter.

SLU:s doktorandenkät [PhD Students Satisfaction Survey](#) genomfördes första gången 2006 och har sedan dess upprepats fyra gånger. De svarande anger på en tiogradig skala hur nöjda de är med utbildningsprocessens olika aspekter. Enkäten är webbaserad, på engelska och de svarande garanteras anonymitet. Svarsfrekvensen har minskat över åren och var 53 % vid 2017 års enkät. Alla doktorander, inklusive de som tagit examen under undersökningsåret, bjuds in via ett e-postmeddelande undertecknat av rektor och SLUSS-DN:s ordförande. I mailet beskrivs kort undersökningens syfte, processen för resultatens tillvaratagande samt åtgärder och förändringar

som initierats med tidigare enkätresultat som grund. Resultaten sammanställs och analyseras bland annat utifrån doktorandernas kön, ålder och utbildningsbakgrund. Efter att FUR bedömt om resultaten bör leda till åtgärder på universitetsnivå kan fakultetsnämnderna besluta om eventuella åtgärder utifrån resultat på fakultets- och institutionsnivå. Eftersom den senaste doktorandenkäten genomfördes relativt nära i tid med UKÄ:s senaste Doktorandspegel jämfördes resultaten och rapporterades även i rektors ledningsråd. Resultaten från de tidigare enkäterna har bland annat bidragit till att antalet forskarskolor och antalet kurser ökat, att ett universitetsgemensamt regelverk har tagits fram samt att seminarier om ”learning outcomes” anordnats för doktorander och handledare.

Forskarutbildningen är fyraårig. Vid SLU är den genomsnittliga studietiden sedan länge drygt fyra år. För ämnen som även finns vid andra universitet är medianstudietiden i nivå med riket (se 2.4.b). I medeltal har ca 80 % av doktoranderna som antagits under de senaste tio åren slutfört utbildningen med en doktorsexamen. Därtill har några procent avslutat med en licentiatexamen. Varje år tar några doktorander examen efter en utbildning som tagit längre tid än tio år. [SLU:s verksamhetsstatistik](#) visar att examensfrekvensen för forskarutbildningen har ökat under senare år till nuvarande 80–85 %. Doktorandernas arbetsmarknad och etablering på arbetsmarknaden bevakas främst via UKÄ:s återkommande studier och har ingått i FUR:s ordinarie diskussioner.

Under 2017 genomförde FUR en [handledarenkät](#) som bjöd in alla som var registrerade i Ladok som huvud- och eller biträdande handledare att svara på frågor om uppdragets omfattning och förutsättningar, utbildning för uppdraget och deras nöjdhet med uppdraget. Endast 22 % svarade på enkäten. FUR bedömde att resultaten endast kan ge ett begränsat stöd i det ordinarie arbetet med att utveckla och förbättra utbildningen.

Som ett resultat av internrevisionens granskning av SLU:s forskarutbildning 2016 ändrades rektors delegation så att prefekterna har samma ansvar gentemot alla doktorander, oavsett försörjningsform.

Under 2017 utvärderades forskarutbildningsämnen nationalekonomi och veterinärmedicinsk vetenskap av UKÄ. För veterinärmedicinsk vetenskap blev bedömning hög kvalitet. För nationalekonomi bedömdes aspektområdet *Utformning, genomförande och resultat* sammantaget inte vara tillfredsställande. Följaktligen har den allmänna studieplanen för forskarutbildningsämnet nationalekonomi ändrats så att kurskravet är 90 hp samt att studier motsvarande ca 15 hp ska ägnas åt varje delområde (inklusive delområde makroekonomi).

3.5.d Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder

Vilka åtgärder som SLU vidtar till följd av de kontinuerliga uppföljningarna och regelbundna granskningarna varierar beroende på typ av uppföljning och granskning, och vilka resultat som framkommer. Generellt sett görs en analys som ligger till grund för antingen beslut om specifika insatser eller också inrättas en arbetsgrupp med uppdrag att utreda vad som behöver göras för att komma till rätta med de brister/utvecklingsbehov som har identifierats. Det finns en utmaning i att motivera studenter/doktorander och övriga intressenter att svara på kursvärderingar och enkäter som skickas ut. SLU:s grundläggande praxis är att aktivt sprida och tillgängliggöra såväl själva resultaten som information om hur de hanteras och vilka åtgärder de föranleder, samt att uppmana lärarna att informera om ändringar som gjorts utifrån exempelvis kursvärderingsresultat. Utöver det lottas ibland gåvor ut bland respondenterna som incitament.

Exemplruta: Så används resultaten från *International Student Barometer (ISB)*

Resultaten från ISB har använts för att förbättra mottagandet av internationella studenter, d.v.s. utbytes- och mastersstudenter, och har varit underlag i diskussioner kring bostadsplanering m.m. I viss mån har resultaten även lett till justeringar av administrativa rutiner/processer och service som rör internationella studenter. Då SLU har fått bra resultat nationellt sett har undersökningen också haft en viktig intern effekt. De medarbetare som arbetar med internationella studenter får ofta ta emot kritik och tvingas lösa problem, varför en extern

bekräftelse på att deras arbete uppskattas av de flesta studenter är värdefull och leder till ökad arbetsglädje.

3.5.e. SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 3.5 följs upp i kvalitetssäkringssystemet genom SLU:s kvalitetsstandarder:

- **GU 2.1: SLU ger studenter möjlighet att ta aktiv del i utbildningarnas utveckling./FU 2.1: Doktoranderna ges möjlighet att ta aktiv del i forskarutbildningens utveckling.**
- **GU 3.3: Varje utbildning är utformad så att studenterna ges förutsättningar att nå examensmålen./FU 3.3: Forskarutbildningen är utformad så att alla doktorander har likvärdiga förutsättningar att nå examensmålen inom avsatt tid.**
- **GU 4.1 & FU 4.1: SLU:s utbildningar har ett studentcentrerat lärande.**
- **GU 6.1 & FU 6.1: SLU:s utbildningar ger studenter rätt förutsättningar för ett framgångsrikt framtida arbetsliv.**

Inom ramen för SLU:s systematiska kvalitetssäkring belyses årligen frågor som rör uppföljning och annan informationsinsamling i förhållande till utbildningarnas utveckling. Det kan handla om resultat av kursvärderingar, studiesociala enkäter/doktorandenkäter och alumnundersökningar. SLU har genomfört två granskningsomgångar inom ramen för kvalitetssäkringssystemet. En tredje granskningsomgång pågår under 2019. Granskningsomgångarna 2017 och 2018 omfattade totalt 11 program på grundnivå och avancerad nivå samt för forskarutbildningen tre kvalitetsområden. Båda granskningsomgångarna resulterade i beslut av UN respektive FUR om prioriterade utvecklingsåtgärder på PN- respektive FN-nivå samt rekommendationer om att vissa utvecklingsåtgärder bör vidtas inom Uadm. Utvecklingsåtgärderna identifierades utifrån PN:ernas och FN:ernas nulägesanalyser samt de underlag, inklusive uppföljningar i form av verksamhetsstatistik och studiesocial/doktorandenkät, som legat till grund för dessa.

Inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå följer UN efter 1 ½ respektive 6 år upp att PN har genomfört de beslutade åtgärderna. Det innebär att de första delavstämningarna, som avser beslutade utvecklingsåtgärder inom ramen för pilotomgången 2017, gjordes i mitten av april 2019. För att belysa vad kvalitetssäkringsarbetet har resulterat i hittills ges nedan några exempel på beslutade utvecklingsåtgärder:

1. Under granskningen av jägmästarprogrammet 2018 framkom att den återkoppling som erhållits från studenterna genom kursvärderingar och på annat sätt inte har lett till åtgärder som förbättrat utbildningen. Enligt den fastställda kvalitetsrapporten ska UN i november 2019 göra en särskild uppföljning av PN-S utvecklingsarbete.
2. Genom granskningen av Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling identifierades dels ett behov av viss programutveckling mot bakgrund av minskade ekonomiska resurser (p.g.a. förändrad SLU-gemensam resursfördelningsmodell), dels ett behov att undersöka huruvida ett större inslag av naturvetenskap och ökad progression kan vara nödvändigt med tanke på studenternas framtida yrkesliv/anställningsbarhet. Som stöd för detta arbete tilldelade UN PN-NJ ett strategiskt utvecklingsbidrag om 350 000 kr (SLU.ua.2017.1.1.1-4704, projekt 2-04). En delrapport redovisades för UN i april 2019.
3. Genom granskningen av det internationella masterprogrammet *Euroforester*, som rekryterar studenter från många olika länder, identifierades ett behov av att förbättra hanteringen av studentgruppernas mycket olika bakgrund, avseende såväl skillnader i förkunskaper som kulturella skillnader. Som stöd för detta arbete tilldelade UN PN-S medel (196 000 kr) för ett pedagogiskt utvecklingsprojekt ”En ny studentundersökning för att utveckla *Euroforester* masterprogrammet vid SLU” (SLU.ua.2017-1-1-1-4704, projekt 3-03). En delrapport redovisades för UN i april 2019.
4. Under granskningen av samtliga program identifierades 2017 ett behov av en SLU-gemensam strategi för alumn- och programuppföljningar. Som en följd av detta (bland annat) beslutade UN i april 2018 att under 2018 och 2019 göra en satsning på en

förstärkning av SLU:s centrala alumnverksamhet (SLU.ua.2018.1.1.2-1348). En delkomponent av detta projekt är att den centrala alumnverksamheten, i anslutning till 2019 års kvalitetssäkringsarbete och inom ramen av ett pilotprojekt, gör riktade alumnuppföljningar med fokus på två av de program som granskas (Etologi och djurskydd samt Trädgårdsingenjör - design).

Inom forskarutbildningen följer FUR årligen upp att föregående års beslutade åtgärder har genomförts. Som en följd av 2017 års kvalitetssäkring ändrades rektors delegationsordning för att tydliggöra prefektens ansvar för forskarutbildningen, utarbetades en vägledning för formulering av individuella lärandemål och infördes flera vidareutbildningsaktiviteter för handledare.

3.6 Lärosätet säkerställer att granskningsresultat publiceras och att åtgärder som planeras eller genomförs för att förbättra och utveckla utbildningarna kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter.

3.6.a Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder

Resultaten från det utbildningsnära kvalitetsarbetets uppföljningsverktyg (se Fig. 1a–b), tillgängliggörs och kommuniceras så öppet och transparent som möjligt i enlighet med för varje verktyg egna inarbetade kanaler och rutiner (se bedömningsgrund 3.5).

3.6.b SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 3.6 följs upp genom följande kvalitetsstandarder:

- **GU 2.1 & FU 2.1: SLU ger studenter/doktorander möjlighet att ta aktiv del i utbildningarnas utveckling.**
- **GU 3.1: SLU:s utbildningar har god anknytning till forskning och samhälle./FU 3.1: SLU:s forskarutbildning speglar det globala samhällets behov av forskningskompetens.**
- **GU 5.1 & FU 5.1: Utbildningsadministrationen vid SLU är kompetent, effektiv och transparent.**
- **GU 6.1 & FU 6.1: SLU:s utbildningar ger studenter/doktorander rätt förutsättningar för ett framgångsrikt framtida arbetsliv.**

Resultaten av SLU:s systematiska kvalitetssäkring, d.v.s. beslut i FUR respektive UN om kvalitetsrapporter expedieras genom utskick till sändlista och arkivering i SLU:s diarium, och publiceras på de öppna webbsidorna om [kvalitetssäkring av utbildningen](#). Därmed har SLU:s medarbetare, studenter/doktorander, externa intressenter och övriga i de prioriterade målgrupperna (se [SLU:s kommunikationspolicy](#)) tillgång till informationen.

Student- och doktorandrepresentanter informeras via sin medverkan i UN och FUR, men även via direkt information till SLUSS/SLUSS-DN samt vid de årliga utbildningsdagarna för nya student- och doktorandrepresentanter.

I enlighet med SLU:s årscykel för den systematiska kvalitetssäkringen (se del 1) informeras styrelsen under februarimötet. Arbetet beskrivs också i SLU:s årsredovisning (bilaga 6a).

För att ytterligare uppmärksamma en bred målgrupp av intressenter på arbetet och resultatet skriver prorektor/rector om det på [rektors blogg](#).

I de fall åtgärder har genomförts med ekonomiskt stöd från UN i form av strategiska utvecklings- eller pedagogiska projektmedel förväntas att resultatet publiceras i EPU:s [pedagogiska rapportserie](#) och/eller att det presenteras under den årliga utbildningskonferensen. Eftersom den första granskningsomgången genomfördes 2017 och det ekonomiska stödet inte tilldelades förrän under 2018 har sådan resultatredovisning ännu inte blivit aktuell.

Sammanfattande analys i relation till bedömningsområde 3:

SLU har lättillgängliga och tydliga styrdokument, inklusive policyer, regler och checklistor, som klargör ansvarsfördelningen och ger anvisningar för hur utbildningarna bör planeras, genomföras, följas upp och utvecklas med hög kvalitet som kännetecknen. Genom ett antal

kvantitativa och kvalitativa uppföljningsverktyg som används mer (kursvärderingar, studiesocial enkät/doktorandenkät, verksamhetsstatistik, student-/doktorandrepresentation) eller mindre (alumn-/ programuppföljningar, internrevisionens rapporter) systematiskt insamlar SLU kontinuerligt uppgifter om olika aspekter av utbildningarnas kvalitet. Ansvar för att utifrån uppföljningsresultaten identifiera och vidta adekvata förbättringsåtgärder, och att följa upp att detta görs, ligger huvudsakligen hos FN/PN och Uadm. Viss uppföljning görs även av FUR, UN och/eller styrelsen.

Det systematiska kvalitetssäkringsarbetet utgår från SLU:s gemensamma kvalitetsstandarder och ovan nämnda uppföljningsresultat. Under kvalitetsdialogerna belyses frågor som rör utbildningarnas innehåll, genomförande och resultat utifrån FN:s respektive PN:s analyser av utbildningarna i förhållande till kvalitetsstandarderna och uppföljningsresultaten, samt doktorand-/studentrepresentanters och FUR-/UN-företrädarnas kommentarer och reflektioner kring dessa analyser.

Under den systematiska kvalitetssäkring som hittills har genomförts (2017 och 2018) har utvecklingsbehov identifierats och åtgärder beslutats på både programnivå och SLU-nivå. Den första delavstämning som gjordes i april 2019, visavi 2017 års granskningar av program på grundnivå och avancerad nivå, visar att kvalitetssäkringsprocessen leder till nya arbetssätt, rutiner och utvecklingsåtgärder på programnivå. Samma sak har framgått av den årliga uppföljningen inom forskarutbildningen och stödverksamheten (Uadm).

4. Bedömningsområde: Jämställdhet

Lärosätet säkerställer genom sitt systematiska kvalitetsarbete att jämställdhet beaktas i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande. Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Det handlar om såväl jämn könsfördelning som att uppmärksamma attityder, normer, värderingar och ideal som påverkar villkoren för kvinnor och män.¹²

Lärosätet beaktar jämställdhet systematiskt som en del av lärosätets kvalitetssystem och kvalitetsarbete. Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet förbättrings- och utvecklingsbehov. Lärosätet vidtar åtgärder och utvecklar systematiskt utbildningarna utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att åtgärder som planeras eller genomförs på ett ändamålsenligt sätt kommuniceras till relevanta intressenter, såväl interna som externa.

Bedömningsgrund:

4.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att beakta jämställdhet i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete uppfyller bedömningsgrunden inom området, bland annat genom att beskriva rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska visa hur lärosätet systematiskt arbetar med att beakta jämställdhet i sina utbildningar. Beskrivningen ska även innehålla exempel på mål och strategier som har ställts upp i förhållande till bedömningsområdet och bedömningsgrunden. Av beskrivningen ska det framgå hur lärosätet följer upp dessa mål, hur det avgörs om målen har uppnåtts och vad lärosätet vidtar för åtgärder om målen inte har uppnåtts. Visa även hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete identifierar utvecklingsområden.

Om det finns en skillnad i hur kvalitetsarbetet vid olika delar av lärosätet eller vid olika typer av utbildningar utförs ska dessa skillnader beskrivas. Vid behov, hänvisa till de policyer, rutiner och processer som beskrivs i samband med bedömningsområdet "styrning och organisation".

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för lärosätets systematiska kvalitetsarbete inom bedömningsområdet.

Ge belägg för att kvalitetsarbetet är välfungerande och effektivt, och att det systematiskt säkerställer

¹² Se Jämställdhetsmyndighetens hemsida: www.jamstalldhetsmyndigheten.se

jämställdhet i utbildningarna, utifrån information som genereras inom kvalitetssystemet.

Lärosätets redogörelse:

INTRODUKTION TILL SLU I FÖRHÅLLANDE TILL BEDÖMNINGSOMRÅDE 4

SLU eftersträvar mångfald och jämn könsfördelning och att erbjuda studenter och anställda en miljö präglad av öppenhet, inkluderande och lika villkor. Som framgår under bedömningsgrund 2.2 uttrycks detta bland annat i SLU:s värdegrund och strategiska mål.

SLU:s arbete utifrån diskrimineringslagen benämns *Lika villkor*. Lika villkorsarbetet är en integrerad del av kärnverksamheten och bidrar till att uppfylla SLU:s strategiska mål. Arbetet omfattar alla lagstadgade diskrimineringsgrunder och ska leda till lika möjligheter och rättigheter för alla studenter och anställda i studierna eller arbetet. Det innebär att SLU främjar lika villkor för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Medan den del av Lika villkorsarbetet som är inriktad på jämställdhet mellan könen syftar till att motverka diskriminering av individer i utbildningen och arbetet, syftar arbetet med jämställdhetsintegrering till att förändra de strukturer som ger diskriminerande effekter för kvinnor och män. Det innebär att när jämställdhetsintegrering har uppnåtts är jämställdhetsperspektivet en inbyggd del av SLU:s ordinarie besluts-, berednings-, styr- och uppföljningsprocesser.

Arbetet med jämställdhetsintegrering utgår från regeringens jämställdhetsuppdrag och leds av Samordningsgruppen för jämställdhetsintegrering vid SLU (jämställdhets- och likavillkors-handläggare vid personalavdelningen, planeringsavdelningen och utbildningsavdelningen) med styrgrupp (rektor, prorektor, universitetsdirektör och biträdande universitetsdirektör).

Det övergripande ansvaret för SLU:s lika villkorsarbete ligger hos rektor, som har stöd av handläggare vid personalavdelningen och utbildningsavdelningen. I praktiken är det dock dekanerna, universitetsdirektören, överbibliotekarien och chefen för djursjukhuset som ska se till att det via Lika villkorskommittéer, Likavillkorsplaner och olika slags aktiviteter bedrivs ett aktivt lika villkorsarbete inom respektive verksamhetsområde. Samordning sker via en SLU-gemensam handlingsplan för lika villkor som uppdateras årligen av en ordförandekonferens.

BEDÖMNINGSGRUNDER

4.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att beakta jämställdhet i utbildningarnas innehåll, utformning

4.1.a Universitetsövergripande rutiner och processer

4.1.a1 Kartläggning och forskning

Under de senaste tio åren har genus- och jämställdhetsfrågor uppmärksammas i SLU:s strategier och ett intensivt arbete med dessa frågor har pågått. 2008 lät universitetet genomföra en utredning om integration av genusperspektivet i SLU:s verksamhetsområden. Det specifika uppdraget var att kartlägga förekommande insatser vid SLU och andra lärosäten, samt att ta fram ett förslag till handlingsplan som beslutsunderlag avseende utveckling och integration av genusperspektivet inom utbildning, forskning samt organisation och ledarskap. Resultaten presenterades i rapporten, "På väg mot ett genusintegrerat SLU" (SLU.ua.255-278/08). 2010 finansierade Delegationen för jämställdhet i högskolan två projekt vid SLU "[Genus och normkritiska perspektiv på undervisning och studiemiljö](#)" och "[Relaskoperingsprojektet](#)". Båda projekten syftade till att skapa en långsiktighet i jämställdhetsarbetet, med speciellt fokus på studiemiljön ur ett genus- och normkritiskt perspektiv respektive skogssektorn.

Även om mycket av SLU:s forskning är inom naturvetenskapliga ämnen finns en ökande skara forskare med genusperspektiv i sin forskning, vilket utgör en bra grund för diskussioner om och insatser för jämställdhet. När SLU 2008 lät genomföra ovan nämnda utredning fanns vid SLU

två forskare med genusperspektiv i sin forskning. Idag arbetar minst ett tiotal forskare med dessa perspektiv inom forskning vid flera av SLU:s fakulteter. Ett pågående projekt ”Att sluta räkna kroppar” studerar jämställdheten i skogsutbildningarna i efterdyningarna av #metoo och #slutavverkat. Genom att ta fram mer kunskap om vad jämställdhet innebär snarare än att räkna individer syftar projektet till att utmana synen på vad jämställdhet i skogen innebär.

2016 publicerades en avhandling om jämställdheten inom akademien, med utgångspunkt från SLU ([Powell, 2016](#)). Resultaten från avhandlingen har presenterats ett flertal gånger för SLU:s ledning, och presenteras fortlöpande inom organisationen. En slutsats som drogs var att SLU framöver inte bör bedriva jämställdhetsaktiviteter i projektform (något som varit vanligt under en 20 årsperiod) och att inte heller särskilja jämställdhetsarbetet från övrig verksamhet på universitetet. För att möta det politiska kravet på att jämställdhetsintegrera all verksamhet har SLU tagit fram en handlingsplan som presenteras i korthet nedan.

4.1.a2 Jämställdhetsintegrering

Som framgår av [Inriktningsdokument för jämställdhetsintegrering 2017-2019](#) har SLU valt att inrikta arbetet med jämställdhetsintegrering inom utbildningen på:

1. Jämställda karriärvägar, med särskilt fokus på rekryteringsprocesserna, resursfördelningen och förutsättningarna för förändringsarbete.
2. Frågor som rör utbildning, med särskilt fokus på studentrekrytering, normer i studiemiljön, genus och jämställdhet i undervisningens innehåll, utformning och genomförande, samt förutsättningar för undervisande personal.

Som framgår av [Jämställdhetsintegrering vid SLU – Åtgärdsplan](#) har aktiviteter inom följande områden identifierats som viktigast för utbildningsverksamhetens jämställdhetsintegrering:

- Översyn av genus- och jämställdhetsperspektivet inom arbetet med studentrekrytering.
- Kartläggning av begränsande normer i studiemiljön och förslag på åtgärder.
- Jämställdhetsindikatorer ingår i uppföljningsarbetet inom ramen för SLU:s kvalitetssäkring av utbildning.
- Frågor gällande genus- och jämställdhet ingår i självvärderingen inom ramen för SLU:s kvalitetssäkring av utbildning.
- Översyn av förutsättningar för undervisande personal.
- Kunskapsstöd till personal som ansvarar för att tolka, bearbeta och omsätta mål på olika nivåer.

Exemplruta: Kompetenshöjande åtgärder inom SLU

Bland annat som ett resultat av jämställdhetsintegreringen, men även som en konsekvens de tre #MeToo-upproppen inom de gröna näringarna (#skiljagnarnafrånvetet, #slutavverkat och #visparkarbakut) under 2018, har en rad åtgärder vidtagits i syfte att kompetenshöja anställda och studenter och därigenom förebygga ojämställda praktiker i utbildningen:

- SLU:s interna utbildningskonferens andra dag i augusti 2018 kretsade kring jämställdhet och #MeToo. Frågan om hur vi kan göra utbildningen mer jämställd var central med föreläsningar om bl.a. genusmedveten pedagogik. Dessa presentationer filmades och finns tillgängliga på [SLU:s webbplats](#).
- Nya mer lättförståeliga riktlinjer vid misstanke om trakasserier av student fastställdes 2018. Ett seminarium om tillämpningen av dessa har därefter hållits med deltagande jurister, studievägledare, institutions- och programstudierektorer, prefekter m.fl.).
- Det har gjorts enklare för studenter att hitta information på studentwebben om hur man anmäler trakasserier.

4.1.a3 Jämställdhetsperspektiv inom rekryteringsprocessen

För läraranställning och uppdrag som huvudhandledare krävs pedagogisk skicklighet, vilket bland annat erhålls via EPU:s utbildningar i högskolepedagogik för lärare och handledare där jämställdhetsperspektivet är ett självklart delmoment. Lärarförslagsnämnder vid alla fakulteter

har utbildats i bedömning av pedagogisk meritering. Utbildningen tar upp vad pedagogisk skicklighet är, hur den kommer till uttryck i ansökningar och hur nämnden ska bedöma den. Därutöver har EPU utbildat fakultetshandläggare i ”Jämställdhetsintegrering i administrativa processer”. Utbildningen behandlar vad ett normkritiskt förhållningssätt är, hur det kan användas som verktyg för jämställdhetsintegrering och deltagarna har även arbetat med konkreta förslag på hur de kan skapa egna jämställda processer. Efter detta första steg har en fakultet fått steg2-utbildning i ”Genusobservation vid lärarförslagsnämnder”. Vid olika möten deltar en genusobservatör som tar ett särskilt ansvar för att granska det pågående arbetet ur ett genusperspektiv. Arbetet med steg2 har precis påbörjats. [NJ-fakultetens handlingsplan för ökad jämställdhet i rekryteringsprocessen för högre akademiska anställningar](#) beskriver aktiviteter och indikatorer för ett systematiskt och aktivt arbete för jämställda rekryteringsprocesser.

4.1.a4 Jämställdhet i övriga högskolepedagogiska kurser och rådgivning

Alla högskolepedagogiska kurser för lärare och forskarhandledare tränar deltagarna att förstå vad ett jämställt och normkritiskt förhållningssätt innebär för deras undervisning. Från den första grundkursen till den sista forskarhandledarkursen finns en progression avseende arbetet med jämställdhetsfrågorna:

- I den första kursen beskrivs hur jämställdhet kommer till uttryck i undervisningen. Här diskuteras normkritik och intersektionalitet.
- I den andra kursen behandlas jämställdhetsaspekter på examination och bedömning, och vad du behöver tänka på som lärare och kursansvarig.
- I den sista, forskarhandledarkursen behandlas genus och jämställdhetens betydelse för relationer, samarbete och karriär.

I flera av EPU:s kurser hålls forumspel där olika jämställdhetsscenarioer inom undervisning och forskarhandledning gestaltas och analyseras. Flera forskarhandledare och lärare från SLU medverkar och delger sina erfarenheter.

Vid sidan av dessa behörighetsgivande kurser anordnas även lärarluncher och handledarkollokvier, sammanlagt tolv gånger per år. Av dessa har flera ett jämställdhetstema, t.ex. ”Gender and Identity” och ” Genusmedveten forskarhandledning”.

Som stöd för att implementera jämställdhet i den egna undervisningen erbjuder EPU även konsultation och ”pedagogiska samtal”. EPU arbetar med pedagogisk utbildning i jämställdhet i allt från processen vid anställning av lärare till lärarutbildning och forskarhandledning.

4.1.a5 Lika villkorsarbete

Vid sidan av SLU:s universitetsövergripande handlingsplan för lika villkor fastställer varje fakultet en egen plan. Handlingsplanerna, som finns tillgängliga på [webben](#), utarbetas av fakulteternas utskott/kommitté för villkor. Tre av fakulteterna har idag vicedekaner med ansvar för lika villkorsfrågor. Vid S-fakulteten har denna stöd av en lika villkorshandläggare på 50%.

Enligt [SLU:s handlingsplan för lika villkor 2017](#) ska fakulteterna göra en riskbedömning av studie- och arbetsmiljön avseende diskriminering och trakasserier, där könsaspekter är centrala. Riskbedömningen har hittills genomförts av en fakultet (se nedan) och är påbörjad vid minst en annan. Målsättningen är att riskbedömningen ska bli en systematiskt återkommande process.

Exempelruta: Lika villkorsarbete vid två fakulteter

NJ-fakultetens kommitté för lika villkor arbetar i huvudsak med kartläggning, attitydpåverkan och fortbildning. Det innebär bland annat anordnande av inspirationsföreläsningar och seminarier, tips på webben om lika villkorsaktiviteter, samt förmedling av information om konferenser, utbildningar eller förändringar i lagstiftning som rör lika villkor.

- Seminarier/föredrag 2018: ”Härskartekniker” (181205), ”Allt vi inte pratar om” (181128), ”Lika villkor? Vilka erfarenheter har våra icke-svenska kollegor av lika villkor på SLU” (181024), ”Inspirationsföreläsning för mer jämställdhetsintegrering” (180604), ”Bakarat – Sveriges demokratiagent” (180523); ”Kvällsseminarium om

HBTQ” (180426); ”Kön och makt i akademien” (180314); ”Handledarseminarium – Genusmedveten handledning” (180301).

2018 inrättade fakulteten en fond för att ge anställda, studenter och arbetsenheter möjlighet att genomföra aktiviteter som främjar lika villkor. Medel kan sökas löpande under året.

S-fakultetens riskbedömning från 2018 (SLU.ua.2019.1.1.1-1421) visar att arbetet med lika villkor och jämställdhetsintegrering spänner över nästintill samtliga områden där SLU enligt lag ska arbeta aktivt och främjande för att säkerställa lika villkor. Därtill konstateras att det är tydligt att diskrimineringsgrunden ”kön” är i fokus vad gäller pågående och planerade åtgärder, men också gällande problemidentifieringen.

Åtgärder som vidtagits utifrån resultat som genererats av uppföljningsverktygen:

- Kurs i [Genuskompetens för skogssektorn](#) (7,5 hp), ska ge studenter och yrkesverksamma en grundläggande förståelse kring genus inom skogssektorn och förse dem med analytiska verktyg för att på en praktisk nivå arbeta med frågeställningar kopplat till genus, inkludering och jämställdhet. Kursen vänder sig till studenter på skogs- och jägmästarprogrammen och skogligt utbildade som arbetar i branschen.
- Lika villkorskurs som är öppen för all personal och obligatorisk för kursledare och huvudhandledare. Kursen bygger på diskrimineringslagstiftningen, SLU:s styrdokument och värdegrund och innehåller ett moment om härskartekniker och hur man kan bemöta dem. Den behandlar även viktiga lärdomar från #MeToo-upproppen.
- Inventering av alla inslag av lika villkors- och jämställdhetsinsatser inom jägmästarprogrammet. Liknande inventeringar inom övriga program planeras.
- Sedan ht 2018 förväntas medarbetare och nya studenter underteckna en [uppförandekod](#), som kompletterar gällande lagar och interna riktlinjer. Koden klargör vad som förväntas av studenter, studentkårsmedlemmar och medarbetare samt tydliggör gemensamma principer vid extern samverkan.

En utställning ”Jämställd återväxt”, med tillhörande skrift, utifrån det som framkom i #slutavverkat, ställdes ut i Umeå och Uppsala 2018 och i Skinnskatteberg 2019.

Internrevisionen har under 2018–2019 granskat SLU:s arbete med jämställdhet och lika villkor ur ett övergripande perspektiv och med fokus på roller och ansvar, och till viss del rekrytering. Rapporten, som fastställdes i april 2019, ger rekommendationer avseende organisering av jämställdhets- och lika villkorsarbetet, kartläggning av utbildningsinsatser, översyn av styrande dokument och rekryteringsprocesser, genomförandet av riskanalyser och lönekartläggning, och uppföljning av lika villkorsplaner. Ett förslag till ny, gemensam organisation för arbetet med jämställdhet och lika villkor har utarbetats. Förslaget innebär utökade resurser för handläggare på central nivå och fakultetsnivå, och att det i varje fakultetsledning ska finnas en person med tydligt ansvar för jämställdhets- och lika villkorsfrågor. Om den nya organisationen beslutas under våren kan den börja gälla från sommaren 2019.

4.1.b Rutiner och processer inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Flera av SLU:s utbildningar på grundnivå och avancerad nivå har stor obalans mellan könen, trots många ansträngningar under årens lopp för att motverka snedrekryteringen. UN:s uppdrag att bidra till att realisera SLU:s strategi samt att stödja, samordna, stimulera och utveckla all utbildning på grundnivå och avancerad nivå omfattar även jämställdhetsfrågor. Det kommer till uttryck i de interna styrdokument. Enligt [Inriktningsdokument för utbildning på grund- och avancerad nivå 2017-2020](#) ska SLU:s utbildningar genomsyras av ”den högre utbildningens värdegrund, vars grundstenar är demokrati, hållbarhet, jämställdhet och jämlikhet”. I UHB, avsnitt 11.1.5, fastställs att jämställdhet ska vara integrerat i alla utbildningar samt, i avsnitt 11.3.5, att förslag om nytt utbildningsprogram ska beskriva hur programmet beaktar genus- och jämställdhetsperspektiv i innehåll och genomförande. UN har även fastställt SLU:s standardfrågor vid kursvärderingar (UHB, bilaga 5), där fråga 12 handlar om jämställdhet: ”Jag anser

att kursen har berört ett genus- och jämställdhetsperspektiv i innehåll och praktik (t. ex. perspektiv på ämnet, kurslitteratur, fördelning av taltid och förekomst av härskartekniker).”

Det studiesociala rådet Strå ansvarar för utformning och uppföljning av den studiesociala enkäten, där frågor om jämställdhet och lika villkor är viktiga delar (se bedömningsgrund 2.3.g och 2.3.i). Strå föreslår även åtgärder till SLU:s Lika villkorsplan.

4.1.c Rutiner och processer inom utbildning på forskarnivå

FUR har motsvarande uppdrag för forskarutbildningen som UN har för utbildningen på grundnivå och avancerad nivå. SLU eftersträvar en jämn könsfördelning i de grupper som tillsätts, men som en lägstanivå ska, enligt SLU:s riktlinjer för utbildning på forskarnivå, båda könen vara representerade i handledargruppen, samt i betygsnämnden som ordinarie ledamöter. Huvudhandledare, som är docenter och följaktligen har deltagit i [handledarutbildning](#), har kunskap om hur genus påverkar relationer och organisationer och hur detta i sin tur också avspeglas i handledarsituationer.

4.1.d Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder

Verksamhetsstatistiken visar att andelen kvinnor är hög i SLU:s sammantagna studentpopulationer på alla tre nivåer. 2018 var förhållandet kvinnor/män 69/31 % inom utbildning på grundnivå, 70/30 % inom utbildning på avancerad nivå och 56/44 % inom utbildning på forskarnivå. Inom enskilda utbildningsområden är könsfördelningen mer snedfördelad. En stor majoritet av studenterna på djurrelaterade utbildningar är kvinnor, medan män dominerar inom de skogliga utbildningarna. Mot den bakgrunden följer SLU återkommande upp hur jämställdhet beaktas i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande genom:

- Studiesociala enkäter och doktorandenkäter (se bedömningsgrunder 2.3 och 3.5).
- Kursvärderingar (standardfråga 12 i kursvärderingar på grundnivå och avancerad nivå).
- Årliga sammanställningar av verksamhetsstatistik som analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv och redovisas i årsredovisningen och i lika villkorsplaner.
- Universitetets [medarbetarundersökning](#), som inkluderar alla doktorander.

4.1.e SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 4.1 följs upp genom följande kvalitetsstandarder:

- **GU: 2.2: Den fysiska och den studiesociala miljön underlättar för studenter att tillgodogöra sig utbildningen./FU2.2: Den studiesociala miljön ger förutsättningar för att doktoranderna framgångsrikt ska nå examensmålen.**
- **GU 3.4 & FU: 3.4: Perspektiv på hållbar utveckling är integrerat i alla utbildningar, liksom ett jämställdhetsperspektiv och ett internationellt perspektiv.**
- **GU 4.3: Lärare har förutsättningar att utveckla sin vetenskapliga, konstnärliga och pedagogiska kompetens.**

Inom ramen för SLU:s kvalitetssäkringssystem följer SLU upp att jämställdhet beaktas i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande. I de två granskningsomgångar som hittills har slutförts har frågor som rör jämställdhet och lika villkor diskuterats. Under granskningen 2017 framkom behov av utökat pedagogiskt stöd till lärarna i hur man kan förstå och arbeta med frågor som rör jämställdhet. Som framgår ovan är detta också en prioriterad åtgärd för arbetet med jämställdhetsintegrering.

Sammanfattande analys i relation till bedömningsområde 4:

Flera av SLU:s utbildningar har, och har sedan länge haft, mycket sned könsfördelning, vilket ger återverkningar på den studiesociala miljön, lärarkårens sammansättning och det relaterade yrkeslivet. Trots många ansträngningar för att motverka snedrekryteringen kvarstår snedfördelningen. Ett fortsatt arbete med att utmana föreställningar om t.ex. vem som är och kan vara en excellent forskare och hur en jägmästar- eller veterinärstudent är och ser ut behövs därför. SLU:s strategier har under det senaste decenniet framhållit ett aktivt arbete med genus

och jämställdhet, och i projektform låtit ta fram beslutsunderlag som delvis ligger till grund för dagens organisation och arbete med jämställdhets- och lika villkorsfrågor.

Inom ramen för det fortlöpande kvalitetsarbetet inhämtar SLU återkoppling från studenterna om jämställdhetsperspektiv i undervisningens innehåll (perspektiv på ämnet, kurslitteratur) och praktik (fördelning av taltid, härskartekniker), samt rådande normer och värderingar i den studiesociala miljön, genom främst kursvärderingarnas standardfrågor och den studiesociala enkäten. Genom det systematiska kvalitetssäkringsarbetet, där uppföljningsresultaten, samt jämställdhetsindikatorer i frågeformuläret med SLU:s kvalitetsstandarder utgör underlag, har behov av utökat pedagogiskt stöd till lärarna avseende jämställdhetsfrågor synliggjorts. I universitetsadministrationens verksamhetsplan för 2019 har utbildningsavdelningen ett särskilt uppdrag att ”utarbета rutiner som säkerställer att program- och kursansvariga, examinatorer samt lärare utbildas och har forum för dialog gällande hur jämställdhetsperspektivet ska integreras i utbildningsplaner och undervisning”.

5. Bedömningsområde: Student- och doktorandperspektiv

Lärosätet säkerställer genom sitt systematiska kvalitetsarbete att studenter och doktorander har goda förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation. Lärosätet engagerar och motiverar studenter och doktorander att ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningarna. Student- och doktorandperspektivet beaktas systematiskt som en del av lärosätets kvalitetssystem och kvalitetsarbete. Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet behov av förbättring och utveckling av studenters och doktoranders förutsättningar att utöva inflytande över utbildningarna och sin studiesituation. Lärosätet vidtar åtgärder och utvecklar kontinuerligt student- och doktorandperspektivet. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att åtgärder som planeras eller genomförs på ett ändamålsenligt sätt kommuniceras till relevanta intressenter, såväl interna som externa.

Bedömningsgrund:

5.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att verka för studenters och doktoranders möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete uppfyller bedömningsgrunden inom området, bland annat genom att beskriva rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska visa hur lärosätet systematiskt arbetar med att beakta student- och doktorandperspektivet och säkerställa goda förutsättningar att utöva student- och doktorandinflytande i utbildningarna. Beskrivningen ska även innehålla exempel på mål och strategier som har ställts upp i förhållande till bedömningsområdet och bedömningsgrunden. Av beskrivningen ska det framgå hur lärosätet följer upp dessa mål, hur det avgörs om målen har uppnåtts och vad lärosätet vidtar för åtgärder om målen inte har uppnåtts. Visa även hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete identifierar utvecklingsområden.

Om det finns en skillnad i hur kvalitetsarbetet utförs, vid olika delar av lärosätet eller vid olika typer av utbildningar, ska dessa skillnader beskrivas. Vid behov, hänvisa till de policyer, rutiner och processer som beskrivs i samband med bedömningsområdet ”styrning och organisation”.

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för lärosätets systematiska kvalitetsarbete inom bedömningsområdet.

Ge belägg för att kvalitetsarbetet är välfungerande och effektivt, och att det systematiskt säkerställer ett väl utvecklat student- och doktorandperspektiv, utifrån information som genereras inom kvalitetssystemet.

Lärosätets redogörelse:

INTRODUKTION TILL SLU I FÖRHÅLLANDE TILL BEDÖMNINGSSOMRÅDE 5

Utifrån utbildningsinriktning och/eller studieorter är SLU:s studenter organiserade i sju olika studentkårer: [Alnarps lantmästarkår](#) (LMK), [Alnarps studentkår](#) (ASK), [Hippologernas akademiska studentkår](#) (HAS), [Skogshögskolans studentkår](#) (SHS), [Skogsmästarskolans studentkår](#) (SMS), [Ultuna studentkår](#) (ULS) och [Veterinärmedicinska föreningen](#) (VMF). [SLU:s samlade studentkårer](#) (SLUSS) är en paraplyorganisation som samlar alla studenters åsikter och framför dem på en universitetsövergripande nivå, samt arbetar för att främja samarbetet mellan kårerna. Det är SLUSS som utser studenter till universitetsgemensamma organ samt till fakultetsnämnder (FN) respektive programnämnder (PN) – självklart utan inblandning från universitetet avseende platsers fördelning eller personfrågor.

Sedan kårobligatoriet avskaffades 2010 stödjer SLU årligen de sju studentkårens verksamhet ekonomiskt. Enligt ”Riktlinjer för fördelning av SLU:s ekonomiska bidrag till studentkårens” (SLU.ua.2017.1.1.1-4511) ges stödet i form av bidrag till gemensam verksamhet [SLUSS, doktorandombudsmannen, internationell verksamhet, utbildningsdagen (se nedan) m.m.] samt bidrag till varje studentkår. Syftet är att underlätta och främja studentkårens arbete med att dels stärka studentinflytandet vid universitetet, och därmed bidra till kvalitetsutveckling av utbildningarna, dels befästa SLU:s värdegrund inom studentgrupperna. Stödet uppgick 2018 till drygt 3 miljoner kronor.

På universitetsövergripande nivå ansvarar SLUSS ordförande och vice ordförande för studiebevakningen. De representerar studenterna i bl.a. SLU:s styrelse, UN, Strå, rektors ledningsråd och disciplinnämnden. Ordförande för SLUSS doktorandnämnd (SLUSS-DN) representerar doktoranderna i SLU:s styrelse.

På fakultetsövergripande nivå studiebevakar ofta de enskilda studentkårens ordförande, vice ordförande, SLUSS-representant och doktorandrådsrepresentanter. Inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå är dessa funktioner representerade i PN:erna och i bl.a. FN:er, lärarförslagsnämnder och docentnämnder. Studiebevakning sker främst i PN:erna.

[De fyra doktorandråden inom ASK, SHS, ULS respektive VMF](#), är studentkårens organ för frågor som rör forskning och forskarutbildning och sådant som rör doktorander vid respektive fakultet.

SLUSS-DN fungerar som ett samordningsorgan för SLU:s doktorandråd, SLUSS och doktorandombudsmannen och:

- Behandlar frågor som rör forskning och doktorandutbildning, men även andra doktorandrelaterade frågor.
- Övervakar doktorandernas intressen genom representanter i SLU:s styrelse och andra universitetsgemensamma nämnder och råd.
- Utbyter information och samarbetar med representanter för doktorander från andra universitet och representanter för nationella och internationella organ.

Doktorandernas representanter är ledamöter i fakulteternas forskarutbildningsnämnder (FUN) och rektors råd för utbildning på forskarnivå (FUR). FUR består av ordförande, en lärare/ forskare från varje fakultet, samt fyra doktorandrepresentanter. Rådets sammansättning och åligganden styrs av rektors delegationsordning. Doktorandrepresentanterna utses av SLUSS.

På programnivå (utbildning på grundnivå och avancerad nivå) går kårernas studie- och programråd igenom kursutvärderingar, möter programstudierektorerna (PSR) samt ordnar studiebesök, alumnkvällar och inspirationsföreläsningar.

BEDÖMNINGSGRUNDER

5.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att verka för studenters och doktoranders möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation.

5.1.a Universitetsövergripande rutiner och processer

Vid SLU är studenter och doktorander en självklar del av universitetets utvecklingsarbete. Genom deras delaktighet påverkas utbildningarna till form och innehåll. Student-/doktorand-representanter är, i enlighet med högskolelagen, ledamöter i alla utbildningsrelaterade, beredande och beslutande organ och deltar aktivt i alla frågor, inklusive i arbetet med utbildningens kvalitetssäkring.

Vid sidan av det formella studentinflytandet, som är i fokus i detta avsnitt, har den enskilda studenten/doktoranden inflytande på sin studiesituation genom dagliga direkta kontakter med lärare, (program)studierektorer, handledare, studievägledare och annan personal. Detta informella studentinflytande beskrivs bland annat under bedömningsområde 2, och omfattar allt från en god dialog mellan universitetsledningen och SLUSS/de enskilda kårerna till att studenterna/doktoranderna har nära till lärare/handledare och annan personal. Dessutom finns, som beskrivs under bedömningsgrund 2.3.i, rutiner för regelbundna avstämningsmöten mellan UN/Strå och studentkårerna respektive FUR och doktorandrådets koordinerande nämnd. SLU:s styrelsemöten har en stående punkt ”Information från SLUSS”.

Studentinflytandet utgår från studentkårerna, som har en fristående roll. SLU ska kontinuerligt hålla SLUSS informerat om de beslutande organ som finns vid universitetet samt underlätta för studentrepresentanter att fullgöra de uppdrag inom kåren som har studiebevakande syfte. Utgångspunkten är att ärenden handläggs och bereds så att studenterna kan involveras i god tid före beslut, i normalfallet fem vardagar före beslut, men komplexa ärenden kräver längre framförhållning. Sammanträden i beslutande organ med ledamöter utsedda av studenterna hålls i normalfallet inte under sommarmånaderna.

Rektor har det yttersta ansvaret för att det finns rutiner för studenternas inflytande i beredande och beslutande organ, och när beslut ska fattas av en enskild tjänsteman. Det är ett gemensamt ansvar för hela utbildningsorganisationen att säkerställa möjlighet till studentinflytandet i praktiken.

Studentkårernas och doktorandrådets förtroendevalda har sina uppdrag under ett års tid, och de byts ut vid halvårsskiftena. För att stärka de förtroendevalda studenterna i deras roll som representanter i SLU:s olika organ anordnar SLU sedan flera år tillbaka, i samarbete med SLUSS, utbildningsdagar i början av februari. Under två till tre dagar behandlas frågor som rör hur SLU och utbildningen styrs, studie- och arbetsmiljö, jämställdhet och lika villkor, PN:ernas arbete, intern och extern kommunikation, SLU:s säkerhetsarbete och aktuella frågor på olika nivåer. 2019 var även doktorandrepresentanter inbjudna till utbildningsdagarna.

Exempelruta: Programpunkter under utbildningsdagarna 2019

- Hur styrs SLU och särskilt utbildningen?
- Studie- och arbetsmiljö.
- Diskussion om påverkan inom SLU baserat på case.
- Bemötandefrågor i samband med kårernas fester.
- Programnämndernas arbete. Hur bygger vi en utbildning som leder fram studenten till examensmålen?
- Hur går kårstatusansökan till och hur fördelar SLU bidrag till kårerna?
- Vad händer nu med utbildningen inom SLU?
- Vad händer under detta år med utbildningen inom PN/fakulteterna?
- Studiesociala frågor. Vilket stöd finns för studenter på grundnivå och avancerad nivå? Vilket ansvar har studentkårerna?
- SLU Alumn. Pågående projekt och planerade aktiviteter.
- Säkerhetsarbetet på SLU. Vem gör vad om något katastrofalt inträffar?
- Med vad och hur jobbar SLU:s studentkårer och SLUSS?
- Kommunikation internt. Hur kommunicerar man på bästa sätt inom sin styrelse?
- Gruppdynamik inom den egna kåren och mellan SLUSS-kårerna.

- Intern och extern kommunikation. Behöver man skilja på sådant man gör i sitt kåruppdrag och sådant man gör privat? Hur kan styrelsens arbete förankras hos kårmedlemmarna?
- Workshop där teorin från kommunikationspassen omsätts i några case.
- Agenda 2019. Vilka frågor ska vara aktuella under 2019?

Vidare ger många av de uppföljningsverktyg som används inom ramen för det löpande kvalitetsarbetet (se Fig. 1a–b) alla studenter och doktorander möjlighet och förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation. Ett par av dessa verktyg som är av särskild relevans för bedömningsgrund 5.1 berörs i följande stycken; för övrigt hänvisas till beskrivningar under bedömningsgrund 3.5.

5.1.b Rutiner och processer inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

SLU:s policy för studentinflytande på grundnivå och avancerad nivå beskrivs i UHB, avsnitt 3.14. Enligt den ska all verksamhet som rör utbildningen och dess stödverksamhet utgå från ett ömsesidigt förtroende och ansvarstagande mellan studenter och lärare. *Hur* studentinflytandet verkställs på olika nivåer inom SLU måste få variera eftersom förutsättningarna varierar mellan utbildningar och orter. Vid förslag om ett nytt program ska förslagsställaren redovisa hur studentinflytandet skett och tagits tillvara i utvecklingsarbetet (UHB, avsnitt 11.3.2).

Som ett incitament för engagemang ger SLU förtroendevalda studenter, som inte är anställda vid SLU och som är (eller ersätter en) ordinarie ledamot i en av rektor, dekan eller universitetsdirektör inrättad nämnd, kommitté, arbetsgrupp, referensgrupp eller motsvarande, ett arvode för varje möte de deltar i (UHB, avsnitt 3.14). Läsåret 2018/2019 är arvodet 600 kr/sammanträde.

SLU:s rutiner och processer kring kursvärderingar inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå beskrivs under bedömningsgrund 3.5.b2. I detta sammanhang kan framhållas att:

- 1) 2017 uppdrog UN till SLUSS, på kårens initiativ, att revidera den uppsättning obligatoriska standardfrågor som ska användas vid alla kursvärderingar. Standardfrågorna, som i stor utsträckning har utarbetats av SLUSS, täcker områden som har identifierats som särskilt viktiga.
- 2) Studentrepresentanter som på kursnivå medverkar i sammanställningen av kursvärderingar har rätt till ett arvode som läsåret 2018/2019 är 400 kr (UHB, avsnitt 5.2).

De studiesociala enkäterna (se bedömningsgrund 2.3.i) ger samtliga studenter möjlighet att framföra sina synpunkter avseende frågor som arbetsbelastning, bemötande (inkl. studiesocialt klimat, diskriminering och trakasserier) samt service- och stödfunktioner. Då enkätresultaten hanteras av UN och PN:erna, samt utgör ett underlag för den systematiska kvalitetssäkringen, är enkäten ett redskap för alla SLU:s studenter att utöva inflytande på sin studiesituation.

5.1.c Rutiner och processer inom utbildning på forskarnivå

Den policy för studentinflytande som beskrivs i UHB för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, omfattar även doktoranderna. Av delegationsordningarna framgår vilka inrättade organ som finns och hur många student- eller doktorandrepresentanter som ska ingå.

Enligt rektorsbeslut om prolongering för forskarstuderanden med förtroendeuppdrag i centrala och nationella organ (SLU.ua.11.5-3817/04) ska doktorandrepresentanter efter ansökan få prolongering av anställning för den tid som förtroendeuppdraget tagit. Prolongeringen finansieras med centrala universitetsanslag. Motsvarande anvisningar finns på fakultetsnivå för doktorandrepresentanter i råd och nämnder på fakultetsnivå.

SLU har universitetsgemensamma mallar, men inget elektroniskt system, för utvärderingar av doktorandkurser respektive utbildningsaktiviteter arrangerade inom ramen för en forskarskola. Mallarna innehåller obligatoriska frågor, och utöver dessa kan enskilda kursledare lägga till kompletterande frågor. Sammanställningar av kursvärderingar begärs alltid in som underlag vid uppföljning och när ansvarig enhet ska erhålla ersättning för genomförd doktorandkurs.

SLU:s doktorandenkät [PhD Students Satisfactory Survey](#) är ett redskap för alla SLU:s doktorander att utöva inflytande på sin studiesituation (se bedömningsområde 3.5.c).

[SLU:s doktorandombudsman](#) (DO) har yttrande och närvarorätt i FUR samt är ständig sekreterare i SLUSS-DN. Därmed kan erfarenheter och insikter från DO:s arbete med enskilda doktoranders studiesituation systematiskt tas till vara i ordinarie processer där doktoranderna utövar inflytande över utbildningen.

5.1.d Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder

Det främsta verktyget för att säkerställa studenternas och doktorandernas inflytande över utbildningen och sin studiesituation är det goda samarbete och den kontinuerliga dialogen som SLU har med SLUSS och studentkårerna. Inte desto mindre har SLU i enlighet med resultaten från UKÄ:s tillsyn av regeltillämpningen vid SLU (UKÄ rapport 2018:13) påbörjat ett arbete med att 1) ta fram rutiner och processer för att träffa en överenskommelse med SLUSS om vilka organ studenterna ska vara representerade i och hur detta ska genomföras (ansvar: ledningskansliet och planeringsavdelningen); 2) utreda på vilka beslutsnivåer de av studenterna påtalade bristerna i studentinflytande har förekommit, avseende beslut som fattas under sommarmånaderna samt information som tillhandahålls för nära inpå möten (ansvar: UN); 3) se över hur befintliga riktlinjer följs och vid behov införa nya rutiner avseende studentinflytandet vid beslut som fattas av enskild tjänsteman (ansvar: fakulteterna).

5.1.e SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 5.1 följs upp genom följande kvalitetsstandard:

- **GU 2.1 & FU 2.1: SLU ger studenter/doktorander möjlighet att ta aktiv del i utbildningarnas utveckling.**

Genom den systematiska kvalitetssäkringen, där studenter och doktorander medverkar i alla faser och SLUSS ges möjlighet att kommentera PN:s/FN:s nulägesanalyser, följer SLU upp att utbildningarna har rutiner och processer som säkerställer studenternas och doktorandernas möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation. Under de två granskningsomgångar som hittills har slutförts har det inom forskarutbildningen framförts att språket kan vara ett hinder för utländska doktorander att vara representanter i beslutande/beredande organ. Inom grundutbildningen har det inte framkommit några brister avseende den formella student-/doktorandrepresentationen. Däremot finns ett exempel från 2018 på hur studenterna påtalade brister på program-/institutionsnivå avseende hanteringen av kursvärderingsresultat inom ett program. Enligt den av UN fastställda kvalitetsrapporten framhålls att nämnden i särskild ordning ska följa upp hur berörd PN tar sig an det utvecklingsarbete som krävs för att komma till rätta med dessa och andra identifierade brister. En extra, uppföljande kvalitetsdialog är inbokad i november 2019.

Sammanfattande analys i relation till bedömningsområde 5:

SLU har rutiner och processer som säkerställer att studenter och doktorander kan utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation. Vid sidan av det formella studentinflytandet genom förtroendevalda studenter och doktorander i beredande och beslutande organ, har såväl UN som FUR en fortlöpande dialog med studentkårerna respektive doktorandrådets koordinerande nämnd. För att ge nya förtroendevalda studenter och doktorander goda förutsättningar att representera sina medstudenter på bästa sätt anordnar SLU, i samarbete med SLUSS, utbildningsdagar varje år. Alla studenter och doktorander har möjlighet att framföra sina synpunkter på och erfarenheter av utbildningen och studiemiljön genom olika uppföljningsverktyg. Det finns rutiner för hur resultaten ska tas om hand och hur resultat och vidtagna åtgärder kommuniceras till studenter och doktorander.

I SLU:s modell för systematisk kvalitetssäkring är studenter och doktorander viktiga aktörer som kan lyfta angelägna frågor i PN:s respektive FN:s rapporter, i SLUSS kommentarer till

rapporterna och under kvalitetsdialogerna. Den information som inhämtas genom de utbildningsnära uppföljningsverktygen utgör underlag för PN:s respektive FN:s analyser och kvalitetsdialogernas diskussioner. Inom ramen för 2018 års kvalitetssäkringsarbete uppmärksammades UN på brister avseende omhändertagandet av kursvärderingsresultaten inom en av SLU:s utbildningar. Ansvarig PN anmodades vidta åtgärder avseende detta och andra identifierade brister. En särskild uppföljning kommer att göras i november 2019. Vad gäller forskarutbildningen ledde doktorandrådets kommentarer 2018 till beslut om att rekommendera Uadm att förbättra den engelskspråkiga informationen av relevans för forskarutbildningen samt att icke svenskspråkiga doktorander ska erbjudas kurser i svenska.

6. Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Lärosätet säkerställer genom sitt systematiska kvalitetsarbete att utbildningarna utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Lärosätet har väl fungerande samverkan med arbetslivet som bidrar till att utveckla utbildningarna. Med hjälp av information som tas fram inom kvalitetssystemet identifierar lärosätet behov av utveckling av arbetsliv och samverkan i utbildningarna. Lärosätet vidtar åtgärder och utvecklar utbildningarna så att de är användbara, samt utvecklar kontinuerligt studenternas och doktorandernas beredskap att möta arbetslivet. Lärosätet har systematiska processer och rutiner för att säkerställa att åtgärder som planeras eller genomförs på ett ändamålsenligt sätt kommuniceras till relevanta intressenter, såväl interna som externa.

Bedömningsgrund:

6.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att utbildningarna utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Vägledning till lärosätet:

Visa hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete uppfyller bedömningsgrunden inom området, bland annat genom att beskriva rutiner och processer som bidrar till detta. Beskrivningen ska visa hur lärosätet systematiskt arbetar med att beakta arbetsliv och samverkan i sina utbildningar. Beskrivningen ska även innehålla exempel på mål och strategier som har ställts upp i förhållande till bedömningsområdet och bedömningsgrunden. Av beskrivningen ska det framgå hur lärosätet följer upp dessa mål, hur det avgörs om målen har uppnåtts och vad lärosätet vidtar för åtgärder om målen inte har uppnåtts. Visa även hur lärosätet genom sitt kvalitetsarbete identifierar utvecklingsområden.

Beskriv hur lärosätet arbetar med samverkan med arbetslivet. Beskrivning kan också inkludera hur information och statistik av relevans för hur utbildningarna förbereder studenternas och doktorandernas inför arbetslivet inhämtas och används.

Om det finns en skillnad i hur kvalitetsarbetet utförs, vid olika delar av lärosätet eller vid olika typer av utbildningar, ska dessa skillnader beskrivas. Vid behov, hänvisa till policyer, rutiner och processer som beskrivs i samband med bedömningsområdet "styrning och organisation".

Lyft vid behov ytterligare aspekter som är viktiga för lärosätets systematiska kvalitetsarbete inom bedömningsområdet.

Ge belägg för att kvalitetsarbetet är välfungerande och effektivt, och att det systematiskt säkerställer en väl utvecklad samverkan i planering och genomförande av utbildningarna och att utbildningarna väl förbereder studenter och doktorander för arbetslivet, utifrån information som genereras inom kvalitetssystemet.

Lärosätets redogörelse:

INTRODUKTION TILL SLU I FÖRHÅLLANDE TILL BEDÖMNINGSMOMRÅDE 6

I SLU:s verksamhetsidé betonas betydelsen av att verksamheten bedrivs i samverkan med det omgivande samhället: "SLU utvecklar kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans förvaltning och hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning och miljöanalys i samverkan med det omgivande samhället". Samverkan med omgivande samhälle är ett av fyra fokusområden i [SLU:s strategi för 2017-2020](#). Drivkraften

bakom att samverka med bl.a. arbetsgivare och yrkesverksamma alumner är att hålla SLU uppdaterat om samhällets efterfrågan på utbildade och deras kompetenser, och att få inspel till utvecklingen av utbildningarna och övrig verksamhet. Därigenom säkerställs att utbildningarna är relevanta och användbara, samt underlättas studenternas övergång från studier till yrkesliv.

SLU-alumn är [SLU:s centrala alumnverksamhet](#). Verksamheten syftar till att stärka tidigare studenters kontakt med SLU, att ge institutionerna stöd vad gäller att öka studenters kontakt med arbetslivet och att tillhandahålla material för nationell och internationell alumnrekrytering.

SLU karriär erbjuder studenterna stöd som underlättar steget mellan studierna och arbetslivet (se bedömningsgrund 2.3.c).

Näringslivs-/arbetsmarknadsdagar anordnas frekvent i SLU:s eller studentkårernas regi. I de senare fallen stödjer SLU arrangemangen ekonomiskt samt upplåter lokaler.

Vicerektor för samverkan är ansvarig för [samverkansfrågor](#) på SLU-gemensam nivå. Ett samverkansråd, bestående av vicerektor, en ledamot per fakultet samt en student-/doktorand-representant, ansvarar för SLU:s samverkansstrategi och dess implementering. **Samverkanslektorerna** ska utveckla samverkansprocesser som integreras i institutionens/ämnesområdets forskning och undervisning. För att stimulera till extern samverkan och att förverkliga idéer som har potential och utvecklar SLU:s förmåga att samverka erbjuder SLU sina medarbetare möjlighet att söka *seed money* i form av ”[samverkanscheckar](#)” på upp till 100 000 kr.

Exempelruta: SLU Studentpool

[SLU Studentpool](#) är ett studentdrivet initiativ som finansieras av SLU och är knutet till ett av samverkanslektoraten. Verksamheten består främst i att SLU-studenter undervisar på gymnasieskolor. Under samverkanslektoratet finns en projektgrupp med SLU-studenter och SLU-anställda mentorer (främst forskare). Studenterna ansvarar för den operativa driften av verksamheten medan mentorerna kvalitetssäkrar innehållet i undervisningen.

Genom dotterbolaget [SLU Holding](#), som organisatoriskt är ett statligt ägt bolag, tillhandahåller SLU sina medarbetare och studenter stöd för företagsutveckling och innovationer. Bolaget hjälper till med att nyttig- och tillgängliggöra forskning och idéer som kommer från SLU. SLU-anknutna erbjuds gratis rådgivning kring patent, avtal, affärsutveckling och finansiering. SLU Holding har även egna medel att investera i idéer och bolag som bildas vid SLU. Genom att anställa studentkonsulenter erbjuder SLU Holding SLU:s studenter möjlighet till arbetslivserfarenhet under studietiden. Studentkonsulenterna arbetar med att göra enklare kartläggningar, omvärldsanalyser och marknadsundersökningar.

Exempelruta: Samverkansstödjande resurser

På campusområdena i Alnarp och Uppsala finns sedan 2016 företagsparken [Green Innovation Park](#). Det är en satsning på samverkan mellan akademi och näring som välkomnar företag av alla storlekar inom de gröna näringarna. Satsningen är gemensam mellan SLU och fastighetsbolaget Akademiska Hus med stöd från Region Uppsala, Uppsala kommun, Lomma kommun och Europeiska unionen.

[Enheten för samverkan och utveckling](#) är LTV-fakultetens samverkansstödjande resurs. Den övergripande målsättningen är att bidra till utveckling av forskning och utbildning av hög kvalitet i samspel med en kunskapsdriven utveckling hos företag och organisationer. Samverkansprojekten har fokus på utveckling och innovation i samhället och näringen, och samverkansintressenter är alla de vilka berörs av SLU:s kunskaper och utbildningar. Ett uppdrag är att initiera och stödja examensarbeten och studenters interaktion med näringslivet och samhället i stort. Vid enheten finns plattformar som [Partnerskap Alnarp](#), [SLU Alumn Alnarp](#), [SLU Urban Futures](#), [Tankesmedjan Movium](#) och [Tillväxt Trädgård](#).

BEDÖMNINGSGRUNDER

6.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att utbildningarna utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

6.1.a SLU-övergripande

Enligt SLU:s strategi för 2017–2020 ska utbildningarna vara förankrade i SLU:s forskning och miljöanalys samt svara mot arbetsmarknadens och samhällets framtida behov av kompetens. Genom att säkerställa utbildningens forskningsanknytning, och därmed studenternas förtrogenhet med den kunskapssyn och de arbetssätt som präglar forskningen, skapar SLU förutsättningar för livslångt lärande och livslång anställningsbarhet (se bedömningsgrund 3.3). Det finns inom SLU:s forskning en stark tradition av samverkan som lärarna tar med sig in i undervisningen. Som förberedelse för arbetslivet och för konkret forskningsanknytning kan utbildningarna nyttja faciliteter som exempelvis [Universitetsdjursjukhuset](#), [Lövsta forskningscentrum](#) och [slakteri](#), [Röbäcksdalen](#) samt [Biotronen](#), och en stor mängd [miljödata](#) som SLU samlar in eller är nationell datavärd för.

Genom samverkan och en fortlöpande dialog med bl.a. arbetsgivare och alumner håller sig SLU uppdaterad avseende samhällets efterfrågan på SLU-utbildade och deras kompetenser, och får inspel till den kontinuerliga utvecklingen av utbildningarna och universitetets övriga verksamhet. Därigenom säkerställs utbildningarnas relevans och användbarhet, samt underlättas övergången från studier till yrkesliv för SLU:s studenter.

En i sammanhanget viktig aspekt är att utbildningarna inte bara ska ge studenterna beredskap att möta förändringar i arbetslivet, utan att de nyexaminerade ska ha med sig sådana kunskaper och färdigheter att de kan bidra till att *driva* utvecklingen inom sin del av arbetsmarknaden.

Inom universitetet lägger olika slags styrdokument grunden för arbetet med att säkerställa att utbildningarnas innehåll och utformning gör dem långsiktigt användbara. För tillämpningen av dessa regelverk och policys använder verksamheten olika strategier och verktyg som beskrivs nedan (se även bedömningsområde 3).

6.1.b Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

SLU:s utbildningsutbud på grundnivå och avancerad nivå omfattar såväl generella utbildningar (kandidat- och masterprogram) som program som syftar till eller möjliggör yrkesexamina (agronom, djursjukskötare, hippolog, hortonom, jägmästare, landskapsarkitekt, landskapsingenjör, lantmästare, skogsmästare, trädgårdsingenjör, veterinär). Av de senare leder ett par till legitimationsyrken (veterinär- och djursjukskötarprogrammen). Mot bakgrund av utbildningsutbudet, och med utgångspunkt i examensmålen, bedömer SLU att studenterna för ett kommande långt arbetsliv behöver:

- Djupa ämnesmässiga kunskaper.
- Förtrogenhet med forskningens kunskapssyn, arbetssätt och metoder.
- Förmåga att hantera breda tvär-/mångvetenskaplig frågeställningar.
- Träning i generella kompetenser och i varierande grad praktiska färdigheter.

För utbildningar som leder till legitimationsyrken (t.ex. veterinärutbildningen som till skillnad från läkarutbildningen inte omfattar AT-tjänstgöring) krävs dag-ett-kompetens, d.v.s. att en nyexaminerad student direkt lever upp till vissa specifika förväntningar.

I SLU:s strategi för 2017–2020, under fokusområdet ”Studenter och utbildning”, har två av fem prioriterade åtgärder koppling till bedömningsgrund 6.1: ”Stärka färdighetsträning inom utbildningsprogrammen” samt ”Utarbeta och följa planer för extern samverkan inom alla utbildningsprogram”. Enligt [Inriktningsdokument för utbildning på grund- och avancerad nivå 2017–2020](#) och UHB (avsnitt 11.1.5 och kapitel 15), ska SLU förbereda studenterna för inträdet på arbetsmarknaden genom att löpande under utbildningen ge dem möjlighet att träna sådana färdigheter som de behöver i sitt framtida yrkesliv.

Vid förslag om att [inrätta ett nytt program](#) ska enligt UHB (11.3.3) beslutsunderlaget till UN

redovisa olika aspekter av hur programmet förväntas svara mot arbetsmarknadens efterfrågan:

- Vilken arbetsmarknad utbildningen ger tillgång till (en analys av samhällets nuvarande och framtida behov av arbetskraft med föreslagen utbildning).
- Vilka kompetenser med relevans för en nationell och internationell arbetsmarknad studenterna kommer att utveckla under utbildningen.
- Hur synpunkter, önskemål och förslag från arbetsmarknadens intressenter inom relevanta sektorer i såväl näringsliv som offentlig sektor inhämtats och tagits tillvara i utvecklingsarbetet.
- Hur avnämarnas synpunkter på utbildningen kommer att tas tillvara i den fortsatta programutvecklingen och vid dimensioneringen av programmet.

Vad gäller utbildningens innehåll och utformning ska underlaget visa, gärna i form av en matrismodell, hur programmets kurser kopplar till examensmålen och hur programmet säkrar studenternas progression inom ämnesspecifika och generella kompetenser (UHB, avsnitt 11.3.5). Dessa aspekter utgör en del av det underlag som ligger till grund för UN:s beslut om att fastställa en föreslagen ny eller reviderad utbildningsplan eller ej.

Därutöver anger ovan nämnda styrdokument att SLU:s alla utbildningsprogram ska A) stärka studenternas generella kompetenser, B) inkludera praktiska moment och C) ha en samverkansplan. I följande stycken beskrivs SLU:s målsättningar avseende detta, samt ges exempel på hur det implementeras i form av beslut och aktiviteter.

A. Generella kompetenser. Enligt UHB (avsnitt 10.1) är SLU:s mål att ge studenterna förutsättningar att utveckla ”ett självständigt och kritiskt förhållningssätt till kunskapsbildning samt möjligheter att utveckla generella kompetenser som förberedelse för arbetslivet”. Enligt SLU:s policy för kursplaner (UHB, avsnitt 6.2) ska en kursplan innehålla/ange lärandemål som tydliggör vilka ämnesmässiga och generella kompetenser som studenterna förväntas förvärva inom ramen för kursen i fråga.

Som beskrivs under bedömningsgrund 2.2 erbjuder EPU olika kurser i generella kompetenser till kursansvariga och PSR. SLU tillhandahåller sedan ht 2018 även sex webbaserade moduler (se bedömningsgrund 2.3.f) som stöd för utbildningen inom generella kompetenser. Under 2019 anordnar EPU i samarbete med biblioteket fem [workshops](#), samtidigt på alla orter (genom distansundervisningslokalerna) med utgångspunkt i modulerna och på följande teman: skrivande, etik, kritiskt tänkande, informationskompetens och muntlig framställning.

2018 införde SLU *Thesis Day* som ett årligt evenemang. Syftet är att sprida kunskap om studenternas examensarbeten och erbjuda studenterna en möjlighet till träning i att presentera sina resultat för en bredare målgrupp. Under dagen får studenter som skrivit sitt examensarbete under innevarande läsår presentera sitt examensarbete genom posterutställningar och muntliga presentationer. *Thesis Day* genomfördes för första gången i slutet av maj 2018 i Alnarp och Ultuna, med ca 150 deltagande studenter.

Exemplruta: Centralt stöd för undervisning i generella kompetenser inom GU

- I december 2013 uppdrog prorektor till en projektgrupp att utreda vilka gemensamma moment och resurser som skulle kunna utvecklas med syfte att kunna erbjuda ett intressant och resurseffektivt stöd för undervisning inom generella kompetenser.
- I april 2014 redovisades rapporten ”Generella kompetenser för framtidens studenter vid SLU”. [140422, § 44/14i (UN-protokoll); SLU.ua.2014-1.1.1-1931].
- I november 2014 presenterades ett förslag på aktiviteter för att fortbilda PSR:er. Då upplägget innebar behov av resursförstärkning beslutade UN att behandla frågan i samband med budgetarbetet inför 2016. [150519--20, § 42/15c (UN-protokoll)]. UN föreslog senare rektor att prioritera ekonomiskt stöd för bl.a. rådgivning inom generella kompetenser. [150825, § 57/15 (UN-protokoll)]

- Till följd av att ny UN-ordförande tillträdde den 1 mars 2016 och nya lärarrepresentanter den 1 april 2016 ändrades inriktningen på arbetet med generella kompetenser. I maj 2016 tillstyrkte UN ett förslag om att utarbeta webbaserade utbildningsmoduler som stöd för studenterna när de gör självständiga arbeten, och föreslog senare universitetsdirektören respektive överbibliotekarien att uppdra åt EPU och biblioteket att verkställa förslaget [160517--18, § 50/16; 161012, § 80/16 (UN-protokoll)]
- I september 2017 tillstyrkte UN fortsatt utveckling enligt redovisat förslag och för diskussion, samt beslutade att avsätta gemensamma resurser till biblioteket för utvecklingen av webbmodulerna. [170906, § 47/17b (UN-protokoll)]
- Sedan ht 2018 tillhandahåller SLU-biblioteket [sex webbaserade moduler](#).

Exempelruta: PLOG-projektet (Pedagogik, litteratur och generella kompetenser)

FN-S: Beslut om ”Strategi för fakulteten för skogsvetenskap 2017–2020”. [161214, § 143/16 (FN-protokoll)]

FN-S: Beslut om ”Handlingsplan för fakulteten för skogsvetenskap 2017”, som innehåller av fakulteten och PN-S prioriterade aktiviteter för 2017. [170303 (dekanbeslut); SLU sfak 2017.1.1.1-104]

Ett av S-fakultetens strategiska mål som har relevans för bedömningsområde 6.1 är ”Studenterna är nöjda och goda ambassadörer för SLU”, med tillhörande delmål: ”Fakulteten använder modern pedagogik och ett studentcentrerat lärande”.

Som en av flera åtgärder för att uppnå dessa mål utpekades ”Projekt PLOG - samverkan för att integrera ämne med generella kompetenser genom studentcentrerad pedagogik”.

PN-S: Beslut om resurser till PLOG-projektet utifrån handlingsplan för PN-S och inom ramen för nämndens medel för strategiska satsningar 2017 och 2018. [170426, § 47/17, 180216, § 07/18 (protokoll PN-S)]

PLOG – slutrapport (18050). Sammanfattning: generella kompetenser har integrerats i jägmästarutbildningen på ett strukturerat sätt och med överblick över helheten så att en tydlig progression uppnås. Genom fler inslag av studentcentrerat lärande stöds utvecklingen av en ny utbildningskultur där studenterna är mer engagerade.

UN: Presentation av resultaten från PLOG-projektet. [180913, § 46/18 (UN-protokoll)]

- B. Praktiska moment. Alla utbildningsprogram som börjar på grundnivå bör innehålla minst 15 hp som utgörs av praktik, studieresor eller på annat sätt genomförs utanför campus eller i samverkan med extern part (UHB, avsnitt 11.1.5).

Det är programstudierektorernas (PSR) och programnämndernas (PN) ansvar att utbildningarna innehåller, utifrån vad som anges i styrdokument, tillräckligt med praktiska moment utanför campus eller i samverkan med extern(a) part(er). För detta är utbudet av praktikkurser viktigt. Andra sätt att säkerställa praktiska inslag i utbildningarna är att inkludera studieresor, exkursioner eller studiebesök i kurserna. För att åstadkomma ett utbildningsinnehåll som uppfyller styrdokumentens målsättningar avseende t.ex. arbetslivsanknytning och praktiska moment krävs en hög grad av samordning mellan ansvarig PSR, medverkande institutioner och PN. Den årliga processen för arbetet med kursutbud, ramschema (kurstillfällen) och kursplaner utgör en del av den årscykel för utbildningsplanering som beskrivs i UHB, bilaga 2 (se även bedömningsgrund 3.1.a).

- C. Samverkansplan. Alla SLU:s utbildningar på grundnivå och avancerad nivå ska ha ett genomtänkt koncept för samverkan med den sektor eller bransch som utbildningen är fokuserad mot, liksom för hur samverkan gagnar utbildningen och studenterna. Enligt UHB (kapitel 15) ska samverkansplanen omfatta:

- PN:s målsättning avseende samverkan: studenternas lärandemål, kvalitetsmål för utbildningen som ska uppnås och ev. andra mål för samverkan.
- PSR:s/utbildningsprogrammets egna mål för samverkan; hur programmet gynnas av samverkan.

Enligt UBH (kapitel 15) bör SLU:s externa samverkanspartner ges möjlighet att medverka i utbildningens planering, och systematiska samverkansaktiviteter i utbildningen bör utarbetas med de gemensamma målen och båda parter olika förutsättningar i fokus. Samverkansaktiviteterna och lärandemålen för dessa ska ha en gradvis stegrande komplexitet för studenterna under utbildningens gång. Arbetslivskontakter ska finnas även om studenten väljer att inte läsa valfria praktikkurser. Samverkansaktiviteterna bör komplettera studentkårernas näringslivs- och arbetsmarknadsdagar eller mentorsprogram.

Exemplruta: Extern samverkan inom GU vid de fyra fakulteterna

LTV

- Alla program som börjar på grundnivå har obligatoriska eller valbara praktikkurser.
- Samverkan med landskaps- och trädgårdssektorn finns med under hela utbildningstiden:
 - Studiebesök anordnas på ett flertal kurser, och är ofta obligatoriska.
 - Gästföreläsare från myndigheter (t.ex. Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen, Länsstyrelsen), organisationer (t.ex. Hushållningssällskapet) och privata företag.
 - Medverkan av externa handledare är en viktig del av yrkeskopplingen.
- Inom ramen för ICECAP ("[Increased Collaborative Capacity](#)"), ett avslutat Vinnova-projekt, fokuserade SLU på hållbara samverkansmetoder inom grundutbildningen.
- Partnerskap Alnarp, en samverkansorganisation mellan SLU i Alnarp och näringsliv, myndigheter och branschorganisationer i södra Sverige, initierar bl.a. forsknings- och utvecklingsprojekt, seminarier, examensarbeten och mentorsprogram.
- SLU Alumn Alnarp breddar interaktionen mellan alumner, studenter, forskning och näringsliv, och ger SLU:s alumner möjlighet att hålla sig à jour med forskningen och campus Alnarp. Samarbetar med Landskapsingenjörernas riksförbund, Sveriges arkitekter, Sveriges hortonomförbund och Trädgårdsingenjörernas riksförbund.
- Fakulteten stödjer och schemalägger de branschdagar som anordnas.

NJ

- Utbildningsprogrammen har ett upplägg där extern samverkan motsvarar minst 15 hp:
 - Aktiviteter som tydliggör yrkesrollen och förbereder studenterna för yrkeslivet, t.ex. gästföreläsningar, alumnbesök, studiebesök och kurserna Kvalificerad agronompraktik 1 och 2.
 - Program med praktikkurser i ramschemat (t.ex. "Biologi och miljövetenskap").
 - "Samverkan för god arbetslivskontakt hos lärare", t.ex. undervisningsutbyte med andra lärosäten, deltagande i nätverk, kontakter med branschorganisationer.
- Samtliga utbildningsprogram har utformat en plan för extern samverkan.
- Programråden för varje programgrupp kan adjungera representanter från näringslivet för att diskutera respektive utbildning.

S

- Skogsmästar- och jägmästarprogrammen har ett etablerat koncept för samverkan med skogssektorn i vid bemärkelse som ger mervärde till studenterna och utbildningen i stort.
- Många kurser och inte minst de obligatoriska Sverigeresorna (7,5 hp) och Europaresorna har omfattande inslag av besök på företag samt företags- och organisationsrepresentanter som besöker kurserna i fält och på campus.
- Fakultetsledningen har en strategisk referensgrupp, bestående av representanter för intressenter från skogssektorn, som är rådgivande i frågor som rör grundutbildning, forskarutbildning, forskning och fortlöpande miljöanalys vid fakulteten.

- De utbildningsansvariga har regelbundna kontakter med skogsnäringen och alumner i form av branschråd, branschdagar, internationella alumnätverk.

VH

- För yrkesprogrammen är den externa samverkan systematiserad och en viktig del i programmen, som ger möjlighet till praktik, verksamhetsförlagd utbildning, studieresor och andra externa kontakter.
- För de generella programmen är behovet av en systematiserad extern samverkan något mindre, då kopplingen inte är lika tydlig till näringen. Kontakterna med näringslivet sker främst genom externa föreläsare, studiebesök samt det självständiga arbetet på kandidat- och masternivå som med fördel genomförs i samarbete med externa partners.
- Branschråd för veterinär- och husdjursagronomprogrammen. Djursjukskötarprogrammets programråd inkluderar representanter från branschen.

6.1.c Forskarutbildning

Forskarutbildningen är utformad så att doktorer från SLU ska bli:

- internationellt och nationellt konkurrenskraftiga inom forskning, utvecklingsarbete och problemlösning, på högskolor, i näringslivet och i offentlig sektor.
- förberedda för uppgifter rörande utbildning och ledning inom dessa sektorer.

Dessa mål nås genom rutiner och processer som även säkerställer doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Rutinen att doktorander är försörjda via doktorandanställning innebär att en majoritet av SLU:s doktorander (över 70 %) får arbetslivserfarenhet under utbildningen från den sektor som de flesta fortsätter inom efter examen. Enligt UKÄ:s senaste rapport om doktorsexaminerades etablering på arbetsmarknaden, tre år efter examen, har över 70 % av de etablerade fortsatt sin yrkeskarriär inom den statliga sektorn – huvudsakligen inom den akademiska sfären, men även som utredare/handläggare inom universitet och andra myndigheter. Erfarenheten av att under utbildningen ha varit anställd ger doktoranderna beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

I SLU:s mall för den individuella studieplanen efterfrågas vilka kurser, aktiviteter utomlands, praktik och konferenser som planeras för det kommande året, samt aktiviteternas omfattning och datum för genomförandet. Genom att inkludera sådana aktiviteter i utbildningen får doktoranden erfarenheter som ger beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Kravet att doktorsexamen ska innehålla minst 30 hp i form av kurser (ämnes- och baskurser) innebär att alla doktorander deltar i några av universitetets [generella baskurser](#) som stödjer doktorandernas lärande och träning av generella kompetenser som behövs för att utvecklas i och med arbetslivets förändringar. Högskolepedagogik, informationssökning och [Leading organisations, projects and processes](#) kan nämnas som exempel. Poänggivande utbildning i etik och vetenskapsetik är obligatoriskt för att få examen på forskarnivå från SLU.

Ett uttalat strategiskt mål är att [forskarskolor](#) ska skapa förutsättningar för att utbildningen även bedrivs i samverkan med näringsliv, offentlig sektor och internationella partners. Några av forskarskolorna, till exempel "Forest Genetics", "Biotechnology and Breeding", "Bioeconomy-adapted forest management", "LiFT – Future Technologies for Food Production" och "Forest Industrial Research School on Technology", drivs i direkt samarbete med partners från näringslivet. Enligt uppföljningen av forskarskolornas verksamhet under perioden 2013–2016 uppnådde alla fakulteterna, med råge, målet att minst 25 % av antalet utbildningsaktiviteter skulle vara utförda i samverkan med intressenter och partners utanför SLU. En vanlig form för utbildningsaktiviteter som förbereder doktorander för den efterföljande yrkeskarriären är seminarier där yrkesverksamma med examen från SLU deltar och diskuterar vad i deras utbildning som varit värdefullt för att möta förändringar i arbetslivet.

Genom att utföra delar av utbildningen på ett utländskt universitet får doktorander erfarenheter och insikter som förbereder dem inför arbetslivet. Internationaliseringen av forskarutbildningen

uppmuntras och stöds huvudsakligen via tillgång till resebidrag från forskarskolorna respektive från [fonderna](#): ”SLU:s fond för internationalisering av forskarutbildningen” (FUR), ”Knut och Alice Wallenbergs Jubileumsfond” och ”Lennart Hjelmns fond”.

Med start hösten 2018 har SLU på regeringens uppdrag, och inom ramen för den nationella livsmedelsstrategin, inrättat ett program för tio industridoktorander inom livsmedelsområdet ([LivsID](#)). Processen fram till att doktoranderna antogs gav nya erfarenheter om hur doktorandutbildningars innehåll och utformning kan utvecklas i samverkan med externa intressenter.

De doktorander som deltar i SLU:s fyra [framtidspattformar](#) kommer i kontakt med andra samhällsaktörer, får inblick i aktuella samhällsutmaningar och frågeställningar och kan utveckla kompetens och ett uppbyggt nätverk för tvärvetenskaplig metodik.

Exemplruta: Aktiviteter anordnade av och/eller för doktorander

Till stor del tack vare tillgången på sökbara medel hos FUR, forskarskolorna och studentorganisationerna anordnas regelbundet olika aktiviteter av både universitetet och doktorandorganisationerna. Ett par exempel i närtid är:

- Ett [Plant Science Career Event](#) med syfte att skapa möten mellan å ena sidan doktorander och postdoktorer i växtvetenskap och å andra sidan potentiella arbetsgivare (februari/mars 2019).
- Seminarium [How to become a post doc](#) (februari 2019)
- [Industrial Mentorship program](#) inom ramen för [PlantLink](#), som är ett växtvetenskapligt forskningsnätverk bildat i samarbete mellan Lunds universitet och SLU.

6.1.d Det utbildningsnära kvalitetsarbetet – resultat och åtgärder

Uppföljning av hur utbildningarna beaktar arbetsliv och samverkan sker idag främst genom sektorsrepresentanters och andra externa aktörers medverkan i program- och branschråd, och i viss mån genom alumnundersökningar som inhämtar de examinerades syn på sin utbildning i förhållande till arbetslivet. Indirekt görs uppföljning genom regelbunden uppföljning av de examinerades etablering på arbetsmarknaden. Återkoppling på de examinerades kunskaper och färdigheter erhålls också genom kontakter med olika aktörer i det omgivande samhället.

Exemplruta: Återkoppling från alumner och arbetsliv för utveckling av yrkesprogram

PN-LT startade 2017 ett projekt för att utreda konsekvenser av en föreslagen uppstart av landskapsingenjörsprogrammet (Ling) i Ultuna läsåret 2019/20. Förslaget innebar en dubbling av det redan existerande Ling i Alnarp till Uppsala. Med stöd från UN:s strategiska medel (320 000 kr) gjordes dels en analys av arbetsmarknaden och möjliga vinster och risker för programmet i stort, dels en bedömning av potentiell påverkan på Ling i Alnarp och förväntat behov av utbildningsresurser i Ultuna. Som underlag för analysen användes bl.a. resultaten från en enkätundersökning som besvarades av 150 kommuner, 216 kyrkogårdsförvaltningar, 11 bostadsföretag samt 41 konsult-, skötsel- och anläggningsföretag. Baserat på rapporten, och yttranden från alla FN och PN, bedömde UN att såväl studentunderlaget och arbetsmarknaden motiverar att programmet inrättas i Uppsala.

PN-VH genomförde 2016–2018 en utredning avseende behovet av utbildning för dag-ett-kompetens inom husdjursagronomprogrammet. För att få en uppfattning om utbildningens relevans och förbättringspotential inhämtades synpunkter via en enkätundersökning dels från företrädare för företag, myndigheter och branschorganisationer som anställer nyexaminerade husdjursagronomer, dels från alumner med en 3–5 år gammal examen. Både arbetsgivarnas synpunkter och enkätresultatet utgjorde viktiga underlag för utredningens slutsatser som har resulterat i vissa förändringar i programmets ramschema. (SLU.ua.2016.1.1.1-2572)

PN-NJ genomförde 2018 en utredning avseende utveckling av agronomutbildningar inom NJ-fakulteten. Genom arbetet, som finansierades av UN:s strategiska utvecklingsmedel 2018,

inhämtades i enkätform synpunkter från arbetsgivare avseende deras intresse för och behov av att anställa personer med agrar kompetens, inom vilka områden kompetens behövs samt behovet av specialiserad kontra generell kompetens. Enkätsvaren utgör ett av flera underlag för det pågående (2018–2020) arbetet med att utforma framtidens utbildningar som ska leda till en agronomexamen. (SLU.ua.2017.1.1.1-4704)

PN-S genomförde 2018 ett projekt ”Skogsmästares framtida yrkeskompetens” med syfte att identifiera dagens och framtidens yrkeskompetenser inom skogsmästarprogrammet. Inom ramen för projektet intervjuades ett 20-tal personer från ca 15 företag och organisationer inom svenskt skogsbruk, samt skickades en alumnenkät till 91 studenter som examinerats åren 2008 och 2015. Svaren från alumnerna (38 personer) sammanföll väl med näringsens syn på utbildningen; den skogliga kompetensen är god men det finns utvecklingspotential när det gäller affärsmässighet, kommunikation och pedagogik. En process för att få in mer av detta i programmet har påbörjats, och det diskuteras att omarbete befintliga obligatoriska kurser samt att eventuellt utöka utbudet av valbara kurser under programmets tredje år.

Läsåret 2017–2018 lät framtidsplattformen ”Future Forests”, på uppdrag av S-fakulteten, genomföra ett projekt som redovisas i Kungliga skogs- och lantbruksakademiens rapport [”Framtidens skogsakademiker. Skogsakademisk utbildning i ett tidsövergripande perspektiv”](#). Syftet var att ”undersöka de svenska skogsakademiska utbildningarnas historia, framtid och nutida utmaningar för att därigenom tydliggöra problem och möjligheter”, samt att konkret ”hjälpa till att förstärka och utveckla dagens skogliga utbildningar vid SLU”. Resultaten från undersökningen, som utfördes av en professor i idéhistoria vid Umeå universitet, sammanställdes i en idéram som utmynnar i ett förslag om ”vad som bör bevaras inom skogsakademisk utbildning, vad som bör utvecklas och vad som bör göras om i grunden”.

Exemplruta: Återkoppling genom externa bedömningar och jämförelser

Två externa ”uppföljningsverktyg” som indikerar att SLU arbetar på rätt sätt:

- 2015 fick SLU högsta betyg och en topplacering i forskningsrådet Vinnovas utlysning [”Vinnova Pilot 1 – samverkansstrategier och implementering”](#). I Vinnovas beslut framhålls bl.a. att SLU bedöms ha ”... en väl framskriden strategi för och implementering av samverkan (betyg 3). ... Strategin bedöms förankrad på högsta nivå och lärosätet avsätter resurser för samverkan. Implementering bedöms tydligt beskriven där samverkanslektorerna utgör ett viktigt verktyg för denna process. Underlaget beskriver också att lärosätet har ett utifrån och in-perspektiv och arbetar också med omvärldsanalyser. Vidare lyfts också internationaliseringens samt studenters betydelse för samverkan.”
- 2015 presenterade [Naturvetarbloggen](#) en jämförelse av resultatet från Vinnova-piloten och fackförbundets egen enkätundersökning om nyexaminerades etablering på arbetsmarknaden¹³. Av de lärosäten som ingick i båda sammanhangen hamnar SLU i Vinnova-piloten på tredje plats avseende summan på tilldelade ”samverkansmedel”, och i Naturvetarnas undersökning på första plats i avseende hur bra lärosätet är på att underlätta kontakten med arbetslivet och på tredje plats avseende andelen examinerade naturvetare som kände sig förberedda för arbetslivet.

¹³ Akademisk utbildning – en språngbräda för karriären. Naturvetarnas undersökning bland naturvetare examinerade läsåret 2010/11.

6.1.e SLU:s systematiska kvalitetssäkring – resultat och åtgärder

Bedömningsgrund 6.1 följs upp genom följande kvalitetsstandarder:

- **GU & FU 2.1: SLU ger studenter/doktorander möjlighet att ta aktiv del i utbildningarnas utveckling.**
- **GU & FU 6.1: SLU:s utbildningar ger studenter/doktorander rätt förutsättningar för ett framgångsrikt framtida arbetsliv.**

Genom den systematiska kvalitetssäkringen följer SLU upp att de utbildningsansvariga arbetar för att säkerställa att utbildningarna är användbara och utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Examineras etablering på arbetsmarknaden ingår i det statistikunderlag som SLU årligen tar fram för kvalitetssäkringsarbetet. SLU:s uppgifter (se tabell 3) hämtas från systemet ”Bak- och framgrund”, vilket i sin tur bygger på information från SCB:s system RAKS (Registerbaserad aktivitetsstatistik). Detta etableringsmått grundar sig enbart på inkomst och är därför mindre ”strängt” än måttet i UKÄ:s nyckeltal, vilket bl.a. tar hänsyn till förekomst av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Skillnaderna kan även bero på att UKÄ endast räknar in personer som är sysselsatta i november det aktuella uppföljningsåret, medan en sådan begränsning inte finns i RAKS. Vidare verkar många av SLU:s alumner som egenföretagare eller i fåmansföretag eller kombinerar detta med en anställning. I RAKS etableringsmått ingår endast personer som är anställda eftersom de som är egna företagare eller har fåmansaktiebolag i viss mån kan välja hur mycket ersättning de ska ta ut ur företagen, dvs. styra sin egen företagarinkomst. Enligt SCB gör detta att det i praktiken omöjligt att beräkna etableringsgrader för denna grupp av personer på basis av inkomsten.

Tabell 3. Statistik över SLU-examinerades etablering på arbetsmarknaden. *UKÄ:s data avser gamla 2-åriga yrkesexamensprogram som gjorts om till 3-åriga kandidatprogram (SLU:s data).

Examen/program	Etablering	
	UKÄ-data (medelvärde av de senast redovisade 3 åren)	SLU, % (Bak-/framgrund; RAKS/SCB; 2011–2015)
Agronom	73 % (2012–2014)	95
Djursjukskötare*	84 % (2008–2010)	92
Hippolog*	62 % (2011, 2013–2014)	95
Hortonom	65 % (2007–2009)	73
Jägmästare	79 % (2012–2014)	97
Landskapsarkitekt	77 % (2012–2014)	96
Landskapsingenjör	70 % (2012–2014)	91
Lantmästare	80 % (2012–2014)	93
Skogsmästare	86 % (2012–2014)	97
Trädgårdsingenjör – design*	40 % (2012–2014)	80
Trädgårdsingenjör – odling*		78
Veterinär	86 % (2012–2014)	98

Utifrån genomförda granskningar och med avseende på bedömningsgrund 6.1. har SLU vidtagit en större åtgärd under senare år. Bland annat som en följd av internrevisionens granskning av grundutbildningen 2017 (se bedömningsområde 3.5) och SLU:s systematiska kvalitetssäkring samma år beslutade UN våren 2018 att göra en särskild satsning för att förstärka SLU:s centrala alumnverksamhet (SLU.ua.2018.1.1.2-1348). Enligt den av UN fastställda projektplanen är projektets mål att öka informationsutbytet och kontakterna med alumner som stöd för bl.a. utbildningarnas utveckling och genomförande. Inom ramen för den systematiska kvalitetssäkringen ska projektet undersöka alumners erfarenheter av och åsikter om SLU:s utbildning i relation till deras yrkesverksamhet. Den insamlade informationen blir ett (av flera) underlag för PN:ernas nulägesanalys. Arbetet inleddes våren 2019 med en pilot-

undersökning som fokuserar på alumner från två av de granskade programmen: ”Etologi och djurskydd” och ”Trädgårdsingenjör – design”.

Sammanfattande analys i relation till bedömningsområde 6:

Utbildningens styrdokument är SLU:s konkreta verktyg för att säkerställa att såväl arbetsliv och samverkan som forskningsanknytning, beaktas vid planering och inrättande av nya utbildningar och vid vidareutvecklingen av de befintliga. Utbildningarnas innehåll och utformning samt tillgången till forskningsfaciliteter, miljödata, praktikkurser och studieresor säkerställer att SLU:s studenter har goda förutsättningar att utveckla kunskap och få erfarenheter som förbereder dem för ett långt och föränderligt arbetsliv. Då de ekonomiska förutsättningarna inom åtminstone vissa utbildningar sedan ett antal år har medfört att inslag som studiebesök och studieresor har minskat, är det ett område som bör bevakas.

Utbildningsaktiviteter organiserade av forskarskolorna i samverkan med näringsliv och offentlig sektor kompletterar forskarutbildningens tämligen arbetslivsnära utformning.

Genom samverkan på olika nivåer – från enskilda forskare/lärare till universitetsledningen – med arbetslivsföreträdare, och i viss utsträckning alumnundersökningar, inhämtar SLU extern kvalitativ återkoppling på utbildningarnas innehåll och genomförande. Kontinuerlig kvantitativ uppföljning av genomströmning, kvarvaro och de examinerades etablering på arbetsmarknaden ingår i den verksamhetsstatistik som SLU använder för den systematiska kvalitetssäkringen av utbildningarna och till viss del styrelsens årliga indikatorrapport.

Såväl internrevisionens granskning av grundutbildningen 2017 som kvalitetssäkringspiloten 2017 identifierade ett behov av en SLU-gemensam strategi för alumnundersökningar och programvärderingar. Det resulterade i uppdrag till utbildningsavdelningen och planeringsavdelningen att tydliggöra ansvaret för utveckling av programvärderingar och att se över utformning av och möjligheten att besvara dem, samt ett uppdrag och medföljande tvåårigt ekonomiskt stöd från UN till utbildningsavdelningen för att förstärka SLU:s alumnverksamhet. 2019 genomförs en alumnundersökning i form av ett pilotprojekt. Samtidigt pågår ett arbete med att ta fram en uppsättning standardfrågor för elektroniska programvärderingar, enligt modellen för SLU:s kursvärderingar. Målet är att några frågor ska vara samma som i alumnenkäten varför arbetet kommer att intensifieras när det finns resultat från ”alumn-piloten”.